העולם הזה

כל הארץ חיפשה אחרי
רמי אילין
שעסקיו התמוטטו —
והעולם הזה
גילה אותו —

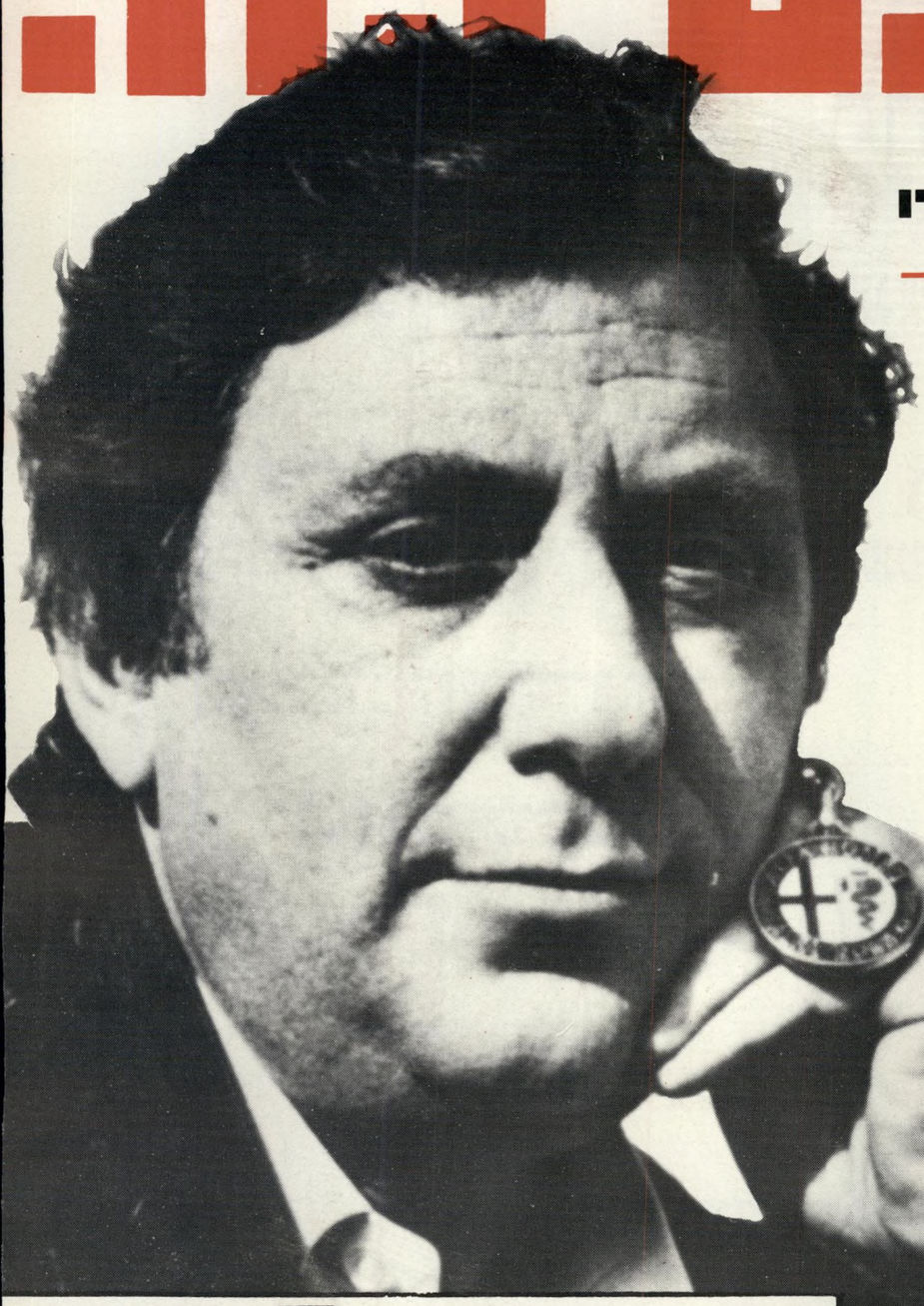

רמי אילין

שרה לבון

במלון, בחברת ידידה

ל התענג על הקיץ עם פנטזיה אישית

למזוג מהבקבוק ביד גברית או נשית, להתענג על הטעם, להתענג על הניחוח,

לשתות ולהנות, לשתות ולשמוח. להתענג על

ארוחה טובה במסעדה, להזמין מהמלצר: "פנטזיה אישית בבקשה, תודה".

להתענג על בילוי עם הדודה והדוד,

לשתות עם חברים בתל-אביב

או באשדוד.

פנטזיה צוננת,

מרעננת, טובה,

במסיבה סוערת, או בליל-אהבה.

להתענג על היין. פנטזיה.

פנטזיה של כרמל מזרחי יין תוסס עדין, ורוד או לבן.

מכתבים

איש־השנה תשמ"ח

על עוד מועמד לאיש־השנה תשמ"ח, שזהותו תיחשך בגליון ראש־השנה של העולם הזה, שיופיע בעוד שבועיים.

...איש־השנה הוא אדם כמוני, האזרח המצוי אובר־העצות.

דווקא היתה לי שנה טובה: החלפתי את הסי־רה 85' בסיצובישי 88' (ולאשתי את האומוביאנקי בפז'ו 205); נסענו לטיול־פסח לתורכיה וזה עתה חזרתי ממסע־עסקים בסאייואן; את שתי הבנות שלחנו לקמברידג', לקייטנה משולבת בקורס־קיץ לאנגלית...

אבל מה? חודשיים אחרי תחילת השנה פרצה האינתיפאדה (וכבר עשיתי 30 יום בג'נין ו־14 יום בבית־סאחור) וחודשיים אחרי סוף השנה ירכיב שמיר, קרוב לוודאי, ממשלת־ימין קיצונית.

לכן אני הוא איש־השנה של תשמ"ח, השואל את עצמו, וגם את האחרים, ביום ובלילה, מה יהיה? מה יהיה? **אריה שדה**, רמת־השרון

● ● ●

תחושת־גאווה

על הרגשותיהם האמיתיות של ותי־קי חיל־האוויר („ממרומי השמיים אל דגי־הים", העולם הזה 3.8.88).

מעולם לא עלו על רל שפתותינו, אף לא בצו־רה קרובה, הציטוטים „חיל־האוויר בכלל, והטיי־סת בפרט, הם מהמקומות הפחות טובים להיות בהם... הגיע הזמן שהחיל יפסיק להיות שעיר לעזאזל של מדיניות מוטעית... הטייס חייב להש־חית את נפשו... ומאבד מהר מאוד צלם־אנוש..."

אדרבא, שירתנו בחיל־האוויר שנים רבות, תוך תחושת־גאווה לשותפותנו במיסגרת בעלת עוצ־מה אנושית וטכנולוגית מהמעלה הראשונה.

ארז ויובל, תל־אביב

● ● ●

פנייה לפלסטינים

על הצורך בהתייחסות פלסטינית חד־משמעית לשלום.

אני תושבת באר־שבע, יהודיה, בת לעם ישר־אל. בתור אם ואזרחית החלטתי לא לשבת אדישה לנוכח ביטויים שליליים של מנהיגים קיצוניים, יהודים וערבים, והחלטתי לפעול למען השלום (עוד לפני פרוץ האינתיפאדה).

תוך כדי פעילותי נתקלתי בתגובות מסוג „אין עם מי לדבר!"; „הערבים רוצים להרוג את כל היהודים"; „אם נחזיר שטחים, הם ירצו גם את תל־אביב!".

שמעתי אמנם שהערבים רוצים בשלום, אך אין לי אישור מבוסס לכך. אני מבקשת אישור ממקור מוסמך (מיאסר ערפאת, למשל), כדי שאוכל להמשיך בפעילות שלי למען השלום, כדי שיבוא השקט והשלום על ילדיהן.

נאוה שביט־כהן, באר־שבע

● ● ●

שיא החשדנות

על תגובת־הקבע של יצחק שמיר לכל רמז פלסטיני לרצון במשא־ומתן לשלום.

הדחייה המוחלטת והניצחית שמביע יצחק שמיר לכל הצעה של הפלסטינים מזכירה לי את הסיפור עם איש־המודיעין שהיה כל־כך חשדן עד שקבע על כספת־המיסמכים שבלישכתו ראי, על־מנת שיהיה בטוח שכאשר הוא פותח את הכספת זה הוא, ולא מישהו אחר. **מוטי ארקין**, נתניה

● ● ●

אינני איסר הראל!

על הדמויות בסיפרו של איש קהי־לת־המודיעין לי עבר („זעמו של איש המוסד", העולם הזה 20.7.88).

נכון שאני כותב ספר חדש, אך אינני כותב על מיבצעים שהשתתפתי בהם. אני אינני פ"פ, אינני איסר הראל, ואינני צ"מ.

אמנם יהיו בסיפרי קטעים אוטוביוגראפיים, אך 20 שנות שרותי בקהילת־המודיעין לא יוזכרו בו.

שרתתי במסירות ובנאמנות מוחלטת ואינני רואה שום סיבה לא להישאר גם היום נאמן לאותם עקרונות. **צבי אהרוני**, וודבורי, אנגליה

● ● ●

הטרנספר הראשון

על פן נוסף לחילופי־האוכלוסין ה־יווניים־התורכיים בשנות ה־20

(המשך בעמוד 4)

החיים על פי מריו קומו

מריו קומו, מושל מדינת ניו־יורק, דור ראשון, התגלמות החלום האמריקאי. הוא אינו מציג עצמו כזוהר, מתוחכם ובלתי־מושג, אלא כמי שמייצג את הציפיות של כולם. החיים, על פי קומו הם תכלית ההנאה והמיצוי. הוא לא ממהר לשום מקום.

14

רוח רפאים

איך נולדה התוכנית המוזרה, שנודעה לימים בשם תוכנית אלון? מדוע לא סומנו כל גבולות על המפה? למה היא נועדה? ומדוע היא מתאימה כל־כך לגן העופות הססגוני המר־כיב את מיפלגת־העבודה?

7

למה כעסה פולה?

מדוע כינתה פולה בן־גוריון את יוסף אלמוגי סטאלין הקטן ואילו אחרים קראו לו דוקטור לאירגון? כיצד הגיע יוסף לממשלה? ומדוע פרצה גולדה מאיר בבכי מר?

41

מחפש עוד בנק

שתי פרשות של הונאת המכס ועבירות על חוקי־רשות־ניירות־הערך, אשר בהן היה מעורב השותף של ז'אק נאצר, בעל הבנק ה־בינלאומי, מעלות את ה־שאלה איך לא ידע בנק ישראל על פרשות אלה דבר.

8

שושן כחול־לבן

בארצות־הברית היו מלקקים את האצבעות מהסיפור – ילדת־מצוקה שטיפסה למעלה ועשתה את זה. ואילו בארץ מעוררת אילנה שושן (בתמונה) קינאה. לא מפרגנים לה.

37

לא משדרים!

בידי הטלוויזיה הישראלית מצויה זה זמן־מה כתבת־תחקיר שנעשתה על חטיפתה של הילדה קרוליין־ברונה ומצי־אתה בישראל. הסרט אינו מוקרן. לטלוויזיה פיתרונים.

16

הנשים של

נשות השרים והשגרירים התאספו בשבוע שעבר לארוחת־בוקר אלגנטית ולתצוגת־אופנה. איך הן נראו בעצמן? מה לבשו? מה עליהן לשפר? זווית אחרת לשבוע־האופנה.

24

כתבת השער הקדמי:

אילין בשר ודם

מאות הנושים הנזעמים של חברת קפריש לא העלו על דעתם שרמי אילין מסתתר בסוויטה במלון־דירות תל־אביבי. רק מעטים ידעו על מקום־מחבואו, וביניהם היתה גם שרה לבון, 39 (בתמונה), המאהבת של אילין, שב־תמימותה, ומבלי שהתכוונה לכך, הובילה את החוקרים למקום־המיסתור של אילין.

9

כתבת השער האחורי:

עופרים חדשים

כיברת־דרך ארוכה עבר אבי עופרים מהיום שבו נשלח לייצג את ישראל בפסטיבל וורשה, כבן זוגה של אסתר עופרים, עד לנפילה הגדולה ב־1974. מי שהיה סמל לדור הפרחים ראה את הכל: סמים קשים, מעצרים, גמי־לה. היום הוא מתכנן להקים את צמד העופרים מחדש.

38

דף חדש

כמו הנסיך הקטן

יש יצירות, לאו דווקא של בני־הנעורים, שאת הרושם הגדול ביותר הן מותירות בגיל צעיר. כאלה הן יצירותיו של פראנס מוזרל. קומוניסט בעל מסר ורגישות סוציאליים ואחד האמנים הגדולים של המאה ה־20.

26

אתה והשקל

חפש את המדליף

מה קורה לעסקים מישפחתיים בדור שני? ● מהי האמת וכל האמת על חובותיו של אברהם שפירא? ● מה מסתתר מאחורי נסיעתו של אורי פורת לסיאול! אפילו לא ברגים ● מדוע פורש יאיר רבינוביץ ממס־ההכנסה! ● מי הדליף מדי־רקטוריון בנק לאומי, ואפשר לחשוב שזה משנה משהו.

18

הפיל וחסיד אומות העולם

גיבורי הפנגנות אנטי־שמיות, שהם גם חסידי־אומות־העולם ואבירי ההפלייה הגזענית – אלה היו כוכבי הוועידה של המיפלגה הרפובליקאית. ואם נראתה ועידת הדמוקרטים כמו תיאטרון־בובות – הוועידה הרפובליקאית דמ־תה יותר למעמד הר־סיני עם רגן בתפקיד אלוהים.

10

יום חופשי

מה חושב עם ישראל על יום חופשי נוסף בשבוע! בדרך כלל מתנהל הוויכוח בין העצמאיים, המצדדים במצב הקיים לבין השכירים, המעדיפים, כמו־בן, לעבוד פחות ולקבל אותו השכר. זכות־הדיבור לעם.

30

גסות פולנית

שמואלי, עם דגם של מנגל על בסיס שיש ועמיר פרץ, בן־עדות המיזרח הראשון במיצעד פיזמוני המערך, ודרך־ארץ בלבנטיניות לעו־מת גסות פולנית מצוייה.

35

חן חן

אורנה חן, 22 (בתמונה), דוגמנית, חצי שנה בתל־אביב. היופי פותח דלתות, היא מודה, אבל הזוהר במיקצוע מזייף ותל־אביב היא עיר של זאבים טורפים ומסוכנים.

33

רחל המדחלת מדווחת:

עד מדינה

בית־המישפט קבע באחרונה כי דיברי חשוד במהלך משא־ומתן להשגת מעמד עד מדינה יהיו חסויים ולא יתקבלו כראייה להרשעתו, גם כאשר המשא־ומתן נכשל. בכך סיקל בית־המישפט את ניסיונות ה־מישטרה לנצל לצרכיה עדות חשודים המסגירים את עצ־מם במיסגרת משא־ומתן.

36

על חיי האהבה של שחקני־הכדורגל הישראליים ● חילופי־זוגות במישפחת אייזנברג – בינתיים כולם מאושרים ● חני ליבנה וסרג' דורון התעלמו משרותי הרב־נות ● עלילות משה דיין באילת ● והאם תתחיל הלגה גוטסדינר ל־ייצר נעלי־ ספורט בגלל הרו־מאן שלה עם אלכס גילעדי.

34

המדורים הקבועים:

מיכתבים — שיא החשדנות 3
איגרת העורך — עיתונים תילונים 4
תשקיף — ביבי טלוויזיוני 5
במדינה — בחורים טובים 6
הנדון — הסת החי 7
תמרורים — גם דור שישי 10
יומן אישי — אינדיאני אחד 11
אנשים — נון כהה 12
חשבון נפש — מריו קומו 14
אתה והשקל — אבות ובנים 18
מה הם אומרים — לירון ולסון. אברהם בן־הדור, בועז אפלבוים 19
זה וגם זה — קצת סינית 21
לילות ישראל — פעות בעונות 22
חלון ראווה — הנשים של 24
דף חדש — אמן ויתר 26
הוריסקופ — בתולה 29
הצגת בכורה — אורנה חן 33
רחל מרחלת — על כל העולם 34
תשבצופן 42

גיא יקי,

מזרזות דרכי־החיים.

לפני כמה חודשים הגיע לידי מידע חמור על מח"ט שביצע פעולה בלתי חוקית בעליל: הוא רדף במסוק אחרי תושב ערבי באיזור בני־נעים ליד חברון, רועה־צאן בן 18 בשם תאמר עבד־אל־מוהדי זיידאת, והרג אותו בירייות. לחיילים מותר לירות רק כאשר נשקפת סכנה מוחשית לחייהם. למח"ט באויר לא נשקפה שום סכנה מרועה־צאן הנע על הקרקע, והבורח ממקום שבו היתה הפגנה. צה"ל אינו אגודה של ציידים מעופפים.

היה ברור לי שלא ייתנו לי לפרסם את המידע מעל עמודי העולם הזה. על כן העברתי אותו לידי ח"כ מתי פלד, וזה נקט צעדים פרלמנטריים כדי להביא לחשיפת הפרשה. ואכן, לאחר מכן פירסמנו את עיקר הדברים במדור תשקיף (העולם הזה 15.6.88). אחרי כמה וכמה תיזכורות נוספות נאלץ צה"ל לפתוח בחקירה של ממש. השבוע הודיע צה"ל שהמח"ט, המכונה ג', הועמד לדין מישמעתי.

(למה מישמעתי? מדוע לא מישפט צבאי מלא, כמו רוצחי כפר־קאסם? ומדוע על־פי סעיפי־אשמה קטנים ועלובים?)

ג'סי ג'קסון
אם לא עכשיו, בפעם הבאה

עכשיו בא כתב העיר יהוד באר, וגילה שאני מכיר את המח"ט הזה מקודם.

זה היה באפריל 1986. עמדתי להשתתף בעצרת־שלום ישראלית־פלסטינית, שהייתה אמורה להיערך במלון פארק בחברון. בדרך נחסם הכביש על־ידי אספסוף ימני, חסידי גוש־אמונים ומאיר כהנא ומתנחלים. בריעבד הסתבר כי צה"ל ידע מראש על הפוגרום העומד להיערך במקום, והשלים עימו בחצי־פה. לאוטובוסים של משתתפי־העצרת נאמר לנסוע בדרך עוקפת. לי לא נאמר דבר, וכך נתקלתי במאות הבריונים.

ההמשך ידוע. אלוף־הפיקוד בא למקום במסוק והציל את חברי־הכנסת שהיו שם. אותי השאירו במקום. הותקפתי על־ידי המתפרעים, הוכיתי ונרמסתי, ולבסוף נדחפתי מצוק.

ברגע האחרון הופיעה קבוצה של חיילים בפיקודו של קצין בכיר, שנשלח באיחור על־ידי האלוף כדי להציל אותי. החיילים הובילו אותי דרך ההמון, שלא הפסיק להכות ולדחוף גם אותם, ולבסוף הכניסו אותי למכונית צבאית שהוציאה אותי משם לחברון. עד הרגע האחרון ניסה ההמון להפוך את המכונית.

כעבור שעה־שעתיים סיפרו לי כתבים בחברון שאותו קצין השמיע באוזניהם רבריים בוטים נגד העצרת ומשתתפיה, ואמר שהציל אותי מידי המתפרעים רק מפני שקיבל פקודה.

עכשיו מגלה הכתב כי הקצין שהואשם בעיקבות המידע שהעברתי הוא אותו הקצין שפיקד על החיילים באותו אירוע בדרך לחברון.

זכאילו לא די בקשר ביקרי מוזר זה, הופיע גם שם הכפר בני־נעים בחדשות. מעליו התרחשה התאונה האווירית הטראגית, שבה ניספו שני טייסים של צה"ל. בתאונה זו נפצעו גם כמה ילדים בדואים על הקרקע, וביניהם נערה שהתעוורה מפגיעה של שיבריי־המטוס. חבל שעיתוניי־ישראל התעלמו כמעט כליל מחלק זה של הטראגדיה.

„המודיע" ו„העולם הזה"

בבניי־ברק הונחו מיטעני־חבלה ליד קיוסקים המוכרים עיתונים „חילוניים".

אחד הקיוסקאים סיפר השבוע לכתב שלנו, שי כרם, כי העיתון „החילוני" הנמכר ביותר אצלו הוא העולם הזה. אין השבועון מוצג לראווה, חלילה, אבל יודעים היכן ניתן לרכוש אותו. הקונים עוטפים את הגליון בעותק של המודיע.

אין בזה חדש. מאז ומעולם היה לנו ציבור־קוראים גדול בין החרדים. פעם העלילו עליהם שזה בגלל תמונות־העירום שהופיעו במשך תקופת־מה בהעולם הזה, כאשר החלטנו לשבור את הפוריטניות ששררה עד אז בעיתונות הישראלית. אולם כיום אפשר בכל עיתון־ערב לראות יותר נשים עירומות מאשר בשבועון זה, ומקומו של העולם הזה נשמר בכל זאת בקרב הציבור החרדי.

מדוע? הסביר לי צעיר דתי־לשעבר: „העולם הזה הוא העיתון החילוני בה"א הידיעה בעיני החרדים. הם רואים בו את ההיפך מן ההווי שלהם. הוא פותח לפניהם את הצוהר לעולם אחר. זה מושך אותם, ועל כן הם מעדיפים אותו על כל עיתון חילוני אחר."

ראיון משותף

קראתי בעניין מיוחד את דבריו של ג'סי ג'קסון בראיון שהעניק לפני שבוע לדפנה ברק. כי אני עצמי ריאיינתי את ג'קסון לפני שנתיים, באפריל 1986, בעת סיור שערכתי בחברת חנא סנירה בארצות־הברית. ג'קסון נתן אז לשנינו ראיון משותף, שהתפרסם בוזמנית בהעולם הזה (16.4.86) ובאל־פג'ר.

מאז קרו הרבה דברים בחייו של ג'קסון. המנהיג הערתי השחור של אז הפך מנהיג של מיליונים רבים, שחורים ולבנים כאחד. הוא התקרב לבית הלבן, ויתכן כי ישיג את מבוקשו בפעם הבאה, או זו שלאחריה.

הייתי מסוקרן לדעת אם בעיקבות עלייתו הפוליטית שינה את דיעותיו בעניין ישראל, הפלסטינים, היהודים וכו'. נוכחתי לדעת שלא. אמנם השתנו הדגשים מסויימים, והוא היה זהיר יותר בנקודות מסויימות, אך בעיקרו של דבר ביטא מחדש את עמדותיו, כפי שהיו אז.

התרשמתי אז שהוא מנהיג כריזמטי, בעל כוח פנימי רב, אשר ירחיק לכת. יעצתי ליהודים ולישראל לכונן עימו קשרים בעוד מועד. באיחור מסויים זה נעשה עתה.

מכיוון שהכל שונאים עיתון הצורק תמיד — איך אפשר לסבול דבר כזה? — לא אגיד שגם בעניין זה צדק העולם הזה.

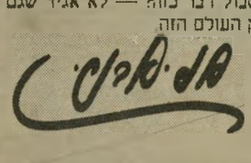

מיכתבים

(המשך מעמוד 3)

(„דיעות", „במדינה", העולם הזה 27.7.88).

ברצוני לצטט קטע מסיפרו של ההיסטוריון ברנארד לואיס, צמיחתה של תורכיה המדינית, שבו הוא מתייחס לחילופי־האוכלוסין שהתקיימו בין תורכיה ליוון ומציג אותם באור חדש:

„בין 1923 ו־1930 נשלחו כמיליון ורבע יוונים מתורכיה ליוון ומיספר קטן יותר של תורכים הועברו מיוון לתורכיה. ...אם נבחן מה התרחש למעשה, נגלה שהיוונים ש„הוחזרו למולדת" היוונית היו יוונים־נוצריים לפי דתם, אולם רובם לא ידעו יוונית. שפתם היתה תורכית, שאותה כתבו בכתב יווני והכתובות בכנסיות ובבתי־הקברות העזובים, שהותירו מאחוריהם, מעידות על התורכיות הלשונית שלהם.

כך גם רבים מהתורכים שהוחזרו מיוון לא ידעו, או ידעו מעט, תורכית, אבל דיברו יוונית וכתבו אותה בכתב התורכי־הערבי.

משקיף מערבי עשוי היה להגיע למסקנה שאין כאן כלל החזרה למולדת אלא שתי הגליות: של תורכים נוצריים ליוון ושל יוונים מוסלמיים לתורכיה. **גידי רושלילה**, תל־אביב

● ● ●

העתיד לא עבר

על העלאת זיכרו של יאיר הורביץ („הלב היה גדול מדיי", העולם הזה 3.8.88).

מיספר מילים לזכרו של המשורר יאיר הורביץ, למרות שלא היכרתיו:

...שבקת חיים ואינך / ברוך לעפר מישכנך. / רבים היכירוך ויזכרוך / כשיקראו את שיריך / שהשארת אחריך.

אני לא היכרתיך ושיריך לי זרים / אבל, אין דבר / העתיד לא עבר / וכשאקרא יצירותיך, אקשטם בזרים...

אכבר את דבריי, אני מבטיח, יאיר / אקרא יצירותיך, כל מישפט וכל שיר!

שמואל בר־קמא, תל־אביב

● ● ●

הקפטן והגנרל

על פגישה בין איל־תיקשורת לח"כ צומת („אנשים", העולם הזה 10.8.88).

אין צורך לעלות על רפול, הח"כ הבודד של צומח והרמטכ"ל לשעבר, על כך שפיו היה מלא אוכל שעה שאיל־התיקשורת האורח, רוברט מקסוול, ביקש להחליף איתו כמה מילים במסיבה שערך מערב למקסוול, השותף החדש.

ראשית, מקסוול וודאי אמון על האימרה „ברוך מא, נהג כרומאים" והוא בוודאי הבין מדוע היה פיו של רפול מלא — כשיש למושבניק (תל־עדשים!) הזדמנות, הוא אוכל, ויהיו הנסיבות אשר יהיו ושנית, כמה שמקסוול לא נחשב לאחד מגדולי־עולם הרי את שרותו הצבאי (בצבא הבריטי) הוא סיים כקפטן (סרן) וכאשר קפטנים פוגשים לוטננט־ג'נרלים, ורפול הוא כזה (רב־אלוף), יש להניח שהם מוחלים על כבודם ועל הדאגה לנימוסים טובים.

משה אבני, תל־אביב

● ● ●

שכירי־חרב מעונבים

על הצורך להתלבש היטב, כולל עניבה („עונב לך עניבה", „יומן אישי", העולם הזה 10.8.88).

אינני מסכימה עם אורי אבנרי. לדעתי העניבה דווקא מוסיפה למראהו של הגבר, גם לגבר הישראלי.

ובכלל, אין צורך להתייחס לעניבה כאילו היא אביזר סנובי. הלא העניבה היא בסך הכל צאצאה של צעיף שענדו לצווארם שכירי־החרב הקרואטיים של אירופה בראשית העת החדשה, ומכן גם שמה הלועזי של העניבה — קראוואטה.

רימונה שבתאי, ירושלים

● ● ●

לונה־פארק באילת

על זכויותיו של מלחין ותיק („אנשים", העולם הזה 3.8.88).

תחת תצלומו של המלחין הוותיק אבשלום כהן, שחיבר את השיר ענלה עם סוסה לפני 40 שנה, כתבתם שהוא חיבר את המנגינה לצאנה, צאנה וזו שגיאה.

לעומת זאת כתב כהן, וגם הלחין, שירים רבים אחרים, מעל חוף אילת ועד אבא־לה בוא ללונה־פארק.

תמר שרון, ירושלים

● ● ●

האופציה ההאנוברית

על מה שמלך איננו יכול לקנות („אופציה־שמופציה", העולם הזה 10.8.88).

בוודאי שאפשר לקנות שכירי־עט ושכירי־מוח, שיודיעו שהאופציה הירדנית עדיין קיימת. וגם אפשר תמיד לקנות רקדניות, ולהבדיל, פרו־פסורים, כפי, שלדברי בעל המאמר בנושא האופציה הירדנית, אמר פעם מלך האנובר.

אבל אם כבר מזכירים את מלך האנובר בהקשר לאופציה הירדנית, הרי שאצל מלכי האנובר מצוי לקח נוסף למלך ירדן: אם כבר יש לך מלוכה, כדאי לך לשים לב לצד מי אתה יוצא למילחמה.

האחרון בשלושת מלכי האנובר שבצפון גרמניה, ממלכה שהתקיימה 52 שנה בסך הכל (1814־1866), היה אחד גיאורג החמישי שעשה אותה טעות שעשה חוסיין ב־1967. הוא צידד בצד המפסיד במילחמה.

גיאורגנו צידד באוסטרים במילחמת פרוסיה־אוסטריה (1866) ומשהפסידה אוסטריה במילחמה, הפסיד גיאורג את המלוכה (לפרוסיה).

מנחם אלרן, תל־אביב

● ● ●

חלמונים בחלם

עוד על שיאי ביצים („תמרורים", העולם הזה 6.7.88 והלאה).

רק באמריקה, כלשון הבריות. רק שם יכולים להתעסק ברישום שיאי־ביצים (454 גרם, שתי קליפות, שני חלמונים).

ממש חלם.

אני זוכר, לפני שנים, בעת טיול באמריקה, כותרת לרוחב כל העמוד בעיתון ניו־יורקי, שבישרה על שיא ביצתי אמריקאי נוסף: תרנגולת אמריקאית אחת הטילה ביצה בעלת תישעה חלמונים. **דוד עובדיה**, רמת־גן

● ● ●

שלוש במחיר שתיים

על הזדמנות שהוחמצה („מתנה לאשה ולמאהבת", העולם הזה 27.7.88).

נעמי רון מדווחת לנו על מאהב נשוי (וכנראה אמיד למדי), שנכנס לסוכנות מרצדס ורכש שתי מכוניות זהות בדגם ובצבע — אחת לאשתו, אחת למאהבתו.

מתבקשת השאלה: מדוע לא רכש שלושה מרצדסים זהים בכלל?

זה היה, הרי, מסב עוד יותר תשומת־לב אליו ולאורחות־חייו וזאת היתה גם יכולה להיות, קרוב לוודאי, עיסקה לא רעה. קשה להניח שסוכנות מרצדס בתל־אביב, שבוודאי איננה מוכרת שלושה מרצדסים בכל יום, לא היתה באה לקראתו קצת עם המחיר. **אלי נבט**, תל־אביב

● ● ●

אוהל קל ולא יציב

על מקור המילה באלאגאן („יומן אישי", העולם הזה 6.7.88).

אני מסתמך על המילון למילים ומונחים לועזיים בפולנית, מאת הר"ר מיכאל ארצט, מ־1928. שם מוגדרת המילה באלאגאן כמילה ממוצא טאטארי, שמשמעותה היא אוהל קל.

המושג הזה הושאל למשהו לא יציב, דבר שאינו מאורגן לפי סדר, קביעות ויציבות, דבר ארעי, משהו לא רציני. **רפאל בלומנפלד**, אשקלון

● ● ●

לדבריו של האתלט דורון שיטרוק במדור „מה הם אומרים" בגליון שעבר ניתנה הכותרת: „איננו מנצחים מפני שאיננו משתמשים בממריצים!"

בראיון עצמו אמר דורון כי בין יתר הסיבות לכך שקיים פער גדול בינינו ובין האתלטים מחו"ל, קיימת גם סיבת השימוש השכיח אצל חלק לא־קטן מהם בסמים ממריצים, בניגוד לאתלטים הישראליים. הכותרת היתה על כן צריכה להיות: „בין יתר הסיבות – גם אי־שימוש בממריצים!"

■ ■ ■

כתובת המערכת

קוראים המבקשים לכתוב למערכת העולם הזה מתבקשים לדייק בכתובת המערכת: רחוב גורדון 3, תל־אביב, מיקוד — 63458.

בשעת הצורך ניתן גם לפנות בטלפון — 232262 (03), בפקסימיליה — 972־3־245242. מנוי 2009, ובטלקס — 341667 RMYM IL.

פיחות לפני הבחירות?

למרות הכחשות של ראשי מישרד־האוצר ניברים במשק סימנים שלפיהם לא יהיה לשר־האוצר, משה ניסים, מנוס מלבצע פיחות, אפילו עוד לפני הבחירות בנובמבר.

התעשיינים מפעילים לחצים כבדים על הממשלה לבצע פיחות. בשל הירידה ברייווחיות הייצוא, בעיקר לשוק האמריקאי.

בשבועות האחרונים מודים ראשי־האוצר כי יש צורך לנקוט צעדים לפיתרון בעיית הרייווחיות. ולכן לא יהיה מנוס מלבצע פיחות חד־פעמי עוד לפני מועד הבחירות.

פוליטיקאים בפיקוח

מלבד הפיקוח על התנטאויות האלופים בצה"ל, יש כוונה להחמיר בקרוב את הפיקוח גם על הקשר שבין הפוליטיקאים למערכת הצבאית.

הכוונה היא לנתק, בכל האפשר, את הקשר בין פוליטיקה לצבא, בייחוד לאור הבחירות הקרובות.

מחפשים תפקיד לאדרי

במטה־הבחירות של מיפלגת־העבודה מחפשים תפקיד לרפי אדרי.

כרגע מתעסק אדרי בענייני שיכון עובדים וסולל בונה. אולם במיפלגה מבקשים להכניס אותו כשותף פעיל במטה, ולא להשאיר אותו מחוץ למערכת.

התחייה מודים בפיצוצים

בהופעה השבוע לפני פעילי מיפלגתו בחיפה, הציג יוכל נאמן את מצע מיפלגתו והבריז, שהיא תתמודד כנראה בפעם הראשונה על ראשות־העיר.

"צרעת התיאטראות האנטי־ציוניים והאנטי־ישראליים מקורה בחיפה, מה שמוכיח שהצד הלאומי בעיר לוקה בחסר," אמר נאמן, ותקף בחריפות את התיאטרון העירוני חיפה הוא כינה את ההצגות פלשתינאיות. נפש יהודי וסיונדרום ירושלים תועבה, והורה בפעם הראשונה, שאנשי התחייה, בגיבוי מלא של מרכז־התנועה, פוצצו הצגות של המחזות האלה בירושלים ובתל־אביב.

ביבי טלוויזיוני

"המועצה לשלום ולביטחון" מתכוונת להוציא בימים הקרובים דפי־מידע, שבין היתר יעמידו את בנימין ("ביבי") נתניהו באור לא־חיובי.

המועצה מכינה דפי־מידע על קווי־יסוד לביטחון לאומי, ובמיסגרתם יפרטו הקצינים הבכירים את הסדרי־הביטחון הנדרשים, ומצד שני יקבעו חד־משמעית שאם לא תהיה התקדמות מדינית עלולה לפרוץ מילחמה.

בין השאר יתייחסו הקצינים בחוסר־הערכה למומחה הביטחוני של הליכוד, ביבי נתניהו, ויטענו כי דיעותיו היום הן טלוויזיוניות, וחסרות כל בסיס.

אביגדור ("יאנוש") בן־גל, שאיים לפרוש מהמועצה, חזר בו מכוונתו.

מודעי עשה תרגיל

המודעות שבישרו על כנס ליכוד־הליכוד, שיתקיים ביום החמישי, התפרסמו לאחר תרגיל־הסחה של יצחק מודעי.

כשראה מודעי שהסיכסוכים הרגילים מעכבים את הכנס הוא העריך שלא יוכל לתת הוראה, דרך אנף־האירגון של הליברלים והצינורות המקובלים במיפלגה, לתת בעיתונים מודעות בדבר יום־הכינוס המיועד. מודעי, למור קרבות עקובים־מכותרות עם עמיתיו למיפלגה, הפקיד את הפירסום בידי פירסום אדמון. כך קרה שמתחת לאפם של משה ארנס (מטעם תרות) ומשה ניסים (מהליברלים), התעורר עם־ישראל באחד הבקרים השבוע ומצא מודעות המבשרות את רבר קיומו של הכינוס. כך הוכרחו כל הצדדים המופתעים למהר ולהגיע להבנה, ונקבעה עוברה בשטח.

268

ביום השני, ה־22 באוגוסט, היום ה־259 של האינתיפאדה, מספר דובר צה"ל על 197 הרוגים פלסטינים. מיספר זה אינו כולל את ההרוגים מירי מתנחלים ומסיבות אחרות.

לפי ספירת "העולם הזה", הגיע מיספר ההרוגים הפלסטינים, מאז תחילת האינתיפאדה, ל־268 הרוגים.

לעומת זאת מוסרים מקורות פלסטיניים על 345 הרוגים, לפי הפירוט הבא:

- **226 הרוגים מירי חיילי צה"ל ומתנחלים.**
- **61 הרוגים כתוצאה משאיפת־גאז.**
- **30 הרוגים ממכות ומהתחשמלות.**
- **28 הרוגים מסיבות אחרות.**

קומנדו שרון הביתה

23 מפקדי־המחירים של מישרד־התעשייה והמיסחר, שהועסק על־פי חוזים אישיים, קיבלו השבוע הודעות־פיטורין מנציבות־שרות־המדינה. הניתוק שנמסר לפיטורין הוא צימצום בפעילות הפיקוח של המישרד.

המפקחים גוייסו לעבודה לפני שלוש שנים, בזמן הפעלת התוכנית הכלכלית, והעסקתם על־פי חוזים הרגיזה מאוד את ההסתדרות ואת ועד עובדי המישרד. יריביו של אריאל שרון טענו כי המפקחים נבחרו על־פי נאמנותם למחנה שרון בתנועת־החרות, ולכן זכו בכינוי "הקומנדו של שרון".

הניסיונות לפטרם נמשכו זמן רב, גם מצד אנשי ליכוד במישרד־האוצר.

בשנה שעברה פרצו המפקחים בפראות לאסיפה של מרכז הליברלים, כדי למחות על התעקשותו של שר־האוצר שלא להעביר עוד תקציב לתשלום משכורותיהם. אחרי ההתפרעות הם זכו בארכה של שנה נוספת בעבודה.

עצירים מספרים חוויות

ביום הראשון, ה־28 באוגוסט, יתקיים בתיאטרון גוה־צדק מיפגש עם עצירים מינהליים, שהשתחררו באחרונה מאוצאר 3

מדובר בארבעה־חמישה עצירים, שהשתחררו בחודש האחרון, והם יספרו על נסיבות מעצרם וחוויות אישיות מהמחנה.

היוזמה לערב יצאה מצד הפלסטינים, והם לוקחים על עצמם סיכון רציני, שבסוף הערב יקבלו צו־מעצר מינהלי חדש.

הערב אמור להיות צעד ראשון להקמת ועד נגד מעצרים מינהליים.

שיטרית השתמש בדובר

אחת הסיבות לדרישתו של יו"ר מועצת־המנהלים של "בנק לאומי", הד"ר מאיר חת, למנות דובר מיוחד לדירקטוריון, היא שחברי־הדירקטוריון, איש מיפלגת־העבודה הפרופסור שימעון שיטרית, השתמש בשרותיו של דובר הבנק כדי להפיץ חומר לאמצעי־התיקשורת.

שיטרית הפיץ בשבועות האחרונים חומר רב לעיתונות, ובו מידע על החלטות של דירקטוריון הבנק, ובמיוחד על כך שיו"ר הדירקטוריון, הד"ר חת, לא פעל למניעת חוזי־השכר המופלגים של ראשי־הבנק.

על פי חוק החברות רשאי כל חבר מועצת־המנהלים להשתמש גם בשרותי הדובר ובמזכירות של הבנק. הפרופ' שיטרית ניצל עובדה זאת, והפיץ חומר לעיתונות נגד יו"ר הבנק באמצעות דובר הבנק.

דובר בנק לאומי אישר את הדברים.

אייזנברג מחפש תרומות

המיליארדר שאול אייזנברג, שהבטיח לסייע במימון מישלחת־הנכים לאולימפיאדת סיאול, פנה בשבועות האחרונים במיכתב אישי לראשי חברות וגופים במשק, בבקשה להרים תרומה למימון נסיעתם ושהייתם של הנכים באולימפיאדה.

סנייתו זז של אייזנברג המתיעה תעשיינים רבים, שאמרו כי אילי־הממון יכול היה בקלות לממן בעצמו את שהייתם של הנכים, ולא לפנות ולגייס תרומות מאחרים.

מקורביו של אייזנברג אמרו כי הוא התגייס לעמוד בראש קרן שתסייע למימון נסיעתם של הנכים לאולימפיאדה.

הראל מעוניין ב"תדיראן"

אישי־העסקים יוסקיה הראל מנהל בימים אלה משא־ומתן עם "תדיראן" לרכישת מיפעל למעגלים מודפסים בקריית־מלאכי, העומד לפני סגירה.

הראל מייצג, כנראה, משקיעים זרים.

מחפשים כתב מדיני

יומן "גלי־צה"ל" מחפש בימים אלה כתב מדיני חדש, במקומו של הכתב המדיני הוותיק עוז פרנקל, המסיים את תפקידו והעובר לתפקיד בעיתון "ג'רוסלם פוסט".

פרישתו של פרנקל, הנחשב כאחד הכתבים המדיניים החרוצים, יצרה חלל ריק בתחנה. ואנשי התחנה הצבאית, ובראשם מפקד גלי־צה"ל נחמן שי, התחילו לחפש כתב מדיני, בין השאר גם מחוץ למיסגרת הצה"לית.

נודע כי התפקיד הוצע לאישרדיו ותיק, אך זה סירב לפי שעה, ועתה מחפשים מועמד מבין הכתבים ביומן.

צה"ל — לשבוע מקוצר

חלק מיחידות צה"ל בעורף יעברו בסוף השנה האזרחית לשבוע־עבודה מקוצר בן חמישה ימים. הצעה ברוח זו נמצאת בימים אלה בדיון אצל ראשי מערכת־הביטחון.

על פי התוכנית יעבדו החיילים בבסיסים העורפיים של צה"ל, העוסקים בשרותים שאינם מחייבים שהות של 24 שעות, לשבוע־עבודה מקוצר, אך הנוכחות בבסיסים בימי שישי ושבת תהיה במתכונת שבת.

רואי־חשבון נגד פירסום

ממישאל שנערך בקרב חברי לישכת רואי־החשבון עולה כי רוב רואי־החשבון מתנגדים לפירסום.

ועדה שמינה יוסי שחק, נשיא לישכת רואי־החשבון, לפני חודשים אחדים, לבחינת נושא איסור־הפירסום, המליצה להשאיר את הנוהלים הקיימים, ובאחת מהמלצותיה אמרה: "יש מקום להתיר פירסום לפי כללי הצניעות המקובלים במיקצוע."

שחק החליט לערוך מישאל כדי לבדוק את תגובת רואי־החשבון על מסקנות הוועדה. והתוצאות היו מפתיעות: חצי מהתשובות שהגיעו עד כה תבעו במפורש להשאיר את איסור הפירסום המוחלט על כנו.

איגוד מיקצועי של תלמידים

אגודת־תלמידים חדשה קמה בחיפה: מר"צ.

מטרתה העיקרית היא לערב את התלמידים בתהליך קבלת־ההחלטות בבית־הספר.

עד היום אין בבית־ספר שום מוסד, המסוגל לקבל תלונות של תלמידים על מוריהם. ההצעה היא להקים מיסגרת שיתופית של מורים, הורים ותלמידים, שתוכל לקבל תלונות כאלה. אם פנייה להנהלה בדרכים המקובלות לא תעזור, תוכל מועצת־התלמידים להשבית את בית־הספר. מועצת־התלמידים תהפוך אז למעין איגוד מיקצועי, כמו כל ועד־עובדים במשק. באירגון חברים כבר כמה מאות חברים, והוא זוכה בתמיכה נלהבת של מפ"ם.

ליאור דין, מארגן העמותה, כבר נפגש עם מנכ"ל מישרד־החינוך, הד"ר שימשון שושני, שהביע הסכמה עקרונית לתוכנית.

הבטלנים — פרק ב'

מבדיקה שנערכה בטלוויזיה מסתבר שכתבת־הטלוויזיה על הבטלנים לא נערכה מיוזמתו של הכתב לענייני־תרבות, דן רביב.

הכתבה נצפתה ואושרה לשידור על־ידי כל הדרגים, ובכללם מנהל הטלוויזיה, חיים יבין.

העם בחורים טובים

זה לא קורה רק בסרט. זה גם קורה במציאות. כדאי לזכור למה זה הוביל במקומות אחרים.

המוני ישראל יכלו לצפות השבוע בביתם בעליית הנאציזם. הטלוויזיה הביאה להם את אחד הסרטים החשובים שנעשו על תקופה זו: מפיסטו.

הסרט הסביר בצורה משכנעת ביותר כיצד הפך עם בעל תרבות מפוארת לכנופייה רצחנית; וכיצד הפכו אנשים הגונים, נורמליים, לאורחי מדינה פושענית.

קטע קצר בסרט תיאר את אחד האמצעים שמילאו תפקיד חשוב בתהליך זה: פעולתן של פלוגות־הסער. היו אלה חבורות־בריונים שפשטו ברחובות, התנפלו על מתנגדיהם ושברו את העצמות של עוברים־ושבים בעלי חזות יהודית.

לא היתה זאת תופעת־לוואי חסרת־חשיבות. אדולף היטלר המציא את השיטה הזאת והפעיל אותה בהכרה מלאה. הוא ראה בה אמצעי חשוב כדי להטיל מורא על יריביו ולשתקם, למשוך אליו את היסודות האלימים והפרימיטיביים ביותר בציבור, ליצור אווירה כללית של אלימות והידרדרות מוסרית.

כל זה קרה במשך שנים ספורות לפני עלות הנאצים לשילטון. באותם הימים היתה המישטרה ברוב חלקי גרמניה בידי מיפלגת־העבודה הסוציאל־דמוקרטית. בתי־המישפט היו מורכבים משופטים הגונים. אולם לבריוני פלוגות־הסער היתה כמעט חופש מלא להשתולל. המישטרה לא תפסה אותם. ואם נתפסו, פטרו אותם השופטים בעונשים קלים. היחס הכללי אליהם מצד אנשי־המימסד היה כאל צעירים פטריוטיים, אך הבריונים נולדו, ההולכים אמנם בדרכים מוטעות, אך שבסך־הכל הם אנשים טובים.

האנשים הטובים האלה הובילו את הנאצים לשילטון, ולמחרת־היום השליטו במדינה כולה מישטר של טרור, שבו נעלמו אנשים מבתיהם לעולמים, נרצחו רבים בעינויים, הוקמו מחנות־ריכוז ואיש לא העז לפתוח את פיו.

מוות בלהבות. היה חשוב להקרין תיזכורת זו לצופי הטלוויזיה הישראלית, כי במהדורות החדשות של הטלוויזיה סיפרו קריינים חייכנים וקריניות נחמדות סיפורים דומים מאוד על המתרחש בישראל.

אלמונים הציתו צריף באור־יהודה, אחרי שנעלו אותו מבחוץ. שלושה פועלים ערבים נשרפו חיים. לפני כן קיבל ראש־המועצה־המקומית את פני מאיר כהנא.

אלמונים אחרים — ואולי חבריהם של אלמונים אלה — עברו בחוצות תל־אביב והיכו פועלים ערביים המרצפים את המדרכות למען העירייה והמפנים את אשפתה. ראש־העירייה לא אמר על כך מילה בפומבי.

באחד הכפרים בדרום התנפלו אלמונים על פועלים ערביים שישנו בשדה, אחרי יום־עבודה ארוך ומפרך תמורת שכר זעום.

ליד אור־יהודה התנפלו כמה בריונים על פועל ערבי מרמאללה שהמתין לנסיעה הביתה אחרי יום עבודה, ופצעו אותו במכות בקרשים.

אין ספק כי בערים ובכפרים היהודיים פועלות עתה כנופיות של בריונים מאורגנים. לא קשה לנחש מי הם ולאן הם משתייכים.

אולם המישטרה מתקשה לגלות אותם. כאשר היא מגלה אותם, באי־רצון בולט, פוטרים בתי־המישפט את הבריונים בעונשים מגוחכים.

שהרי הם, בסך הכל, בחורים משלנו, אוהבי־מולדת, אם כי מעשיהם מוטעים.

טרור רימון במידרחוב

אם זה היה מעשה טרור, הרי הוא משרת את אויבי הפלסטינים.

אירגונו של אבו־ניידאל הזדרז להודיע כי הוא האחראי להטלת הרימון במידרחוב בחיפה.

אבו־ניידאל, הפועל בהשראת סוריה ולוב, הוא אוייב מושבע של אש"ף. יש לו עניין רב בסיכול התוכניות של אש"ף להקמת מדינה פלסטינית וממשלה פלסטינית זמנית לאלתר. כי מיסוד זה של המוסדות הלאומיים הפלסטיניים ישאיר אותו בחוץ, לצמיתות.

מכיוון שאבו־ניידאל ממשיך לדגול במילחמת־נצח, עד לחיסול מדינת־ישראל, הוא מתנגד עקרונית לכל צעד, שיש בו הכרה בישראל והבעת נכונות להגיע עימה לידי שלום. ברור כי הקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל, גם על בלבד, כרוכה בהכרה כזאת.

מידע פודי. אולם יתכן כי הכרזות אבו־ניידאל היא התפארות־שווא.

בעוד שהפוליטיקאים בישראל כבר הזדרזו להסתמך על הרימון, איש־איש לצרכיו, היתה המישטרה הרבה יותר מסויגת. גם כאשר הביאה לבית־המישפט ארבעה חשודים, הקפידה להצהיר כי היא ממשיכה לבדוק גם את האפשרות שהמעשה נעשה על־ידי אחרים, בכוונה פלילית.

הארבעה, תושבי ג'נין והסביבה, זוהו כמי שברחו מן המקום אחרי הפיצוץ. אך זה אינו אומר הרבה. רק ערבי מטורף יישאר במקום שבו אירע פיגוע חבלני. כי הסכנה של עריכת־לינץ' בידי עוברים־ושבים נרגזים היא רבה. ערבי נורמלי בורח במיקרה כזה במהירות האפשרית.

סביר להניח כי יש בידי המישטרה מידע נוסף, המצביע בכיוון פלילי. על מידע זה הוטל איפול מוחלט.

סכין בגב. אם יתברר בסוף כי המעשה אכן נעשה בידי מחתרת פלסטינית, הרי הוא מהווה תקיעת סכין בגב האינתיפאדה.

יוזמי המאבק הממושך בשטחים הכבושים חותרים לפיתרון מדיני, שיביא לשיחרורם מעול הכיבוש הישראלי. ברור לכל כי הדרך יכול להיעשות רק בהסכמת הישראלים.

מעשה של טרור גס, הפוגע באזרחים ישראליים מיקריים, יסיג את המטרה ההפוכה. הוא משרת את החוגים הלאומניים הקיצוניים ביותר בישראל, משלהב את הרוחות ומרחיק את סיכויי־השלום.

השבוע קיוו ערבים רבים משני עברי הקו הירוק שבסופו של דבר יתברר כי המעשה לא נעשה בידי ערבים, "מתוך מניעים לאומניים", אלא על־ידי מישהו אחר, מתוך "מניעים פליליים".

הבחירות לקפץ על הג'בלאות

יחצנים, נערות־זוהר, מגמגמים, ומומחים וכל מיני חורשי מזימות.

מילחמת־הבחירות התנהלה בעצלתיים. אווירה מוזרה של אי־ביטחון שרה בזירה. היה נדמה כאילו אף מיפלגה אחת אינה יודעת מה ברויק לעשות ומה בדויק להגיד.

המערך פירסם בעיקר את לבטיו לגבי בחירת נערת־זוהר מתאימה, שתשמש כקריינית־רצף של שידוריו (ראה עמוד 37). היה משהו מביש בפירסומים אלה של יחצני המערך. היתה בכך הוראה שאין בפי המערך, לפי שעה, מסר חשוב יותר.

גם במיפלגות האחרות השתלטו יחצנים, פירסומאים מיקצועיים ושאר "מומחים" על המערכה, ודיברו בעיקר על עצמם.

אחד שהשתחרר מעול זה היה אריאל שרון. הוא כבר רץ וניהל את מסע־הבחירות שלו. אלא שלמסע של שרון, מוסמך הליכוד, לא היה כל קשר למסע של הליכוד עצמו. להיפך: שרון קיפץ על הג'בלאות ומכר תוכנית של סיפוח (ראה הנדון) שנגדה להלוטין את מצע־הבחירות של הליכוד. יותר מזה: הלי־כוד דחה רישמית את התוכנית של שרון.

זה לא הפריע לשרון להזמין עיתונאים ולספר להם שאם לא תתקבל תוכניתו להחיל את הריבונות הישראלית על שטחים נרחבים של „יהודה ושומרון", ובהם 200 אלף תושבים ערביים „בלבד", תהיה צפוייה למדינה סכנה נוראה.

לפסול, לפסול. בימין נעשו ההכנות לאיסור רשימתו של מאיר כהנא. החשבון: כל מנדאט שיקבל כהנא יילקח מן הליכוד ו/או התחייה. אם תימנע הופעת כהנא, יעשה הליכוד הסכם־עודפים עם התחייה, וקולות כהנא יחולקו ביניהם.

מכיוון שלצעד כזה צפוייה תמיכה אוטומטית של המערך, ברור כי יהיה לו רוב גדול בוועדת־הבחירות המרכזית. כהנא יערער על ההחלטה בבית־המישפט העליון, וזה יצטרך לפסוק. על פי החוק שהתקבל לפני שנתיים, רשימה אנטי־דמוקרטית ו/או גזענית אינה רשאית להתמודד.

קרוב לוודאי כי הליכוד יתבע מן המערך לאסור גם את הופעת הרשימה המתקדמת לשלום, בטענה שהיא שולחת את קיומה של ישראל כ„מדינת העם היהודי", כפי שנאמר באותו החוק. גם לכך יש סיכוי רב: הימין יצביע באופן מלוכד למען איסור הרשימה, המערך יעניק לאנשיו „חופש הצבעה", וכך ייווצר רוב. גם במיקרה זה תהיה ההכרעה בידי בית־המישפט העליון, שיצטרך לפסוק אם הרשימה „מפורשת או במשתמע" תואמת את ההגדרה הזאת.

המערך מקווה בסתר־ליבו לפסילה זו, כדי שקולות המתקדמת יתחלקו בין רק"ח, רשימתו של עבד־אל־והאב דר־אושה והמערך עצמו.

איש אינו מציע לאסור את הופעת רק"ח.

מיפלגות מגוב ריקבון ועפר

מיפלגה שהיתה פעם גדולה וחשובה נעלמת סופית. מעטים יצטערו על כך. גם לא היא עצמה.

לשרידי המיפלגה הליברלית היתה השבוע ראגה רבה. הם חששו כי בכנס הליכוד־הליכוד, האמור להתקיים בשבוע הבא, יושר הימנון בית־ר.

אולם שירו של זאב ז'בוטינסקי („מגוב ריקבון ועפר / בדם וביזע — יוקם / לנו גזע / נאון ונדיב ואבזר...") יכול דווקא להתאים להזדמנות.

כי מה שעומד לקרות אינו מיזוג בין

(המשך בעמוד 8)

הנדון:

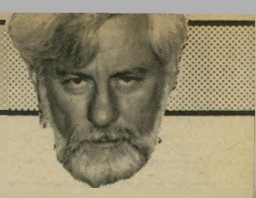

אריאל שרון גילה את תוכנית־אלון. היא באמת מתאימה לו

הזמן החי

א חרי שהחלו הפירסומים הראשונים על „תוכנית אלון", אחרי מילחמת ששת־הימים, עליתי על דוכן הכנסת ונאמתי נאום תריף נגדה. אמרתי שזוהי תוכנית ניצית קיצונית, שתסכל כל סיכוי להשיג שלום.

אלון ישב ליד שולחן־הממשלה והקשיב.

כשירדתי מן הדוכן וחזרתי למושבי במליאה, העביר לי אלון, באמצעות אחד הסדרנים, פתק: „אני אומר דברים דומים למה שאתה אומר, אז מדוע אתה יונה ואני ניץ?"

מכיוון שאני דיברתי על הצורך להקים מדינה פלסטינית בגדה וברצועה, היה הרמז של אלון ברור: גם הוא רוצה בכך. ההבדל בינינו אינו אלא בפרטים. בעור שאני הצעתי להחזיר למדינה הפלסטינית את כל השטחים שכבשנו, הרי רצה הוא לספח לישראל את ביקעת־הירדן וכמה שטחים נוספים פה ושם.

אז היכן ההבדל?

■ ■ ■

כ שמדברים עכשיו שוב על „תוכנית אלון", בעיקבות יוזמתו של אריאל שרון, מוטב שיהיה ברור למה הכוונה.

אלון לא שירטט מפה מדוייקת. מעולם לא פורסמה מפה מוסמכת של תוכנית־אלון. מעולם גם לא פורסמה תוכנית מפורטת.

בקווים הכלליים, וכפי ששמעתי מפי אלון עצמו, זאת היתה התוכנית, כפי שהתפתחה במשך הזמן:

ישראל תחזיר לערבים את השטחים המאוכלסים בצפיפות של הגדה המערבית (משולש ג'נין־רמאללה־טולכרם, ובמרכזו שכם, ואיזור־חברון).

את השטחים האלה אפשר להחזיר למלך חרסיין או לערבים הפלסטיניים, שיקימו בה מדינה עצמאית משלהם.

ישראל תספח לעצמה את ביקעת־הירדן וחופים־המלח, שיהוו את „גבול־הביטחון". אולם יריחו וגשר־אלנבי יישארו בידיים ערביות, כדי להבטיח רציפות טריטוריאלית בין שכם וחברון לבין עבר־הירדן.

ירושלים־רבתי תישאר בידי ישראל. כן גם רצועת־עזה. כן גם רמת־הגולן. כן גם גוש־עציון. כן גם קריית־ארבע. כן גם איזורים מסויימים לאורך הקו הירוק, ליד קלקיליה וטולכרם.

מכיוון שהגבולות לא שורטטו מעולם, וכל המפות שפורסמו לא היו אלא פרי ניחושיהם של פרשנים זרים ומקומיים, ניתן היה לשנותם לפי הצורך.

למשל, כאשר הפך אלון בעל־החסות של כנופיית הרב משה לוויגר, הפך איזור קריית־ארבע חלק מן השטחים שנועדו לסיפוח על־פי התוכנית, גם לגבי רצועת־עזה ופיתחת־רפיח השתנו התפיסות.

הרצון „לתקן" את הגבולות מדי פעם הוא שמנע שירטוט מפה מוסמכת. אך יתכן שלא היתה זאת הסיבה היחידה, או אף העיקרית.

יתכן מאוד שיגאל אלון היה מודע לעובדה שעל גבי המפה נראתה תוכניתו כמיבנה מזרי מאוד־מאוד.

■ ■ ■

א יך נולדה תוכנית מוזרה כזאת? כדי להבין זאת, יש לזכור את טיב האיש ואת טיב התקופה.

יגאל אלון היה איש הקיבוץ המאוחד — לפני הכל, אחרי הכל וגם באמצע הכל.

הוא היה גם איש אחראי מאוד, ממושמע מאוד, מסור מאוד־מאוד לתנועה. מעולם לא היה עולה על דעתו לעשות משהו שלא על דעת התנועה, ועל אחת כמה וכמה בניגוד לדעת התנועה. הגודו שלו היה ישראל גלילי.

הדברים קרו ביום השביעי של מיל־חמת ששת־הימים.

המילחמה הסתיימה. קרה נס. ישראל הקטנה, בעלת השטח הקטן, הצבא הקטן ותקציב־הביטחון הקטן (הכל ביחס להיום) פרצה מגבולותיה האדרוכים והמפותלים והביסה תוך כמה שעיות את כל הצבאות הערביים. היא כבשה את כל שיטחי ארץ־ישראל המערבית, בתוספת חצי־האי סיני ורמת־הגולן.

שררה אווירה של שיכרון, של אנחנו־יאפסנו־עור. אנשים התעשרו מהוצאת אלבומי־ניצחון, חרוזים מיסחריים ייצרו בסיטונות שירי־ניצחון.

מי שלא השתכרו היו אנשי הקיבוץ המאוחד. אלה היו אנשי־מעשה קשוחים ומפוכחים, אשר ידעו בדיוק במה הם רוצים.

הם רצו בשטחים לשם התיישבות.

אנשי הקיבוץ המאוחד פשטו על פני השטחים שנכבשו זה עתה, לאורכם ולרוחבם. כמו המרגלים של יהושע, הם הגיעו גם לירימו. הם לא ראו את רחב הזונה. אבל הם ראו את ביקעת־הירדן.

הם ריוותו לחבריהם: בכל הגדה והרצועה יש רק שטח אחד שהוא רחב־ידיים, שטוח, סמוך למקורות־מים ומיושב בצורה דלילה. בקיצור, שטח המתאים להתיישבות קיבוצית אינטנסיבית.

אז איפה הגבול?

מימצא פשוט זה הוא ששימש הנחייה לתפיסה ה„ביטחונית" של יגאל אלון. תוכנית־אלון המהוללת לא באה, במקורה, אלא כדי לשמש הצדקה ליישוב ביקעת־הירדן.

שאר פרטיה היו מישניים, ובאו לענות על צרכים פוליטיים אלה ואחרים.

פעם נשאל מגיד ירוע בפולין איך הוא מיטיב כל־כך להתאים את משליו לנמשליו. המגיד ענה, כדרכו, במשל: פעם ראה בחצרו של אדם שורה של לוחות־מטרה, שבכולם קלעו החיצים בדיוק לבול. כשתמה כיצד הצליח בכך, ענה בעל־הבית: אני קולע קודם כל ללוח, ואחר־כך אני מצייר מסביב לחץ את הבול.

תוכנית־אלון נוצרה על פי שיטה זו בדיוק. אחרי שאנשי הקיבוץ המאוחד החליטו שהם חפצים בביקעת־הירדן, צויירה התוכנית כולה מסביב למטרה זו.

■ ■ ■

כ עבור כמה שנים נוכחתי במליאת הכנסת בחילופי־דברים, ששפכו אור על נקודה זו. יגאל אלון, או כבר שר־החוץ בממשלת יצחק רבין, התווכח עם מנחם בגין, אז מנהיג האופוזיציה הראשית.

תוך כדי חילופי־דברים חריפים אך מנומסים (אז עוד שרר הנימוס בכנסת, ועדיין לא הגיעו אליה אנשי־השוק ושפת־השוק) הוזכרה גם תוכנית־אלון.

וכך גילה בגין: כשעלתה תוכנית־אלון בראשונה, התקיפו אותה בגין וסיעתו מפני שהיא כללה את הנכונות להחזיר שטחים של ארץ־ישראל לערבים. אז פנה אלון אל בגין ואמר לו: יש בתוכנית שני חלקים. החלק האחד מדבר על יישוב שטחים, שיצורפו לישראל. החלק האחר מדבר על החזרת שאר השטחים לערבים. החלק האחר הוא מיבצעי, מיידי, וניתן לבצעו מייד. החלק האחר יידחה ממילא עד אשר יקום מנהיג ערבי שיסכים לקבל את התוכנית.

אם כן, אמר אלון לבגין, מדוע שלא נתאחד לפי שעה סביב החלק הראשון, האופרטיבי, וניישב את השטחים שנידעו לסיפוח לישראל?

אלון הכחיש בתוקף שאי־פעם אמר דבר כזה לבגין. אבל כשעמדה מילה מול מילה, דבריו של בגין היו נאמנים עלי יותר. איש־אמת היה.

■ ■ ■

א ינטרמצו אישי: על מה מבוסס המידע שלי לגבי כוונותיו של אלון?

בימים שבהם נולדה תוכנית־אלון קיימתי קשר קבוע עם אלון. הקשרים בינינו, שהתרופפו בשנים שלפני כן, התחדשו ערב מילחמת ששת־הימים, כאשר ניסיתי לעזור לאלון לקבל לידיו את מיש־רד־הביטחון. הם נמשכו לאחר המילחמה.

היינו נפגשים לעיתים מזומנות לשיחות ארוכות. לרוב התקיימו השיחות בביתו של אברשה אהרונסון באפקה. (אלון אהב את הבישולים של אשתו, וכך גם אני.)

באחת השיחות־הארוחות האלה רבנו. אולי זה היה בעיקבות נאום ניצי כלשהו שנאם, או בעיקבות מעשה שעשה. שכחתי.

אמרתי לו בערך כך: „תראה, יגאל. יש משה דיין, והוא ניץ גדול. אין לנו צורך בניץ שני. לעולם לא תצליח להתחרות בדיין בתחום הניציות. אם כן, מדוע שלא תיקח לידיך את התפקיד הנגדי? למחנה־השלום דרוש מנהיג: אתה האדם האידיאלי לתפקיד זה! קום והצע למדינה להחזיר את השטחים הכבושים, להקים מדינה פלסטינית ולעשות שלום!"

אלון נעלב עד עומק ליבו. ההתחרות עם דיין היתה הנקודה החלשה שלו, ועל כן פגעו בו דבריי. אך הוא השיב: „אינני יכול להיות ראש מחנה־השלום, מפני שאינני רוגל בדיעות שלכם: אני רוגל בדיעות שאני משמיע אותן!"

זה היה נכון. אלון היה תערובת של נץ ויונה (העולם הזה המציא זאת את המילה „יונץ"). אולם היה הבדל בין שני הרכיבים האלה בתפיסתו. כל החלק המיידי, האופרטיבי, היה ניצי. ואילו כל החלק הרחוק יותר, המשיחי, היה יוני.

אגב, גם מבחינה זו היה אלון המורה של יצחק רבין. שהרי גם אצל רבין זה כך. יש לו חלק אופרטיבי, מיידי, שהוא ניצי (לשבור את הראש לערבים המתקוממים) וחלק רחוק, משיחי, שהוא יוני (צריכים להגיע להסדר־שלום עם מישלחת ירדנית־פלסטינית).

הטראגדיה האישית של אלון היא נושא לסופרים. הטראגדיה של תוכנית־אלון היא הטראגדיה של מדינת־יש־ראל.

■ ■ ■

מ יפלגת־העבודה אימצה לעצמה את תוכנית־אלון — בחצי־פה, בחצי־לב, בלי מפה, בלי פרטים — דווקא בגלל הכפילות שבה. חלק אחד דיבר אל היונים, חלק אחר אל הניצים. כל אחד יכול היה לראות בה את משאת־נפשו.

בקיצור, תוכנית פוליטית אידיאלית למיפלגה סתגלנית, חסרת־עקרונות, סופר־מארקטית.

אלון הלך למכור את התוכנית שלו. בגא נפגש כמה פעמים עם המלך חוסיין. המלך דחה את התוכנית על הסף. הוא אמר את פסוקו המפורסם: „אני יכול להיות המנהיג הערבי הראשון שיעשה שלום עם ישראל, או אני יכול לוותר על שטחים. אינני יכול לעשות את שני הדברים גם יחד."

ואילו את האופציה הפלסטינית לא ניסה כלל אלון לממש. הוא לא העז להעלות את הרעיון של הידברות עם הנהגה לאומית פלסטינית. כשהתחלתי להיפגש עם נציגי אש"ף ב־1975, והת־בקשתי על־ידם להעביר מסרים לראשי המימשל בישראל, פניתי לשלושה אישים: ראש־הממשלה יצחק רבין, שר־החוץ יגאל אלון, ושר־המישפטים חיים צדוק. גם רבין וגם צדוק הזמינו אותי אליהם, והקשיבו קשב רב למה שהיה בפי. אלון פחד וסירב אף להיפגש למטרה זו.

כבר אחרי החודשים הראשונים של התוכנית היה ברור לגמרי שאין לה קרנים.

אין אף ערבי אחד בעולם המוכן לעשות שלום תוך ויתור מוחלט על ריבונות ערבית בירושלים המיזרחית. אין אף ערבי אחד בעולם המוכן לסיפוח ביקעת־הירדן לישראל, תוך ניתוק כמעט מוחלט של הגדה המערבית מן הגדה המיזרחית. אין אף ערבי אחד בעולם המוכן ל־פשרה טריטוריאלית" שפירושה שהפלסטינים צריכים לוותר על חלקים נוספים של השטחים הקטנים שנותרו להם מעבר לקו הירוק.

אמרתי זאת ליגאל אלון אז, והוא לא האמין לי. בינתיים עברו 20 שנה, והדבר הוכח הלכה למעשה.

לא נמצא אף ערבי אחד — אף לא אחד — שקיבל אי־פעם את תוכנית־אלון.

התוכנית מתה למחרת לידתה. אבל מאז היא מתהלכת כרוח־רפאים, כרוח אביו של האמלט.

היא מופיעה בכל פעם כאשר מיפלגת־העבודה צריכה להוביח שיש לה תוכנית פוליטית איזושהי, המאחדת את העופות השונים בגן שלה — ניצים, יונים, בנות־יענה, ציפורי גן־ערדן ובעיקר תוכים.

■ ■ ■

ע ל רקע זה יש להבין את יוזמת אריאל שרון, שחידש לפתע את תוכנית־אלון.

שרון אינו רוויזיוניסט, ומעולם לא היה כזה. הוא קרוב יותר לימין הקיצוני של מיפלגת־הע־בודה מאשר לימין הקיצוני של תנועת־החרות.

הוא תופס את אשר הסביר בשעתו אלון לבגין: שאפשר להגשים מיד את החלק האופרטיבי, הניצי, של תוכניתו, ולדחות לימות־המשיח את החלק היוני.

לכן מציע שרון לאנשי מיפלגת־העבודה להסכים לסיפוח מיידי של ביקעת־הירדן ושאר השטחים הכלולים בתוכנית אלון.

יישובי ביקעת־הירדן, שהוקמו כולם על־ידי מיפלגת־העבודה (ושרובם פושטים עכשיו את הרגל) הסכימו לכך בהתלהבות. שרי־הליכוד דחו את הרעיון, מפני שפירושו חיסול הסכמי קמפ־דייוויד.

מדוע מציע זאת שרון דווקא עכשיו?

זה פשוט מאוד: המלך חוסיין, שטרף את הקלפים של פרס ושל שמיר, טרף גם את קלפיו של שרון.

חוסיין רצח את „האופציה הירדנית" של פרס. הוא השמיט את הקרקע מתחת להצהרתו של שמיר בזכות „משא־ומתן ישיר עם ירדן". הוא גם הקים מחסום לפני תוכניתו של שרון להפוך את עבר־הירדן למדינה פלסטינית, בהנהגת אש"ף.

שרון הוא הראשון שהתאושש מן המכה. הוא רצה להציע מיד תוכנית אחרת. לכן שלף מן הגניזה את העצמות היבשות של תוכנית אלון ז"ל — התוכנית ז"ל של אלון ז"ל.

זהו תרגיל על ריק. מה שנולד מת לא יקום לתחייה.

האם בדק „בנק ישראל" את עברו בישראל של בעל „הבנק הבינ־לאומי", המנסה עכשיו להשתלט על בנק לאומי? יגאל לביב מגלה פרטים מפחיעים

מי אתה, ז'אק נאדר?

ב שבוע שעבר נמסר כי מנכ"ל בנק לאומי נפגש בחו"ל עם קבו־צת־משקיעים, בראשות בעל הבנק הבינלאומי ז'אק נאצר, הרוצים לרכוש מממשלת ישראל 15% ממניות בנק לאומי ב־150 מיליון דולר, ולהשתלט על הבנק.

כמה ימים לאחר מכן הכחיש בינו צדיק כי נפגש בעניין זה עם משקיעים. אולם הכוונה של קבוצת נאצר להש־תלט על בנק לאומי לא הוכחשה.

מכיוון שנאצר אושר על־ידי בנק את רכישת הבנק הבינלאומי לקבוצת נאצר, הייתי בטוח כי פרשה מסויימת בעברו של נאצר נבדקה היטב, כמו גם טיב עסקיו עם הדיקטטור של הפיליפ־פינים, פרדיננד מרקוס, או הסיבות לחקירות נגדו של רשויות המס וההגי־רה האמריקאיות.

למעשה, מכיוון שידעתי כי אותה פרשה בעברו של נאצר בישראל — שותפותו בעיסקי חברת פאן־לון מלווח — סוקרה היטב על־ידי העיתונים בשנים 1973־1975 (וגם על־ידי בה־נק ישראל), היה לי ברור כי היא נבדקה גם על־ידי בנק ישראל. אמנם תמהתי כיצד הסכים בנק ישראל לאשר את רכישת הבנק למי שהיה מעורב באותה פרשה, אבל, אמרתי לעצמי, אולי שמע הבנק דברים שאני לא יודע. אולי הסכים בנק ישראל, בלית ברירה, לאשר את המכירה מפני שלא היה קונה אחר. אולם עתה, בהתפרסם כוונתו של נאצר להשתלט על בנק לאומי, חזרתי לברוק שוב את הנושא.

אני חייב לאמר שכאשר התברר לי כי בנק ישראל אינו יודע דבר על אותה פרשה בישראל, שבה מעורב נאצר, לא האמנתי. גם כאשר ביקש אותי המפקח על הבנקים לשלוח לו את צילומי הידיעות המתארות את הפרשה מלפני 15 שנה, עדיין סברתי כי הבנק מתחזה. אך בדיקות נוספות שיכנעו אותי כי אכן הבנק אינו יודע כלום. ואם כך, כיצד בודק הבנק את כשירותו של המבקש לרכוש בנק בישראל?

אך קודם כל לפרשה עצמה, שתו־ארה בהרחבה בעיתונות, בעיקר בהעו־לם־הזה ובהארץ. כל המובא להלן מצוטט מגליונות הארץ של ה־25 וה־30 במארס 1973, 10 ביולי 1975, 13 בספטמבר 1976 ו־27 בפברואר 1985.

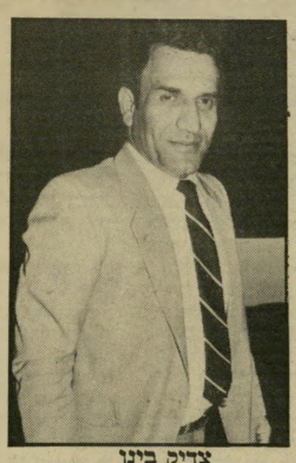

צדיק בינו
15%, 150 מיל'ון

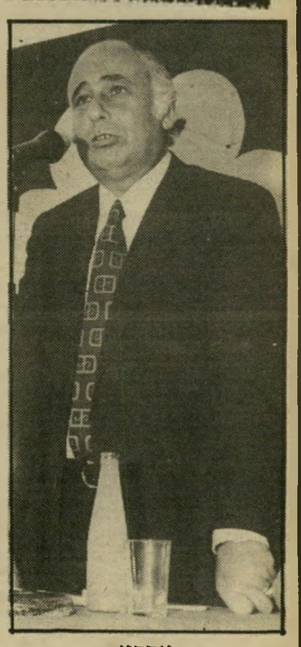

אברון
הבנק לא זכר

ישראל לפני כמה שנים כמי שזכאי לרכוש את הבנק הבינלאומי, הרי שהשאלה אם ישתלט על בנק לאומי תלויה רק בהצלחת ההצעה שיגיש לרכישת המניות מידי ממשלת־ישראל.

אני יודע כי בנק ישראל בוחן בשבע עיניים, לפני שיאשר למישהו להיות בעל־בית של בנק. איש־העסקים שימ־עון („צ'פאי") קרם ושותפו אורי זיידמן חתמו על הסכם לרכישת בנק כרמל למשכנתאות. הם לא קיבלו את אישור בנק ישראל, בגלל מעורבותם בשוק האפור, ובגלל חקירה לא־גמורה של רשות־ניירות־הערך נגדם בחשד של ספקולציה בניירות־ערך.

גישה זו של בנק ישראל היא נכונה, שכן העבר הוכיח שכאשר אנשי־עסקים לא־ישרים משתלטים על בנק, מוביל הדבר תמיד להתמוטטות על חשבון הציבור. כך, למשל, הבנקים פויכטוואנגר ואלרן, קרדיט וצפון אמריקה, שכולם נפלו בגלל ניהול פלילי או כושל של השליטים. עד היום משלמים כולנו את מחיר נפילת הבנקים הללו.

לכן, כאשר אישר בנק ישראל בעבר

אי־אפשר לשאול

ד אחים אלברט, זיאק ומוריס נאצר עלו ארצה בשנות ה־40 מסוריה. ב־1951 ירדו לפיליפינים, ונכנסו שם לעיסקי־טכסטיל. אלברט עבר לאחר־מכן לז'נבה, אחיו נשארו במנילה והפכו שותפים לעסקיו של הנשיא מרקוס. עד היום מתנהלות באמריקה חקירות על רכוש משותף של

(המשך בעמוד 37)

אדמונד ספרא ומישל עזרא ספרא בסידרה (מברם חורי)
משם בא המימון

(המשך מעמוד 6)

שתי מיפלגות קיימות. מה שיקרה הוא ששרידיה העלובים של מיפלגה, שהי־תה פעם גדולה וחשובה, ימצאו מיקלט ומיפלט בתנועה שהיתה שונה ממנה לגמרי.

גילגול טרמינלי. המיפלגה הלי־ברלית היא הגילגול הטרמינלי של מיפלגה שנקראה פעם „ציונים כלליים ב'". (להבדיל מ„ציונים כלליים א'", ששרידיה האחרונים, בדמות המיפלגה הליברלית העצמאית, חיפשו מיפלט במיפלגת־המרכז של שינוי.)

„הציוניים הכלליים ב'" היו מיזוג של ציונים אירופיים, ובראשם פרץ ברנשטיין ההולנדי, והציבור הבורגני־ימני ביישוב העברי בארץ, ובראשו יש־ראל רוקח. היתה זאת מיפלגתם של צאצאי העלייה הראשונה, הפרדסנים ובעלי־הבתים.

למיפלגה זו היתה השקפה סוציא־לית ימנית, אך השקפתה המדינית הי־תה מתונה.

„כן, לשבור!" על רקע זה היו יחסיה עם המיפלגה הרוויזיוניסטית של זאב ז'בוטינסקי מתוחים.

ז'בוטינסקי דגל גם הוא בהשקפה סוציאלית ימנית, על רקע איבתו להס־תדרות („כן, לשבור!") ולתנועת־הע־בודה, שלחמה בו בשצף־קצף. אך בזירה הלאומית נפגרו הדרכים.

ניסיון של כמה שנים לקיים ביחד אירגון־מחתרת („האירגון הצבאי הל־אומי" המקורי, שנקרא ברבים „ההגנה הימנית") הגיע לקיצו אחרי פרוץ „המ־אורעות" של 1936, כאשר הציונים הכ־לליים חזרו לחיק אירגון־ההגנה הכללי („השמאלי") והרוויזיוניסטים הפכו את „האירגון הצבאי הלאומי" למחתרת לו־חמת, שהניחה פצצות בשווקים ערביים.

„מספיק ודי!" עם קום המדינה היתה קיימת התחרות פרועה בין שתי המיפלגות ה„ימניות".

בבחירות לכנסת הראשונה ב־1949 גברה תנועת־החרות החדשה על הציו־נים הכלליים, אך ב־1951 התהפך הגל־גל. הציונים הכלליים צברו פי שניים יותר קולות מהחרות. אחרי שהמציאו את הסיסמה „מספיק ודי / בשילטון מפא"י", נכנסו הציונים הכלליים לקו־אליציה עם מפא"י, והחרות נשארה בחוץ („בלי חרות ובלי מק"י").

אחרי סילוקם ומותם של רוקח וב־רנשטיין השתלטו על מיפלגת הציו־ניים הכלליים יוסף ספיר ויוסף סרלין. ספיר, מוותיקי פתח־תיקווה, היה מתון, כמעט חובב־ערבים. סרלין היה לאומני יותר.

המיפלגה הידרדרה. היא עשתה ני־סיון להתאחד עם המיפלגה הפרוגר־סיבית (גילגול חדש של „ציונים כל־ליים א") והקימה ב־1961 את „המיפ־לגה הליברלית". אך זו התפרקה שוב לשתיים. ספיר־סרלין חיפשו בעל־ברית חדש, וב־1965 הקימו עם תנועת־החרות את גח"ל („גוש חרות ליב־רלים").

מבחינת הליברלים, זה היה מקח־טעות קלאסי. החשבון היה שהליברלים המכובדים, המקובלים ביישוב, ייתיתו ויבלעו את חרות הקיצונית והפרועה, שהיתה „בחוץ".

עכבר ונחש. קרה ההיפך. ערב מילחמת ששת־הימים הכניס לוי אש־כול ראש־הממשלה את מנחם בגין לממשלת־אחדות, והעניק לו בכך מכו־ברות חדשה. בגין האפיל בנקל על הליברלים האפורים, ומאז היו אלה מהופנטים, כעכבר המביט בנחש.

ב־1973 הקים אריאל שרון (שהיה זמן־מה במיפלגה הליברלית) את „הלי־כוד", ובו חרות, הליברלים וכמה רסי־סים קטנים. מאז נבלעו הליברלים בהד־רגה בחרות, מבחינה רעיונית ופולי־טית. לא נותרה מהם אלא קבוצה קטנה של עסקנים — ללא זהות פוליטית עצמאית, ללא קהל־בוחרים עצמאי, ללא ציבור־חברים של ממש. „ליכוד־הליכור" יהווה את הקבורה.

אם ישירו הצירים בכנס־הליכוד „כי שקט הוא רפש / הפקר דם ונפש / למען ההוד הנסחר..." יידעו הליברלים כי לא על ההוד שלהם מדובר.

העולם הזה גילה את רמי אילין —

בחברת ידידתו הסודית!

פרשת לבון של רמי

שרה לבון
פנישות קצרצרות

רמי אילין
ניחומים בידי אשה

מאות קונים נזעמים, שלא קיבלו תמורה לכספם, חיפשו אחרי רמי אילין. גם עיתונאים רבים ניסו להתחקות אחרי עיקבותיו. הועלו אף השערות שאילין ברח לחו"ל.

אך כל אותה העת, כשכל הארץ ניסתה לגלות את מקום־מחבואו, הוא ישב לו בניחותא במרומי סוויטה מס' 1702 שבמלון הדירות „ימית" בתל־אביב, כשהוא משקיף לעבר הים, עורך שיחות טלפוניות עם מקורביו ונמנע מל־קבל אורחים.

גבר במצבו נזקק לחברתה החמה של אשה, שתוכל להעניק לו עידוד ותמיכה נפשית. את מבוקשו מצא אצל קוסמטיקאית מרמת־גן בשם שרה לבון.

שרה לבון בת ה־39 נשואה למדריך־תיירים בשם גילן לבון, בן 45, והיא אם לשני ילדים. היא נמוכת־קומה, בעלת הופעה מצודדת אך וולגארית.

את רמי אילין הכירה לפני שמונה שנים, כשהיה עדיין נשוי עם עורכת־הדין גילי אילין, אם שלושת ילדיו. שרה לבון עבדה אז בחנות הפטורה־ממכס בנמל־התעופה בן־גוריון, ושם הכיר אותה רמי. היא פוטרה משם.

לשרה לבון היה די בפגישות החטופות. המתיקות שבקשר עם בן־העשירים, הנמנה עם אצולת־הכסף של ישראל החמיאה לה במידה כזאת, שהיא הסתפקה במיפגשים קצרצרים.

היא נזהרה ביותר בקשר עימו, בגלל היותה אשה נשואה.

עיסוקו של בעלה, מדריך־תיירים המרבה בנסיעות לחו"ל, והעובדה שרמי העשיר יכול היה להרשות לעצמו לשכור שרותי מלון למיפגשים קצרים, עזרה רבות להמשך הקשר.

בשבוע שבו נעלם רמי, היתה זאת אשתו שעודדה אותו, אך לפני כמה ימים נסעה זו – גם שמה שרה – לחו"ל. את בנם השאירה אצל המטפלת, ורמי אילין, שהתקשה לעמוד בלחצי הבדידות, ביקש את חברתה של שרה לבון.

הקוסמטיקאית הנמרצת לא היססה. בעלה, גילן, נעדר אף הוא מהארץ. הוא טס לחו"ל במיסגרת עבודתו.

אילין ולבון יכלו להיפגש באין מפריע, אך השניים לא שמרו על כללי־בטיחות מיניים. רמי אילין נרשם במלון בשמו המלא, ואילו שרה לבון, בבואה למלון, החנתה את מכונית ה„סובארו" שלה בריחוק־מה מהמלון, כדי למנוע אפשרות של עיקוב.

הם לא לקחו בחשבון שקבוצת־נושים שכרה את שרותיו של החוקר הפרטי מוקה קריגר, ממישרד־החקירות הסוויטה המפוארת שבמלון, חיפש מוצא לתסבוכת שאליה נקלע. הוא חש לכוד, וסיפר על השגיאה הנוראה שעשה, כשהמשיך לגבות כספים מקונים, למרות שידע שמריתיהם לא יזכו לראות את „עוקץ", שעלה אף הוא על עיקבות הזוג אילין־לבון.

רמי (מימין) עם אביו אפריים ואחיו ארנון
שניאה נוראה

הקוסמטיקאית נמוכת־הקומה נראתה כשהיא נכנסת דרך הכניסה הראשית של המלון, כשהיא לובשת מיכנסי־ג'ינס הדוקים, המבליטים את חמוקיה, וחולצת סריג בהירה, החושפת את כתפיה. היא לא שיערה בנפשה שמהרגע שבו גילו החוקרים את מקום־הימצאו של רמי אילין, כל דרכי הגישה למלון היו תחת מעקב.

החוקרים הטרידו את הזוג בשיחות־טלפון ובנקישות על דלת־החדר.

רמי אילין, המבודד בתוך המכוניות שעליהן חלמו.

הוא רצה למכור את חברת „קפריש" בעיסקת־חבילה, הכוללת גם את נציגות „דלתא" בארץ, שגרמה להפסדים הגדולים.

רמי אילין הודה שהידרדרות עסקיו החלה כבר לפני ארבע שנים, והגיעה לשיאה בחודש ינואר השנה עד לנפילה. אך שרה לבון, שבקיאותה בענייני־כלכלה מצטמצמת לניהול מכון הקוסמטיקה שלה שברחוב ביאליק ברמת־גן, לא יכלה להושיע אותו בתחום הזה. היא גם לא יכלה לשהות במחיצתו, כפי שביקש ממנה, בגלל הטרדות החוקרים. היא חמקה בעד הדלת האחורית בשעה 3 לפנות־בוקר.

עובדת היותו של גילן, בעלה, בחו"ל, ונסיעתה של שרה, אשתו של רמי אילין, בדיוק באותם ימים, הקלה על פגישותיהם. הם לא לקחו בחשבון את מכונית ה„סובארו" שלה בריחוק־מה מהמלון, כדי למנוע אפשרות של עיקוב.

הם לא לקחו בחשבון שקבוצת־נושים שכרה את שרותיו של החוקר הפרטי מוקה קריגר, ממישרד־החקירות הסוויטה המפוארת שבמלון, חיפש מוצא לתסבוכת שאליה נקלע. הוא חש לכוד, וסיפר על השגיאה הנוראה שעשה, כשהמשיך לגבות כספים מקונים, למרות שידע שמריתיהם לא יזכו לראות את בן עמישהו עלול לעקוב אחריהם שם למעלה, במרומי המיגדל המפואר. הם חשו בטוחים, הרחק ממבטיהם של הנושים ושל בני־הזוג החוקיים.

ביום ראשון השבוע חזרה ארצה רעייתו של רמי אילין, אחרי שהות בת חמישה ימים בחו"ל, ביום השלישי לפנות־בוקר חזר גילן, בעלה של הקוסמטיקאית שרה לבון מסיור־העבודה בחו"ל.

מעניין שדווקא המאהבת השכילה לרכוש מכונית מדגם „סובארו", למרות שיכלה לה־שיג מכונית מדגם „דלתא" במחיר מועדף.

יוסי אילוז

רונלד רגן בוועידה הרפובליקאית. גם ישוע הנוצרי היה שם, יחד עם האדם הלבן, העשיר והשמרן. וגם אלכס מסים, המדווח:

הפיל וההשאלה היהודית

ב לוס־אנג'לס הפגינו מאות ליד ביתו של איל־הסרטים היהודי לו ואסרמן. הם נשאו שלטים, שאחד מהם צולם בהבלטה בכל רשתות־הטלוויזיה: „ואסרמן מסכן את קיומה של מדינת ישראל!"

ההפגנה התקיימה במחאה על סירובה של חברת יוניברסאל, הפיתוי האחרון של יושוע המפגינים, אמרי־קאים־נוצרים, האשימו את „הקשר היהודי של הוליוד", במדיומה להשמצת הדת הנוצרית וישוע בניאה.

ג'די פולוול עמד בראש ההפגנה בלוס־אנג'לס והפגנות דומות בכל רחבי ארצות־הברית. בפעם הראשונה מאז שנות ה־60 התקיימו הפגנות אנטי־יהודיות בהיקף שכזה. פולוול קיבל לפני שנים אחדות את פרס „חסיד אומות העולם" מידי רוח־הקודש הישר־אלית, מנחם בגין. הוא אחד ממנהיגי המיפלגה הרפובליקאית. מפתח ביתו של לו ואסרמן נסע חסידו של בגין אל ניו־אורליאנס, אל חצר הפיל האמרי־קאי.

הפיל הוא סימלה של המיפלגה הרפובליקאית. בשבוע שעבר קיימה המיפלגה הזו „ועידה" בניו־אורליאנס. פולוול היה שם ונשא נאום מרכזי.

בין צירי־הוועידה היו יהודים אד־דים. אפשר היה למנותם על אצבעות שתיים או שלוש ידיים. היו גם כמה כושים, מכסיקאים ואינדיאני אחר, שחייך מאחן עד אחן ונדמה היה שנשכר על־ידי סוכן־אמנים הליוודי המתמחה בניצבים — סוכן יהודי, כמובן.

ביונקרס, עיר קטנה הגובלת בדרוב ברונקס של ניו־יורק, מונתה לעירייה המקומית ועדה קרואה מטעם מושל מדינת ניו־יורק, מריו קומו. הסיבה: בית־המישפט המחוזי של ניו־יורק הטיל על עיריית יונקרס קנסות־ענק, שהוכפלו מיום אחד למישנהו. כשבוע השלישי של הקנסות היתה צריכה העירייה לשלם יותר מ־200 מיליון דולר לקופת בית־המישפט.

עיריית יונקרס סירבה לאשר תוכ־נית בניין־ערים, שלפיה יוכלו אזרחים כושיים ולבנים עניים לגור בצוותא עם לבנים, בני המעמד הבינוני. חברי המר־עצה, שהעדיפו להניח לעיריית־יונקרס לפשוט את הרגל, ובלבד שכושים ועניים לא יגורו עם לבנים עשירים — היו חברי המיפלגה הרפובליקאית.

אנטי־שמים וגזענים

ג יבורי המפגנות אנטי־שמיות ואבירי ההפלייה הגזענית — אלה היו כוכבי הוועידה של המיפלגה הרפובליקאית.

דמוקרטיה לא היתה שם. אפילו במיפלגתו של רפול מתל־עדשים יש יותר דמוקרטיה מאשר במיפלגתם של רונלד רגן היוצא וג'ורג' בוש הרוצה להיכנס.

אם ועידת הדמוקרטים באטלנטה היתה תיאטרון־בובות — הוועידה הרפובליקאית היתה למעמד הר־סיני של סטיל דה־מיל, עם רונלד רגן בתפקיד האלוהים, ג'ורג' בוש בתפקיד משה, המביא את הלוחות מהר־סיני ודן קוויל, הילד המגודל של אינדיאנה, עם חשבון־בנק של 200 מיליון דולר, דמה ליורש־העצר, שהוצא מסירות־הגומא של המלך פרעה.

„המחזה הגדול ביותר בתבל" הובא מהוליווד של רגן אל ניו־אורליאנס של ג'ורג' בוש.

כמו במחזה המוסיקלי, אני אוקל־אשת נפידות, והשיר המפורסם „כל מה שאתה יכול לעשות/אני יכולה לעשות טוב יותר..." — עשו הרפובליקאים את הכל טוב יותר, מאשר הדמוקרטים: וולגארי יותר, מגוחך יותר, מבחיל יותר. במקום 20 אלף בלונים דמוק־רטיים — היו לרפובליקאים 200 אלף. את האוויר החם מילאו במכונות משוכללות יותר. האולם הענקי יכול היה להכיל 100 אלף אנשים (רק 5000 היו שם) לעומת האולם של הדמו־קרטים, שבו הצטופפו 20 אלף. הבימות, הכסאות, הכורסות, המיקרופונים, התי־זמורות, הסדרנים, השטיחים האדומים — הכל היה טוב יותר, נוצץ יותר, עשיר יותר.

עשיר ושמרן

ק בנושא אחד עלו הדמוקרטים על הרפובליקאים: בתוכן. זה לא היה קשה. לוועידה הרפובליקאית לא היה שום תוכן. אפילו מחיאות־הכפיים ותרועות־הצהלה נשמעו עלובות יותר ב„סופר־דום" של ניו־אורליאנס, ביתן של ניבחרות־הבייסבול המיקצועיות של דרום ארצות־הברית. העשירים ה־רפובליקאים אינם יודעים לצעוק.

ברוש וקוויל
משחמט אלנוטי

הרפובליקאים אף לא התיימרו לק־יים ועידה דמוקרטית (הרי הם רפוב־ליקאים, לא דמוקרטים). הושתק כל מי שניסה לפתוח את פיו, מימין או משמאל לקונסנזוס של ג'ורג' בוש — עשיר מופלג, איל־נפט, ראש הסי־איי־אי לשעבר, שגריר באיראן בחצר־השאה, ידידם האישי של ריקטאטורים וערי־צים מושתתים בכל רחבי־העולם, סגנו של רונלד רגן, שטעו עד לרגע האחרון שלא ידע דבר מן המתרחש בבית הלבן, בפרשות איראן־גייט, השחיתות בפנטאגון, במישרד־המיש־פטים האמריקאי.

את סגן־הנשיא (המיועד) מינה ג'ורג' בוש מבלי להתייעץ עם איש. הוא הודיע על המינוי של סנאטור בלתי־ידוע, עשיר מופלג ממדינה קטנה ונידחת, אינדיאנה, שהשתמש בכספו ובמעמד מישפחתו בשנת 1969 כדי להישאר בארצות־הברית תחת להילחם בוויטנאם (הוא הוצב ב־„מישמר הלאומי" של מדינתו), והעמיד את מיפלגתו ואת העם האמריקאי לפני עובדה מוגמרת. הוא עשה שימוש ברוב האוטומטי שעמד לרשותו בוועידה, וביטל את ההצבעה על בחירת־סגנו.

כשנגמרה הוועידה, היה ברור לכל מי שהכנסתו נמוכה מ־70 אלף דולר בשנה, כי אין לו מה לחפש במיפלגה הרפובליקאית ובסביבתה הקרובה. זוהי מיפלגת האדם הלבן, העשיר, השמרן. היא מתנגדת לשיוויון־זכויות לנשים, מבטיחה לצמצם עוד יותר את תקציבי־הביטוח־הלאומי, זכויות־הפנסיה ומענ־קי־הזיקנה של העניים, חופש האיגוד המיקצועי, החופש לבצע הפלות. הרפו־בליקאים יגדילו את תקציבי החימוש, יצננו את המילחמה הקרה, יבטלו אפילו את ההישגים המועטים שהשיגו ממשלות רגן וגורבאצ'וב בשנתיים האחרונות. הם יקימו „קונטראס" מזר־יינים בכל רחבי־העולם, וילחמו ב־„קומוניזם" בשם החופש, אותו ביטלו בוועידתם שלהם.

הרפובליקאים תומכים בזכות ההג־דרה העצמית ובזכות־ההיפרדות של כל אחד מעמי בריית־המועצות, ומתנ־גדים להגדרה העצמית ולמדינה לפלס־טינים. הם תומכים במישטרי פינושה בצ'ילה, בותא בדרום־אפריקה ודומיהם, אך סבורים שסרט הוליוודי מסכן את קיומה של מדינת־ישראל.

ילד טוב אינדיאנה

ל מה התכוונו המפגינים הרפו־בליקאים ליד ביתו של היהודי

(המשך בעמוד 35)

תמרורים

פרס בלי תיק

נחוג ◆ בירושלים, יום־הולדתו ה־65 של **שימעון פרס**, ממלא־מקום ראש־הממשלה, שר־החוץ ויו"ר מיפ־לגת־העבודה. פרס הצעיר עלה ארצה מפולין בגיל 11, היה מזכיר תנועת הנוער העובד בגיל 23 ומנכ"ל מישרד־הביטחון בגיל 32. משהגיע לשולחן הממשלה היה פרס, בזה אחר זה, שר־בלי־תיק (בממשלת הליכוד הלאומי של גולדה מאיר), שר־התיקשורת, שר־ההסברה ושר־הביטחון (בממשלת יצחק רבין).

● ● ●

גם דור שישי

נחוג ◆ בעיר־הנמל מאסאנואס, קובה, יום־הולדתה ה־117 של **לואי־זה הרדיה רואנו**, בתה של שיפחה כושית, שהיא, לדעת שילטונות קובה, האדם הקשיש ביותר עלי אדמות (מה שלא מנע מאמצעי־התיקשורת בברית־המועצות להודיע באותו היום על יום־הולדתו ה־131 של אחד מייבלוד דוויידאזה, תושב גרוזיה הירועה בתר־שביה מאריכי־הימים). הפרטים היחי־דים הידועים על הישישה: היא אם לבת אחת, סבתא לתשעה נכדים, רבת־סבתא ל־16 נינים, סבת־סבתא ל־14 חימשים ורבת־סבת־סבתא לשלושה כני הדור השישי יוצאי חלציה.

● ● ●

המחנך לשלום

נפטר ◆ בירושלים, בגיל 89, **פרופסור עקיבא ארנסט סימון**, יוצא גרמניה, שבחר לעלות ארצה כבר ב־1928, חמש שנים בטרם עלה היטלר לשילטון. סימון, יליד ברלין, היה מר־הת־תיכון בעיר האוניברסיטה הגרמנית היידלברג, עיסוק שבו המשיך בבית־הספר הריאלי בחיפה לפני שעבר לירושלים, שבה היה, בסופו של דבר, לראש מחלקת החינוך של האוני־ברסיטה העברית. סימון נודע כל ימיו כמצדד בדו־קיום יהודי־ערבי וכבר בראשית שנות ה־30 היה בין מייסדי ברית שלום, עמותת אנשי אקדמיה, שביקשו להביא לשלום בין שני ה־עמים.

● ● ●

מוות בקו־הגמר

נפטר ◆ בפריטאון, בירת סיירה־ליאונה המערב־אפריקאית, בסיומו של מיבחן קרוס־אולימפי, **ג'יברילה בנ־גורה**, אתלט מקומי ושוטר במיקצועו. משהגיע בנגורה לקו־הגמר, בסיום המיבחן לייצוג ארצו בריצת 5000 מטר באולימפיאדת סיאול, התברר לו כי נותר המועמד היחיד, מאחר ויריביו נשרו קודם לכן, ואז התמוטט מהת־רגשות ונפטר במקום ובכך נכזבה התיקווה שבנגורה יהיה האפריקאי השני בהיסטוריה שיזכה במדליית־זהב בריצת 5000 מטר (הראשון, ועד כה היחיד: התוניסאי מוחמד גאמודי, באולימפיאדת 1968, במכסיקו־סיטי).

● ● ●

נחש על אופניים

נהרג ◆ בהתפוצץ מטוסו במיד־רס־פאקיסתאן, שבוע ימים אחרי יום־הולדתו ה־64, **הגנרל מוחמד זאיה אל־חאק**, מי שהיה ב־11 השנים האחרונות שליטה של הרפובליקה האיסלאמית בת 103 מיליון התושבים. אל־חאק, מוסלמי אדוק, שביקש לשמש דוגמה בצניעות־הליכותיו (בראשית שילטונו רכב מביתו -למישרדו על אופניים), כונה „נחש הקוברה המחייך", נולד בהודו (טרם חלוקתה בין ההינדים למוסלמים), שרת כמפקד־טנק בצבא הבריטי, ובארצו היה עד מהרה לבריגאדיר (תת־אלוף) וכבר נשלח ב־1970 לירדן, על־מנת לשמש כיועץ לחוסיין בדיכוי הפלסטינים (ספטמבר השחור). משחזר לארצו היה אל־חאק לרמטכ"ל ותוך זמן קצר תפס את השילטון מידיו של זולפיקאר עלי בהוטו, שאותו הוציא להורג (בתלייה) אחרי שהלביש עליו תיק רצח.

מי זה שימעון אבידן?

כשעלו הנאצים לשילטון היה זיגברט קוך בן ה־22 חבר באיר־גון־פעולה קומוניסטי בגרמניה. האירגון ירד למחתרת, וקוך נשלח להסתנן לס"ס הנאצי. הגסטאפו עלה על עיקבותיו, אך הוא הוזהר בעוד מועד ונמלט כמה דקות לפני מעצרו. על כן נשאר בחיים.

אז בוודאי לא היה איש מעלה על דעתו כי צעיר זה יהפוך לדמות אגדתית בארץ־ישראל.

השבוע, כעבור 55 שנים, עמד אותו איש על בימה בתל־אביב והודה במילים פשוטות לציונות ולארץ־ישראל, על שהצילו את חייו. שמו שימעון אבידן.

הוא ריבר במסיבה שערכו חבריו במלאת 77 שנים לאיש שמי־לא תפקיד חשוב בחיי כל אחד מהם.

עוזי נרקיס סיפר על דו־שיח שהיה לו באותו היום עם בחור צעיר:

— אני נוסע למסיבה לכבוד שימעון אבידן.

— מי זה שימעון אבידן?

— מה זאת אומרת? שימעון אבידן היה מפקד חטיבת־גיבעתי.

— זוהי חטיבה חדשה. אז הוא בטח די צעיר.

— לא. החטיבה היתה קיימת כבר במילחמת־העצמאות, והוא פיקד עליה כשהיא עצרה את המצרים בדרך לתל־אביב.

— מה, המצרים הגיעו לתל־אביב? אני לא מאמין!

למחרת היום היתה גם לי שיחה עם בחור צעיר. ריברנו על קליטת־העלייה הכושלת. הצעיר אמר שרק אנשים דתיים יכולים לעלות לישראל ולהיקלט בה, כי רק הדת מספקת מוטיווציה לעלייה. חשבתי על עלייתו של שימעון אבידן — צעיר יהודי, קומוניסט גרמני, שהבין לפתע כי רק בארץ ימצא מולדת וביטחון, ושהקדיש את השנים הטובות ביותר של חייו להקמת המדינה ולהגנה עליה, כחבר־קיבוץ, כאיש־ההגנה וכמפקד בצה"ל.

אבידן הוא ההיפך מאיש דתי. הוא לא היה זקוק לאלוהים כדי להיות בעל־מוטיווציה. הוא ידע כי עלייתו לארץ לא רק הצילה את חייו, אלא גם נתנה להם טעם וכיוון. להשתייך לעם הנוטל את גורלו בידיו. להשיג עצמאות. להגן עליה.

אבל איך מסבירים את זה לבחור צעיר שנולד בארץ, שמעולם לא ידע את טעם החיים כמיעוט רדוף, חסר־מולדת, חסר־הגנה?

יקה אחד בין החברה'

ביוני 1948 הגיעה האניה אלטלינה לחוף כפר־ויתקין. לוחמי הפלמ"ח שהיו במחנה צריפין נשלחו להילחם בה. הם הותירו במחנה רק את הבנות. אנחנו, אנשי גיבעתי, נשלחנו למחנה כדי להחליפם.

זאת היתה פגישה שכזאת. הסתובבנו בשבילי המחנה וניסינו להתחיל עם הבנות. הבנות התייחסו אלינו כאל זבל. בעיני הפל־מ"ח, גיבעתי היה אבק־אדם. חטיבה בלתי־מיוחסת, למרות שמפ־קד־החטיבה וסגנו היו שניהם אנשי־פלמ"ח.

היו דרושות 40 שנה כדי שהפלמ"ח יכיר בגיבעתי, אבל עכשיו זה קרה. המסיבה לכבוד שימעון אבידן נערכה במשותף מטעם יוצאי־הפלמ"ח ויוצאי־גיבעתי. כלומר: באיחור־מה הכיר הפלמ"ח בכך שקם גיבעתי היתה חטיבה לגמרי לא רעה.

רעיון מעודד: יותר קל לאש"ף להכיר בישראל מאשר לפלמ"ח להכיר בגיבעתי.

כפי שאמר עמיקם גורביץ, שעזר לשאול ביבר לארגן את המ־סיבה: זאת היתה רה־הביליטציה לגיבעתי.

וחוץ מזה, הוא הוסיף, זאת היתה גם רה־הביליטציה לייקים.

ואכן, בכנס זה של מפקדים ולוחמים, אנשי־קיבוצים וידידים, בלטו הייקים. נדמה כי גם הם, באיחור־מה, התקבלו לחבורה.

היה שם שימעון אבידן (לשעבר: קוך), בעל מיבטא ייקי בולט. היה שם צ'יץ' (לשעבר: לינדנר), מי שהיה מפקד־פלוגה בגיבעתי. היה שם אורי בן־ארי (לשעבר: בנר), מפקד מהולל בשעתו. והיו שם אנשי המחלקה הגרמנית של הפלמ"ח, שבלטו גם הפעם בחזותם האירית.

מחלקה זו נוערה לפעולה מאחורי קווי הנאצים. היא הורכבה על טהרת יוצאי־גרמניה, רובם חברי־קיבוצים, שהולבשו במדים של הוורמאכט, ושחיו כיחידה נאצית לכל דבר. אסור היה להם לדבר אף מילה אחת שאינה גרמנית, ומי שהפליט בשנתו מילה עברית סולק מייד. המפקד היה אבידן.

(מאירקה פעיל סיפר על חווייה, כשמחלקה נאצית זו הופיעה בחורשה, במדיה העטורים בצלבי־קרס, ומייד אחריה המחלקה הערבית של הפלמ"ח, בחורים חובשי־כפיות ומגודלי־שפמים שנראו יותר ערביים מאשר הערבים, ושהותר להם לדבר רק ער־בית.)

אבידן עצמו סיפר כיצד, כצעיר שבא מן הגיהינום הנאצי, נאלץ להתמודד עם הבעייה של קליטה בקרב הצברים, שגדלו בארץ. אלה היו מלאי ביטחון עצמי, חסרי־תסביכים (או כך היה נדמה). היה צורך להסתגל להומור הקל שלהם, להתרגל לברדק, להיות חברה'מן, לגנוב תרנגולות ולערוך קומזיצים. דור שלם של עולים מגרמניה התנסה בבעייה זו.

אולי יש קשר בין זה ובין הסיפור שסיפר אבידן על קצין בריטי שהכיר בימי הפו"ש (פלוגות־השדה של ההגנה, שקדמו לפלמ"ח), בסוף שנות ה־30.

כשפרצה מילחמת־העולם, כבר היה אותו קצין מפקד־פלוגה, ונשלח לחזית הצרפתית. זו הובקעה על־ידי הנאצים, ששטו לעבר התעלה. פלוגתו של אותו קצין איבדה את מרבית אנשיה, והשרידים — שמונה איש בסך־הכל — הצליחו להגיע אל חוף דנקרק ולעלות על יאכטה, שאספה אותם. מסביב הפגיזו והפציצו הגרמנים.

באפיסת־כוחות, רעב וצמא שכב הקצין על הסיפון, כשהופיע מולו המלצר של היאכטה, במיקטורן לבן מבהיק, ושאל אם יוכל לעזור במשהו.

„אתה יכול להביא לי משקה!" אמר הקצין.

„סורי, סר," אמר המלצר, „אבל אנחנו נמצאים עדיין במים הטריטוריאליים של צרפת, ואסור לי לפתוח את הבר!"

אבידן שאל את הקצין מה עשה.

„מה יכולתי לעשות?" השיב הקצין, „זה היה החוק!"

הרבה ראשי־שבטים ואינדיאני אחד

התבקשתי להגיד כמה מילים באותה מסיבה.

כשעליתי לבימה וראיתי לפני את מאות האורחים, וביניהם מיקבץ רציני מאוד של אלופים ותת־אלופים וכיוצאים באלה, נזכרתי באימרה אמריקאית: "TOO MANY CHIEFS, NOT ENOUGH INJUNS!" (לאמור: יותר־מדי ראשי־שבטים, פחות מדי אינדיאנים). מכיוון שהייתי בסך־הכל טוראי, (ואחר־כך מס־כף) הייתי אני האינדיאני.

לפני כן העניק צ'יץ' את מפתח העיר תל־אביב לאבידן, והסביר זאת בנימוקים שונים. הוספתי עליהם עוד נימוק קטן: אלמלא חטיבת גיבעתי, לא היתה תל־אביב.

כשנפרד אבידן מהחטיבה, ב־1949, סיפר במסיבה שבעצם לא בחר בסמל החטיבה המפורסם (צברים וחרב). הוא ילצה לבחור בסמל אחר: גיבעה 69, שעליה מתנוססים שלושה מיגדלי־מים אופייניים מימי הבריטים.

מדוע? מפני שבגיבעה 69 נחלה חטיבת־גיבעתי את המפלה הקשה ביותר שלה. המפקד נעלם, סגנו נהרג, הלוחמים ברחו. זאת היתה נקודת השפל, וממנה הנהיג אבידן את החטיבה אל פעו־לותיה המפוארות — עיבדיס, נגבה, מישלטי הצומת, חולזיקאת.

אני זוכר היטב את היום שבו נפלה גיבעה 69. חבריי ואני הובהלנו לבית־דאראס, מול הגיבעה שנפלה. אמרו לנו: זהו. זהו הקו האחרון לפני תל־אביב. בין המצרים ובין העיר אין כלום מלבדכם. פה תעמדו ופה תילחמו, עד האיש האחרון.

היינו פלוגה מוקטנת. היה לנו פיא"ט (מין בזוקה) אחד, כמה בקבוקי־מולוטוב, רובים צ'כיים, רימוני־יד. זה הכל.

שכבנו בקצה של חורשה או מטע, חפרנו לנו שוחות, וחיכינו לטנקים המצריים שיעלו עלינו. הם לא באו. הם לא הבינו מה התרחש ולא ידעו כי אנחנו, חבורה קטנה ועגומה, מהווים את החיץ האחרון בינם ובין תל־אביב.

אורח אחר במסיבה, המח"ט הנוכחי של גיבעתי, אפריים איתם, אמר ששמע רבות על המנהיגות של אבידן, ושהוא רוצה ללמוד וללמד אותה. אמרתי שלרעתי אי־אפשר ללמוד מנהיגות וללמד אותה. ואם רוצים להבין את המנהיגות של שימעון אבידן, אפשר לתמצת אותה בשלוש מילים: להיות בן־אדם. אבידן הוא בן־אדם, והבן־אדמיות שלו היא שעברה מלמעלה למטה, דרך כל הדרגים, עד האיש האחרון בחטיבה.

אנחנו, הטוראים, לא ראינו את המח"ט. בכל שנת־המילחמה פגשתי אותו פעם־פעמיים. מח"ט היה אז רחוק כמו אלוהים. אולם הרגשנו במנהיגותו של אבידן בכל יום, בכל מקום. רצינו להיות ראויים לו, ידענו מה יאה לעשות (לעזור לחבר, לדבוק במשימה) ומה לא (להפקיר חבר פצוע, לבזו ביזה, להרוג שבויים). אמנם קרו דברים כאלה, אך החטיבה התבריטה בהם, וידענו שזה לא צריך לקרות.

איני בטוח שהיתה בכל המילחמה רמות שניה כמו אבידן (להו־ציא את יצחק שדה, ואולי יגאל אלון) שהקרינה מנהיגות בצורה כזאת.

אינני אוהב ערכי־נוסטלגיה, ואת האווירה הדביקה השוררת בהם לרוב. חשבתי שגם ביום־הולדתו ה־77 של אבידן צריכים לדבר על ההווה והעתיד. ועל כן הרשיתי לעצמי להוסיף בסוף הערה, שלא הייתי בטוח איך תתקבל: „לדעתי, תפקידו של שימ־עון אבידן לא הסתיים. יש לו תפקיד נוסף.

„ליבי בוכה כשאני רואה על מירקע הטלוויזיה את בעלי הכומתות הסגולות של גיבעתי במצבים נוראים. לבי מתפלץ כאשר אני רואה את חיילי צה"ל במצבים כאלה.

„צה"ל אינו גוף זר לנו. אנחנו הקמנו את צה"ל. לנו, הנמצאים באולם הזה, יש מניית־יסוד בעסק הזה. שילמנו עבורה, מי בדם, מי בצורה אחרת. איננו יכולים לנער מעצמנו את האחריות למה שקורה לצה"ל כיום.

„התפקיד של שימעון אבידן, התפקיד של כולנו הוא להוציא את צה"ל מהמצב הזה!"

שמחתי להיווכח לאחר מכן שרבים מן הנוכחים מסכימים עם דברים אלה.

אחד האנשים החשובים בחטיבה היה הסמח"ט מאירקה דוידזון, חבר קיבוץ־אילון, חברו של אבידן מראשית דרכו עד היום. הוא השמיע במסיבה דברים על נושא זה, שעשו רושם עמוק. הנה הם, כלשונם:

„וארץ לא שקטה זה 40 שנה. החטיבה הצעירה שלנו, החטיבה בסגול־יחד עם כל צה"ל, נשלחת לפעילות בלתי־שיגרתית בצבא. מילחמה בגרילה ושיטור בשטחים מתקוממים. פעילות הדורשת אומץ־לב מירבי, איזון נפשי, חוכמת־המעשה, חושים מחודדים, שיקול ובינה של מבוגרים. עם קוד חמור של אל תעשה!

„החייל הוא־הוא אישית אחראי במעשיו לדמותו ולמוסרו של העם היהודי כולו. הוא — בהחלטותיו, בהתנהגותו — תורם אישית להתרחשויות. אינו יכול להסתתר מאחורי מפקדיו ומ־אחורי פקודה. הוא, בהתנהגותו, מייצג את החוק והמישפט, את דמות החברה הישראלית ואת המדינה, את יראת־השמיים כלפי העם השכן והעולם כולו.

„עליו להיות צמוד לפקודה אבל עם שכל ישר. עליו להימנע מריעשות־לשמה ופורקן־יצרים. הריעשות ופורקן־היצרים הם אוייבו של החייל הטוב בכל מצב ובכל הזמנים. הריעשות משבשת שיקול נבון, היצרים סוחפים למעשה חריג, והחריג הוא כשל.

„פקודות הצבא הן להשיג הליך תקין של החיים לכולם, ובאפס־רמים. פעם היתה בחטיבתנו סיסמה: ריעה חוסכת דם. זה היה נכון אז. הסיסמה היום היא: אפס־דמים היום יחסוך נהרות של דמים ואש מחר. והמחר מידפק בשערנו בקצב מסחרר.

„חברים וחברות, רעיי הלוחמים — בואו נתכנס מחר עם שימעון למסיבת־רעים של השלום, שגם הוא יכול להידפק בש־ערנו. בואו נחטוף אותו מהר, פן נחמיץ!"

הכסא

באותה מסיבה (עדיין באותה מסיבה) עלה לבימה חבר של קיבוץ ניצנים והגיש לאבידן שי: כורסה מסתובבת, תוצרת המיפ־על של הקיבוץ.

אבידן קיבל את השי, השניים לחצו ידיים, והמסיבה נמשכה.

בעיני זה, זאת היתה סתם מחווה שיגרתית. אך האנשים באולם ידעו שזהו אקט בעל תוכן עמוק. אבל איש לא אמר זאת.

וזה הסיפור: ברגע מכריע של המילחמה נפל קיבוץ ניצנים, מדרום לאשדוד. כניעה כזאת של יישוב היתה מעשה נדיר. בגללה הגיעו המצרים לאותה גיבעה 69, אשר נפילתה פתחה את הדרך לתל־אביב.

החטיבה הגיבה בצורה חריפה. בדרך הקרבי (שערך אבא קובנר) גינה מטה־החטיבה את כניעת נציגים במילים בוטות ביותר, שרבצו במשך שנים על הקיבוץ כבתם של חרפה.

האמת היא שאנשי ניצנים לחמו באומץ־לב, עד שרובם נהרגו או נפצעו. המשך הלחימה היה חסר־תועלת, והיה גורם להרג מי שנותר בחיים.

במשך שנים רבות תבע הקיבוץ רה־הביליטציה מצד אבידן וקובנר, ואלה סירבו. רק בהדרגה נשבר הקרח, היו מיפגשים ונחקרה האמת.

לחיצת־הידיים אחרי מסירת־הכסא היתה בבחינת סולחה. הקרב האחרון של תש"ח הסתיים.

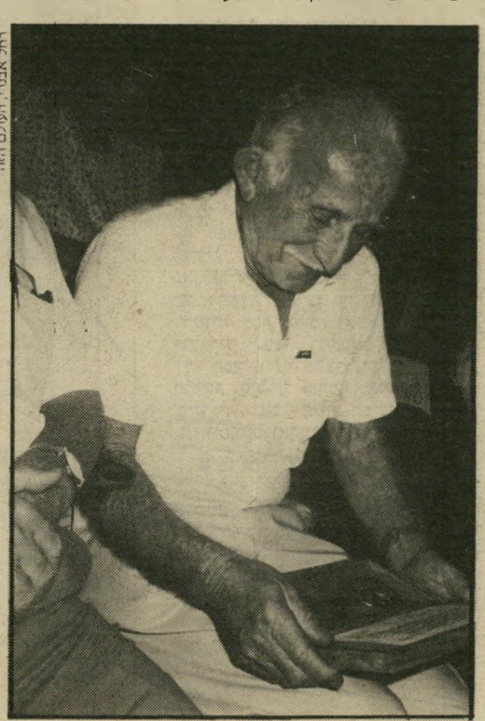

אבידן מקבל את מפתח העיר תל־אביב

צילום: אבא קובנר

אנשים

חבילות של לוי ב־150 קמ"ש ★ מוסינזון מציע כתף ★ מייקל ג'קסון מפריע לשימי תבורי

■ איש־ציבור ישראלי נסע לפני שבועיים בכביש־סרגל, לעבר עפולה. הוא נהג במהירות של 120 קמ"ש, כאשר וולוו עקפה אותו במהירות הרבה יותר גבוהה. האיש הסתקרן לדעת מי נוסע במהירות כזאת. הוא התחיל לרדוף אחרי המכונית, והשיג אותה ליד כלא־שאטה. היא נסעה במהירות של 150 קמ"ש. בפנים ישב השר **דויד לוי**, והחלק האחורי של המכונית היה מלא בחבילות. הסתבר כעבור שבועיים שהוא חזר באותו יום מארצות־הברית.

■ חברת־הכנסת **נאווה אפרת**, המכהנת כסגנית־נשיאת הנשים באינטרנאציונל הסוציאליסטי, שבה השבוע מסיור בניגו קאראגואה, בקוסטה־ריקה ובמדינות נוספות. ארד לא יכולה היתה לעכל את התמונות שראתה שם. במיוחד ציינה את העובדה שחברי־ממשלת ניקאראגואה לובשים מדים. היא אף הצטלמה למזכרת עם שרת־הבריאות המקומית, אשה צעירה לבושה במדים ועטורת־דרגות.

■ ארד חרטה על דיגלה את אוכלוסיית־הקשישים במדינה. פנסיונרים במקום והכריזו: „בא־גו להצביע בעד נאווה!" משהוסבר להם שאין להם זכות־בחירה, מפני שאינם חברי־מרכז, נעלבו קשות: „מה זאת אומרת? לנו אין זכויות בארץ הזאת?"

■ מהו סיור ממלכתי עם מנהיג ניקאראגואה **דניאל אורטגה**? נאווה ארד, שהשתתפה בסיור כזה, סיפרה שהסיור מתחיל ב־5 בבוקר. אחר־כך נוסעים במשך שעות מכוניות־מישמר, ובתוכן עומדים חיילים המניפים את ידיהם כמו שבשבת־רוח. כך מבינים שאר הנהגים שעליהם לפנות דרך לשיירה.

■ **יוסי ביילין** שינה תדמית: לא זה בלבד שעזב את מישרד־החוץ, שם כיהן כמנכ"ל מדיני, כדי להשתתף באורח פעיל בתעמולת־הבחירות של המערך לכנסת, אלא שהמיר גם את המישקפיים הניצחיים שלו בעדשות־מגע.

■ **איה ודויד אדמון** שבו השבוע משהות קצרה ביוגוסלביה. מייד אחרי הגיעם לארץ התמזרחו־אירופית ניגשו למיספרה. הזמינו מה שהזמינו ואז הגיע החשבון — סכום בן חמש ספרות — 17,000 בערך. הפירסומאי הישראלי לחש לאשתו בשקט: „אכלנו אותה..." והסביר למלצר שהוא רק נחת בארצו, ועל כן אין ברשותו כסף מקומי, אלא רק דולארים. „כמה דולארים יש לך?" הביך אותו המלצר, „יש לך חמישה דולר?" אדמון אישר שיש לו. „טוב," השיב המלצר, „תן לי אותם, ואחזיר לך עודף..."

■ מישפחת אדמון הגיעה בהרכב מלא — בליווי **אדי** בן־שנתיים — לארוחת־צהריים במיסעדה, בשעה מאוחרת למדי ביום השישי. איה הסבירה שהם סועדים צהריים בשעה כה מאוחרת, מפני שבעלה התראיין ברדיו בשעות־הצהריים. משהסבירה זאת לבנה הג'ינג'י, שאל הקטן בדאגה: „אבא הולך לדבר ברדיו? אבל על מה? על מה הוא ידבר שם?"

היא סיפרה כיצד הפנסיונרים גומלים לה על התעניינותה בהם, ועושים לוביאינג למענה. כשהתקיימו הבחירות לעשיריות במיפלגת־העבודה ברמת־אפעל, סיפרה, הצטופפו כמה עשרות פנסיונרים בחדר־האוכל, והחלו לדון בשאלה: למי מהמועמדים לתפקיד יו"ר המיפלגה יש הכי הרבה חברים? כשהתברר שלשמעון פרס יש הכי הרבה חברים, הודיעו הפנסיונרים שהם מצביעים בעד פרס.

■ לעומת זאת פסחה מישפחת ארמון על מסיבת יום־הולדתה של איה. בניגוד לשנים קודמות, לא נתגלגל המאורע על גג הבית שבו מתגוררת המישפחה.

■ ליד שולחן במיסעדת־פאר ביפו ישבו **מירה לב** ובעלה **דני מעוז**. מירה, בחודש־הריונה האחרונים, היתה לבושה בשימלה שחורה מפוארת וענק. פנינים יקר. היא נראתה מצויין, ובני־הזוג נראו כחוגגים מאורע מיוחד. אלא שבאמצע הארוחה החלה מירה לחוש ברע. בעלה הנרגש ניפנף מולה במפית־הנייר שולחן הרחבה, ואיים לעזוב את המיסעדה אם לא ייעצא לו ולאשתו מקום מאוורר יותר. למרות שהמיסעדה היתה מלאה, נמצא מקום אחר ליד הבר, והשניים המשיכו לחגוג.

■ בקבלת־הפנים שערכה השגרירות הגרמנית למלכות היופי הגרמניות, המבקרות בארץ, היה בין האורחים גם מנהל־הפסטיבלים **אביטל מוסינזון**, הבולט בגובה קומתו. הגרמניות היו כולן מעל לגובה של 1.80 מ', וחוץ מזה גם נעלו נעליים בעלות עקבים גבוהים. אמר מוסינזון למלכת־היופי הגרמנית מהשנה שעברה: „אם את זקוקה לכתף של גבר כדי להשעין עליו את ראשך היפה, אני היחיד כאן שהוא די גבוה."

■ באחת ממסיבות־הגן שנערכו השבוע נשמעה שיחה פרטית ערה בין הארכיטקט **ישראל גודוביץ** לבין המיזרחן **צבי אלפלג** על גורל השטחים הכבושים. ברגע מסויים של השיחה ניסה הארכיטקט לשכנע את המיזרחן בצידקת דבריו, וכנימוק הביא את עיסוקו כהורחה. גודוביץ אמר: „כארכיטקט, ההבנה שלי נרחבת ביותר, כי אני חושב כל הזמן בשלושה מימדים. לכן אני חושב עמוק." אלפלג לא השתכנע ביותר מהנימוק. בהמשך הערב נשמע גודוביץ מגיב באוזני אחרים על דברי אלפלג, ואומר: „אני לא אוהב פטרוניות, כשאדם אחר חושב שהוא יודע מה טוב לאדם אחר."

■ מי שידם משגת יוצאים לשיט־חופים באגן הים התיכון באוניות־פאר יווניות או איטלקיות. העשירים באמת יוצאים למסע־תענוגות ביאכטות פרטיות. **עמי סדרמן**, מנכ"ל רשת מלונות דן, ואשתו **רחל** יצאו להפלגה ביאכטה פרטית של חברים. היאכטה המפוארת מסוגלת להכיל שישה זוגות בנוחותה, אך הם יצאו בחברת זוג נוסף. מהאי רודוס לכיוון תורכיה, כשארבעה אנשי־צוות עומדים לרשותם.

■ התעשיין עתיר־הנכסים **ברונו לנדסברג**, שמו הר־

ציון נצהריר, העולם הזה

דוד שוהם (מימין), מי שהיתה־חברת כנסת. בין המלווים אותה לדרכה האחרונה נראה גם יוסי הרמלין (בצילום למטה), מי שהיה ראש השב"כ. שוהם נפטרה בגיל 94 ונמנתה על אצולת הישוב העברי.

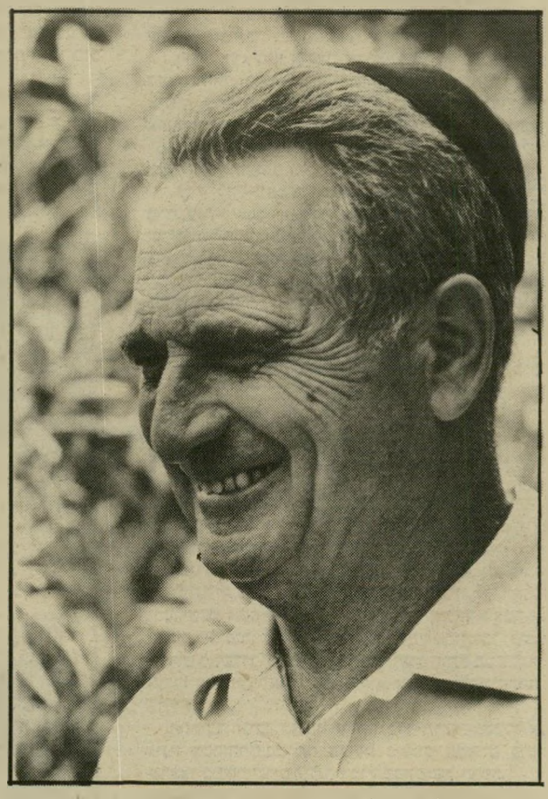

צילום עמוס

אלעזר שטרום מנכ"ל „שורשים" ומנחה תוכנית־הטלוויזיה „שבת שלום", נישא לבחירת־ליבו, עירית ניסן, סטודנטית לאמנות, בבית־הכנסת הספרדי בשכונת ימין־משה בירושלים. למרות היותו בין נושאי־הדגל במאבק בכפיה הדתית, החליט שטרום להינשא בטכס דתי מלא. לאחר מכן חגג בחברת ידידיו במיסעדת „משכנות שאננים".

רחל אבני, העולם הזה

שימשון אבידן היה חתן־השימחה במסיבת־יום־הולדת גדולה באולם „צוותא" בתל־אביב, שבה נכחו עשרות קצינים בכירים מימי־הראשית של צה"ל, מהם רבים שהיו פקודיו וחניכיו. הרגע המרגש ביותר בא כאשר שאל ביבר הגיש את עוגת יום־ההולדת, ועליה 77 נרות, כמיספר שנותיו. נכדו הקטן נקרא לבימה כדי לעזור לו לכבות את הנרות. רגע מרגש אחר בא כאשר המפקד הנוכחי של חטיבת גיבעתי, אל"מ אפרים איתם, הגיש לאבידן, מייסד החטיבה, את הכומתה הסגולה שחובשים חיילי־גיבעתי כיום (למטה מימין). אבידן גם קיבל את מפתח העיר תל־אביב מידי שלמה („צ'יץ") להט, פקודו־לשעבר, ומגילת־ברכה שחיבר עמיקם גורביץ, ממארגני־הערב, ושעליה חתמו כל הנוכחים. אשה קשישה, שדמתה לאבידן (למטה משמאל) התגלתה כאחותו הבכירה, חנה אלזר.

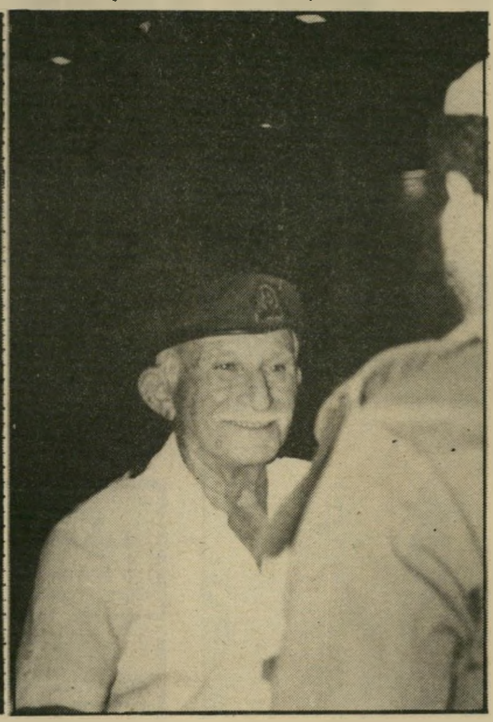

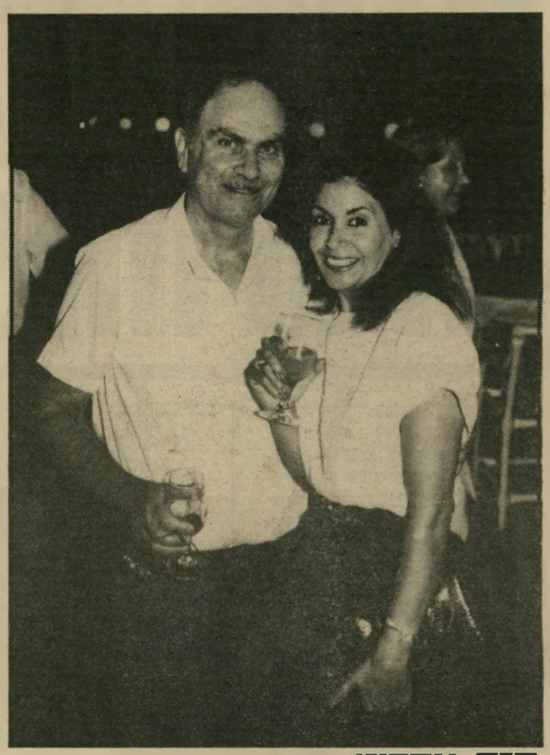

חנה אהרוני הזמרת הוותיקה המתגוררת בארצות־הברית, הגיעה לביקור בארץ. לאחת המסיבות באה בחברתו של ידידה, חבר־הכנסת עדי אמוראי. אהרוני סיפרה שמיד עם חזרתה לניו־יורק היא נוסעת לסידרת־הופעות.

ג'וזי כץ הזמרת, מי שהיתה אשתו של הזמר שמוליק קראוס, חזרה לפני שנים אחדות לארץ־מוצאה. השבוע קיבלו עשרות ידידיה בארץ הזמנות מהודרות לחתונתה, שתיערך ב־18 בספטמבר בביתה שבניו־ג'רסי. כץ תינשא לדייוויד סקלר, סגן־נשיא חברת־הבנייה „טרמפ", שבעליה הוא המיליארדר דונלד טרמפ. להזמנה המפוארת צורפו הסברים מדוייקים וארוכים כיצד להגיע למקום האירוע, וגלויה קטנה, שבה מתבקשים האורחים לאשר את בואם.

שמשמש באותו השבוע הופיע מייקל ג'קסון בעיר ניצה, הזמר **שארל אזנבור** בעיר הסמוכה קאן ו**סמי דיוידים** ג'וניור במונטה־קרלו, ולא נראה שהזמר הישראלי מסוגל להתחרות בהם.

■ בהקלטת תוכנית נ־צה"ל, רופא בשדה הקרב. נפגש הד"ר **נפתלי הדם** עם החובש **יחזקאל פורמן**, איש קיבוץ מעברות, שאותו הציל בעת מילחמת יום־כיפור. רק אחרי המילחמה התברר כי הדם ניהל בקשר ויכוח ממושך עם איש חיל־האוויר, כדי שישלחו מסוק לחילוץ הפצוע, למרות התנאים הקשים והסיכון שהיה כרוך במישלוח המסוק עד למקום.

מעברו השני של הקו ניהל את הוויכוח **גיורא פורמן**, כיום תא"ל בחיל־האוויר, שלא ידע, כמובן, כי הפצוע הוא אחיו.

■ המלחין **נחום הייטמן** התגורר בשנים האחרונות ביפו. באחרונה עבר לכרמיאל, אך מכר ונן שפתח מישרד להפקות ברמת־גן, בשיתוף עם חברת הד ארצי, ופתח גם סניף בירושלים, הוא מרבה בנסיעות. כדי לפתור את כל הבעיות הלוגיסטיות המתהוות עקב הנסיעות הרבות, כמו אכילה, שינה ועשיית־צרכים, הוא רכש קרוון־נוסע, שיש בו מיטבחון, חדר־שרותים ומיטה.

■ **ג'ירג' הלוי** הוא נשיא הכונגרס בארצות־הברית. בנו **איל** בן ה־26 ואשתו **רנה** בת ה־24 פתחו בוטיק־בגדים בעיר צוהר של רנה הלוי. בין האורחים הרבים שהגיעו היתה הקבלנית **מרים לאופר־ברנוביץ**, שהכירה את ג'ורג' הלוי כשיצאה ב־1982 לשליחות מטעם הסוכנות היהודית. לפני חצי שנה הגיעה מרים בחברת בעלה, שהוא הבעלים של הבניין שבו שוכנת הזנות, כדי לחתום על חוזה־השכירות. רק אז הסתבר ל־וזג לאופר־ברנוביץ שאייל הלוי הוא בנו של ג'ורג' הלוי, ידידם. **אורחת אחרת היתה זהבה בורק**, אחת היהודיות העשירות בארצות־הברית, המתגוררת בסידרת הענק בווסטצ'סטר־קאונטי שבמדינת ניו־יורק, בורק, פעילה במיפלגה הרמוקרטית, הופיעה בתוכנית הטלוויזיה בוקר טוב, אמריקה, המשודרת מחוף־אל־חוף, ובה הציגה וזג פולנים ש־הצילו אותה ואת אחותה, כש־החביאו אותם במשך ארבע שנים במרתף ביתם.

דפנה ברק, זוהר אדהליאב ונעמי רון ■

לילה שכזה

את יום־הולדתה ה־35 חגגה שרה ברנדס, אשתו של המעבד המוסיקלי ננסי ברנדס, במכוניתם התקועה בש־דרות־רוטשילד. בני־הזוג יצאו ברכבם ממיסעדה לעבר ביתם בש־כונת הדר־יוסף בתל־אביב, כשהם עמוסים בכלי־נגינה בשווי רב. אחרי נסיעה של כמה קילומטרים נתקעה המכונית מחוסר דלק. השעה היתה 3 לפנות־בוקר, ברנדס השאיר את אשתו ברכב ותפס טרמפ לתחנת־הדלק הסמוכה. כשחזר כעבור כמה דקות השתבר לו שאין לו המפתחות למיכסה־הדלק במכוניתו. הוא שוב עצר טרמפ ונסע לביתו. כשהגיע לשם התברר לו שהמפתח אינו נמצא גם בביתו. הוא הזמין מונית וחזר לרכבו, שבו עדיין המתינה שרה. הם דחפו את הרכב למקום צדדי, כדי שלא יבלוט, ולקחו טרמפ לביתם. כשהגיעו הביתה נזכרו שהמפתח נמצא אצל אחיה של שרה. ננסי ברנדס הזמין מונית נוספת ונסע לביתו של האח, שם קיבל את המפתח ורק אז חזר למכוניתו. הוא מצא אותה שלמה, לשימחתו הרבה.

מונולוג של מושל מדינת ניו־יורק, מריו קומו

כל שאתה מזדקן, אתה נזכר יותר בילדות.

לי יש המון זיכרונות. גם הוריי וגם הוריה של אשתי הם מהגרים. הם לא ידעו את השפה האנגלית. לכן, ברגע שעזבו את הגטו, הפכו לאפס.

אביה של אשתי הוא בן 83. הוא סיציליאני. הוא איבד את כל רכושו בשריפה ענקית. שכנים יהודיים הילוו לו כסף, כדי שיחזור לעסקים.

לא ידעתי, כילד, הרבה על יהדות. רק ידעתי שיהודים היו טובים אלינו — הם עזרו לאמא שלי, לאבא שלי.

חשבון נפש עם דפנה ברק

חובות ניו־יורק מרוצפים בזהב. הגענו — והסתבר שלא רק שאינם מרוצפים בזהב, אלא שאינם מרוצפים כלל, ומצפים מאיתנו לעשות זאת...״

יותר מכל, רצו הוריי לתת לאחי ולי השכלה.

גרנו מאחורי המכולת. אמי ילדה אותנו בבית. איש מאיתנו לא נולד בבית־חולים. רק כשמלאו לי 16 שנים עברנו לגור בראשונה בבית ממש. עד היום אמי מתגוררת באותו הבית. גם אני עברתי באחרונה לגור שם, בימים שאיני מבלה בבית־המושל בעיר אלבני.

מדוע עברתי? מפני שאמי לא הסכימה לעבור לגור אצלי. חוץ מזה, זה הבית שלי.

יש לי זיכרון אחד, חזק, מהימים ההם: יום אחד הופיעה אשה אלגנטית בחנות שלנו — מקום שבקבוקי־הסדה היו מונחים על הריצפה, אי־סדר. אני זוכר שהיה לה אודם על השפתיים! אצלנו זה לא היה נהוג.

כולם בחנות שאלו: ״מי זאת?״

** בירת המדינה ניו־יורק. ברוב מדינות ארצות־הברית, ערי־הבירה הן ערי שדה, ולאוו דווקא הערים הגדולות ביותר.*

״אני לא מתחייב שזהי תחנתי האחרונה!״

להוריי היתה חנות־מכולת. אני זוכר איך לכל ספק בחנות הדביקו שם, ומי שמכר לנו פסטה היה מכונה ״מר פסטה״, וכדומה. גרנו בסביבה מעורבת ונחשבנו כמעמד הבינוני מפני שהיתה לנו חנות.

בשכונה שלנו היו הרבה עניים. בימים ההם, עניים לא הלכו ללמוד בקולג׳.

כיצד אני מסביר את העובדה שאני התקדמתי? הורים שאפתנים? האנשים שהיגרו אז לאמריקה, על פי הגדרה, היו או מיואשים מאוד או חדורי אמביציה. רבים מהם שמעו על כמה ניו־יורק נהדרת, שלכל אחד יש בית, עבודה. באיטלקית יש פיתגם האומר: ״כשבאנו לכאן (לניו־יורק), נאמר לנו שרחובות העיר מרוצפים בזהב. אלא שלא רק שאינם מרוצפים בזהב, אלא שאינם מרוצפים כלל, ומצפים מאיתנו לעשות זאת...״

יותר מכל, רצו הוריי לתת לאחי ולי השכלה.

גרנו מאחורי המכולת. אמי ילדה אותנו בבית. איש מאיתנו לא נולד בבית־חולים. רק כשמלאו לי 16 שנים עברנו לגור בראשונה בבית ממש. עד היום אמי מתגוררת באותו הבית. גם אני עברתי באחרונה לגור שם, בימים שאיני מבלה בבית־המושל בעיר אלבני.

מדוע עברתי? מפני שאמי לא הסכימה לעבור לגור אצלי. חוץ מזה, זה הבית שלי.

יש לי זיכרון אחד, חזק, מהימים ההם: יום אחד הופיעה אשה אלגנטית בחנות שלנו — מקום שבקבוקי־הסדה היו מונחים על הריצפה, אי־סדר. אני זוכר שהיה לה אודם על השפתיים! אצלנו זה לא היה נהוג.

כולם בחנות שאלו: ״מי זאת?״

** בירת המדינה ניו־יורק. ברוב מדינות ארצות־הברית, ערי־הבירה הן ערי שדה, ולאוו דווקא הערים הגדולות ביותר.*

מושל קומו
להשיג בכל מחיר את האשה שאתה אוהבו

״המורה של מריו,״ לא איחרה התשובה לבוא. בו במקום קיבלתי סטירה. אחר־כך הסתבר שהיא באה לבקש מהוריי רשות להקפיץ אותי כיתה.

את חושבת שקיבלתי מהוריי התנצלות? מעולם לא! הם, קודם־כל, סטרו, מה שבטוח — בטוח. אם לא קיבלתי א׳ (מ־90% ומעלה) — אז...

כן, יש לי הרבה כבוד כלפי הוריי. אני שמח שאת מבחינה בכך. כבוד להוריך, לחבריך — זהו כבוד לעצמך. הסיבה לכך שאינך לוקח סמים, אינך גונב — זהו הכבוד לעצמך. לצחוק על אדם מבוגר מפני שאיבד מיכולתו הגופנית או השכלית — זוהי הפרעה נפשית!

● החלום האמריקאי:

אנחנו מיליונים ומיליונים במדינה הזאת (ארצות־הברית) שכל אחד יכול להכריז: ״אני הוא החלום האמריקאי!״

אין כמעט אמריקאי שאינו קשור לחלום הזה. רוב האנשים שנעשו בעלי כוח או כסף מגלמים אותו. רבים־רבים התחילו מאפס. אולי לא כולם הצליחו כמוני, בדור הראשון (ילידי ארצות־הברית).

אמרתי לך: אני נראה כמו ״הדוד של״, אני מזכיר לכל אחד את הדוד שלו, אני לא נשמע מבריק באורח לא מובן, אנשים לא פוחדים ממני. את מבינה? אילו הייתי נראה זוהר, בלתי־מושג, נשמע מתוחכם מדי, מתלכש מושלם, מתנהג בצורה מתחכמת — היו אומרים: ״נו, בטח, בטח שהוא הגיע לאן שהגיע...״ והיו פוחדים ממני״.

כך אני נכנס לבית־ספר ציבורי ומדבר עם הילדים. אני אומר להם: ״אני בא מסביבה דומה לסביבה שלכם, אמא שלי ואבא שלי מהגרים, אמא שלי בת ה־86 לא יודעת לקרוא מילה אנגלית, ואני מת על פסטה: אני מושל מדינת ניו־יורק, ואומרים שהיו לי סיכויים נהדרים להיבחר בנובמבר כנשיא ארצות־הברית. אם את כל זה אני יכולתי לעשות, או שערו בנפשכם מה אתם יכולים לעשות, שאתם צעירים, מוכשרים ויפים...״

אני מייצג את הציפיות של כולם, וניתן להזדהות איתי.

● פחד

דאם אני מפחד ממשהו? מדוע את שואלת? אני נראה לך יותר מדי בטוח בעצמי?

תני לי לחשוב: אני תמיד אומר לילדיי, במיוחד למדלן בתי (23), הלומדת בבית־הספר למישפטים: ״הפגיעות הגדולה ביותר היא לרצות דברים: את רוצה שאנשים יאהבו אותך, את רוצה להשיג — זאת פגיעות!״

המסר הנוצרי הוא: ״צריך לתת ולא לקחת.״ אמרתי לא מכבר למדלן: ״אם תאהבי ולא תצפי לאהבה בחזרה — לא תיפגעי! איש לא יכול לעצור אותך מלאהוב, איש לא יוכל לעצור אותך מלעשות זאת!״

פחד מכישלון? למזלי, נכשלתי יותר מדי מכדי לפחד. לכן חלק מהפרשנויות על השאלה מדוע לא התמודדתי על המינוי לנשיאות אינן נכונות.

פחדים נוספים? זה מבלבל. כולנו פוחדים מדברים פיסיים, כמו עיניים, כאבים. אבל אני חושב שיותר מהכל אני פוחד מלאבד את האמונה, מלוותר על עקרונות. פעמים רבות אני שואל את עצמי בעסק הזה: ״למה אני עושה מה שאני עושה?״

אני פוחד. פוחד למות. כולנו — לא? מצד שני, כמו שכולם מתים, אני

אמא שלי

מריו קומו, ילד גדול (בן 56) מזכיר תדירות את ה־מילים: ״אמא שלי״. במהלך השיחה הממושכת, התלהב וביקש לשתף אותה. הוא חייב לביתה של האם בת ה־86, שעליה הוא מספר בגאווה שאינה יודעת לקרוא מילה אנגלית. לא היתה תשובה. קומו ניסה בשנית, בשלישית. ניכר היה בו שהוא מתוח.

״איפה היא?״ התעצבן, ״לי־כן הלכה? איפה היא מסתובבת בחום הזה?״

מושל מדינת ניו־יורק — פוליטיקאי קשוח ששונאיו מייחסים לו כוח ועוצמה אדירים, נקמנות מסוכנת וי־כולת נדירה לשנוא — המשיך לסירוגין לחפש את ה־אמא שלו ולשקוע איתי בפינג־פונג המילולי, שגם בו מהלכו הזכיר לעיתים את ״אמא שלי״.

אחרי שעתיים וחצי — שעה וחצי יותר מההערכה המקורית שלי — הסתיים הראיון. טסתי ממישרד המושל שבמיגדלי־הטווינס למקום סמוך, שם המתינה לי עד בוש האמא הפרטית שלי.

״מה זה?״ חקרה, ״לא יכולת להודיע לו שאת מהרהת? על מה היה לכם לדבר כל־כך הרבה?״

״על אמא שלו.״

המועמד הבא, אם...

מריו מאתיו קומו הוא איש ממוצע־קומה, בעל מראה איטלקי, כמוצא הוריו. איש שבנה עצמו מלמטה – כמו שאומרים – ב־10 האצבעות, איש חריף, מהיר־מחשבה, בעל גינונים בלתי־אמצעיים. אין הוא צריך להתחבא מאחורי פקידות או תארים – הוא מריו קומו, גבר אמיתי.

מייד בתחילת השיחה התנפל עלי: ״למה את מראיינת אותי? אני בדיוק ואת מראיינת רק ביג־שוטס (״אנשים חשובים״), מועמדים לנשיאות, אז למה אותי?״

מיתקפה ב׳: ״אל תאמיני לפוליטיקאים. כאן (בארצות־הברית) כל מי שרץ לפוליטיקה יספר לך שהוא גוי־של־שבת, למען הקולות היהודיים...״

איש פיקח, קומו. הוא ניטרל אותי מראש מרוב ההסתייגויות, שיכולות היו להיות נגדו. בהמשך הוא יורה בצרורות, מגרה אותי לירות בחזרה. כשזה קורה, הוא מתרווח בכסאו, מרים רגליים על השולחן ונראה כנהנה. שם המישחק: הורדות־ידיים – מי מוריד למי, אבל בחן, בחיוך, באווירה טובה. שונאיו אמרו לי: איש מסוכן, רב־כוח, שיש להיזהר ממנו, אדם הנוטר לדורי־דורות, נוקם ונוטר. במחשבה שניה – לאיזה אדם מצליח אין שונאים!

במיקרים שבהם אינו יורה – כשעולות שאלות שהוא לא ציפה להן – הוא חושב הרבה בטרם הוא משיב. הוא מגלגל את הכדור אלי, שואל אותי פרובוקטיבית את אותה השאלה וממשיך את קו־המחשבה שלי. מה שברור – הוא נהנה. אחרת, לא היה מתאמץ.

החיים, על פי קומו, הם תכלית־ההנאה ועצם־המיצוי: ״להתאהב, להשיג את האשה שאתה אוהב ובכל מחיר להצליח, להיות מושל, לפגוש אנשים מעניינים...״ בקיצור: לעשות מה שאתה רוצה! כל הכבוד.

ומה באשר ל״אדוני הנשיא״? בארצות־הברית נעשו ספקולציות שונות סביב השאלה מדוע החליט קומו שלא לרוץ הפעם לבית־הלבן, על אף סיכוייו הטובים להגיע לשם. חלק מההשערות אינו מחמיא, ולוקה בחשדנות. אחרי היכרות עם האיש, שהמזל האיר לו פנים, ואחרי עיון במוטו שלו בחיים, זה נראה לפתע הגיוני. קומו, איש מצליח מאוד, אינו ממהר לשום מקום. החיים מספקים לו שפע של הנאה והזדמנויות. כשיתאים לו – הוא יקטוף. ללא כל קשר לחישובים. אם ג׳ורג׳ בוש ינצח בבחירות הקרובות, ייעלם מייקל דוקאקיס מנוף המיפלגה הדמוקרטית, ויעלה כוכבו של קומו כמועמד בשנת 1992 – כמתחרה לג׳סי ג׳קסון, שינסה בוודאי שוב. ואם קומו רוצה, הוא משיג.

מניח שגם אני אסתדר. אני פוחד מל־הגיע למצב של חוסר־תיפקוד, פוחד מכך פחד־מוות.

● ג'סי ג'קסון

מה דעתך על ג'סי ג'קסון? הפ־גישה איתו בילבלה אותך? טוב מאוד, כך צריך היה לקרות!

אני? מצד אחד, אני מושל של מדינה שיש בה מיספר גדול של תושבים שחורים ותושבים יהודיים. אני מאוד מקורב לקהילה היהודית, אבל הייתי רוצה, כמושל, שיהודים ושחורים ישת־

קומו עם סרם (מאחור: אל שווימר)
„גם הסינים כועסים עלי שלא ביקרתי בסין..."

קומו עם ביבי נתניהו
„או לא Jew Lover!"

פו ביניהם פעולה. לכן התערבתי במתח שבין הקהילה היהודית לבין ג'קסון, ותיווכתי בינו לבין אד קוך (ראש־עיריית ניו־יורק שהכריז שכל יהודי ואוהד־ישראל שיצביע בעד ג'קסון — הוא משוגע.)

יזמתי צעד זה בוועידה באטלנטה. יועציו של ג'קסון יעצו לו נגד הפיוס. אלה שחורים הרוצים להתחרות עם קוך' בבחירות לראשות־עיריית ניו־יורק בשנה הבאה.

אני יודע שכמה מנהיגים יהודיים אינם מרוצים מיחסיי עם ג'קסון, אך עובדה היא שמעולם לא אמרתי שג'ק־סון צודק. למען האמת, הוא די מרוגז מכך שלא גיניתי פומבית את אר קוך' על התבטאויותיו נגדו.

אינני מתכוון לשכנע את הקהילה היהודית שג'קסון צודק בדיעותיו בנו־שא הפלסטיני. אני מבין שלמנהיגים היהודיים פה לא נוח עם זה. אני רק מנסה לגשר ולברר אם ניתן להשיג אחדות ושותפות, מבלי להקריב אינ־טרסים ועקרונות.

אחרי הכל, אני מושל, אני מנהיג.

● להיות פוליטיקאי

דרגע שבו החלטתי להיות פולי־טיקאי? זה מעניין. תני לי לחשוב — אולי זה היה ב־1972? אולי — ב־1973?

עבדתי כמישפטן. במיסגרת עבוד־תי, נעשיתי מעורב בכל מיני נושאים עירוניים.

ייצגתי תושבים נגד ראש־עיריית ניו־יורק, שניסה להוציאם מבתיהם. ייצגתי אותם במשך שבע שנים. היה זה המאבק של „האיש הקטן" נגד המימסד. באו כתבים, אנשים מהטלוויזיה, והמ־ליצו לפניי לרוץ לראשות־העיירייה. צחקתי. המשיכו לרוץ אחרי: „יש לך מחוייבות!"

המילה „מחוייבות" קסמה לי. היה לכך צליל ערב לאוזניי. אמרתי: „אר־קיי. נעשה שלושה ניסיונות — שלוש ארוחות עם נאומים — ואז נראה..."

האמיני לי, אינני זוכר על מה די־ברתי. זאת היתה התקופה הסוערת של ווטרגייט. הציעו לי לרוץ למישרת המר־של — צחקתי. אז הציעו לי לרוץ לפ־חות למישרת סגן־המושל. רצתי — נכשלתי. אבל בסך־הכל, היה לא רע. בסופו של דבר מוניתי לתפקיד בכיר במישרד־המושל.

האם הפוליטיקה היא סוג של הת־מכרות? אני חושב שרוב הפוליטיקאים נהנים להיות „סלבריטיס". רובם, אמ־נם, לא יודו ככך, אבל הם מאוד נהנים להיות מוכרים ברחוב, מפורסמים.

אני? לא, אינני נהנה מזה. אינני נשמע משכנע? האמת היא שתמיד סבלתי מכך שאנשים צריכים לשפוט אותי כפוליטיקאי בשעה שאני יכול בנקל לשטות בהם: אני יכול להיות ניבזי, אך לשטות באנשים ולשכנעם שכוונותי נעלות. בצורה כזאת שיטה היטלר באנשים, כך עשה מוסוליני. מצד שני, אני יכול להיות רגיש, נהדר, נאצל, לעזור לזולת — ולזכות בגינוי ציבורי.

נוסף על כל אלה, אני שונא־שונא לוותר על הפרטיות שלי. אני מדבר על מישפחתי, אמי, אך אינני נהנה לשתף בכך אחרים.

היכן הגבול? זאת שאלה קשה, בא־מת קשה. למשל: אף־אחד — אף־אחד! — לא רואה אותנו (את קומו ומיש־פחתו) בימי־ראשון. אני מנסה כעת להיזכר באיש שביקר אצלי בבית ביום הראשון — אף לא אחד! אני הולך לכנסיה ב־7 בבוקר בכל יום ראשון, ומקפיד שלא לדבר על כך. אני מרשה לעצמי לדבר על כך איתך, מפני שאת ישראלית.

שמעי סיפור: לא מזמן חיפש אותי ג'סי ג'קסון. הוא טילפן לביתי בשבת בערב, והציג את עצמו לפניי איש־הבי־טחון שענה לטלפון. איש־הביטחון לא האמין שזה באמת ג'סי, וחשב שזה איזה משוגע. הוא לא העביר לי את השיחה ואמר לו: „נסה מחר מוקדם בבוקר, לפני שהוא הולך לכנסיה."

ג'סי אכן צילצל למחרת והיה כה מופתע מהמידע שמעולם לא פורסם עלי, שלא התאפק: „אתה באמת הולך לכנסיה?"

„כן," עניתי, „מדי ראשון בבוקר. ומתי, ג'סי, אתה הולך?"

„אני לא צריך ללכת — אני מביא את הכנסיה איתי..." ענה הכומר.

● נשיאות

מדוע לא רצתי לנשיאות? ידעתי שנגיע לזה:

קומו עם נתן שצ'רנסקי
„אם אשה שמוצאת חן גם בלי אי־פור..."

לא רצתי מפני שב־1984 נשאלתי על־כך, ועניתי שלא ארוץ למישרות המושל והנשיא גם יחד. אם אצליח במירוץ למושל — לא ארוץ לנשיאות.

רצתי למישרת המושל ב־1986, וש־ברתי כל שיא בתולדות־המדינה — ניצחון אדיר.

עיתונאית אחת בילתה עם אמי ביום־הניצחון הגדול. היא שאלה את אמא שלי, ואמא שלי אמרה: „הוא אמר שלא ירוץ לנשיאות, או הוא לא יכול לרוץ! הוא אמר!"

העיתונאית מחתה: „אבל אלה שטו־יות!"

אנשים עשו ספקולציות, ניסו לשכ־נע אותי, אבל תמיד עמדתי מאחורי מה שאמרתי.

האמת היא שאינני זוכר שהנושא אפילו עלה אצלי בבית, מאז אמרתי מה שאמרתי. כששאלו את מתילדה (אש־תו) על כך, היא אמרה: „מעולם לא דיברנו על כך!"

המישפחה שלי לא כזאת. אני פוחד לשאול לדעתם של הילדים שלי על הנושא. מרגע שהחלטתי, החלטתי. נת־תי למייקל דוקאקיס את כל הנאומים לעיון. נאום־ההכתרה שלו דמה במשהו לאחד מנאומי. אני מרגיש שיש לי השפעה גדולה עליו.

אני בעמדה שאני יכול לסייע ליש־ראל. נכון, כנשיא, יכולתי לעזור יותר, אך היתרון במצבי כרגע הוא שכולם יודעים שהיו לי סיכויים טובים להי־בחר.

מתי אהיה נשיא ארצות־הברית? לעולם לא אהיה נשיא ארצות־הברית! דוקאקיס יהיה נשיא במשך שמונה שנים, ואז? אז אהיה זקן מכדי להת־מודד!

נכון, קיימות אפשרויות ותחזיות אחרות, אבל למה אני נשמע לך כל־כך משונה? את מרוצה ממה שאת עושה? היית רוצה לשנות משהו מזה? אז מה כל־כך משונה בכך שאת עושה מה שאת עושה, ואת יודעת שאולי באחד הימים גם תחליפי?

בכל אופן, אני בטוח שדוקאקיס יהיה נשיא! אני אומר לך! הוא מעשי, עיקבי, מתמיד.

לפני שלוש שנים, כשנשאלתי אם ארוץ לנשיאות, עניתי בשלילה. שאלו אותי: „מי יהיה הנשיא הבא, להע' רכתך?" אמרתי: „לא יודע, אבל אני יודע מ ה יהיה הנשיא הבא: עיקבי, מתמיד."

לא, אינני מוכן להצהיר שזוהי תח־נתי האחרונה, אם כי זה מקום לגמרי לא רע לסיים בו. יש כאן המון דברים נפלאים: אני עושה דברים, עוזר, מש־פיע, פוגש אנשים כל־כך חשובים...

● תחביבים

אין לי תחביבים, לא ממש. אני קורא הרבה, אוהב ללכת, לרוץ, מבלה עם ילדיי.

ילדים! הצעיר חגג אתמול את יום־הולדתו ה־18. הוא נישק אותי ואמר לי: „זוהי הפעם האחרונה שאני מנשק אותך."

פעם רציתי להיות מורה. כרורגלן? לא, מעולם לא חשבתי על זה, אם כי אני נהנה לשחק. תמיד היה לי ברור שצריך למצות את החיים: אני לא יודע מה זה בדיוק — להתאהב, להשיג בכל מחיר את האשה שאתה אוהב, להצליח, להגיע להיות מושל, אולי יותר. כל מה שאתה בוחר, רוצה לעשות — פשוט העז ועשה זאת!

● אמינות

אמינות — זהו הדבר החשוב לי ביותר מבחינה פוליטית.

לא, לא כאדם פרטי.

אני לא מוכן לשבור הבטחה. זה עד כדי־כך קיצוני אצלי, עד שביקשו ממני במאמרי־עיתונות שאשבור כמה הבט־חות. כתבו: „אדוני המושל, שבור את הבטחתך" בנוגע לכמה עניינים.

מדוע זה כה חשוב לי? לא, לא ייחסו לי מעולם אי־אמינות. פשוט, זוהי הצו־רה שבה הדברים נעשים. כשהציבור מפסיק להאמין למנהיגיו, מה נותר?

לבוא לישראל? בקרוב!

„היהודים משתגעים עליו," קבל באוזניי אחד ממנהיגי יהדות ארצות־הברית, „והוא אוהב להדגיש את העובדה שגדל בשכונה מעורבבת של איטלקים, יהודים ואחרים, אבל תשאלי אותו מדוע דחה את כל ההזמנות לבקר בישראל."

ואכן, החומר שקיבלתי ממישרדו של קומו, לכבוד הראיון, הכיל שפע נאומים פרו־ישראליים והתייחסויות ליחסיו הקרובים ליהודים.

● ביקשו ממני לשאול אותך: מדוע לא ביקרת מעולם בישראל?

מדוע זה מוזר בעיניך?

● לגבי Jew Lover* כמוך...

ראשית, מעולם לא הגדרתי עצמי כ־Jew Lover. דווקא מפני שלא ביקרתי בישראל, ולא ראיתי את היהדות במקום שהיא במיטבה, ומכלי שראיתי זאת במו־עיניי, אני מאמין ברעיון היהודי־הציוני. זה אומר משהו: זה כאילו אנדרו, בני, היה מביא לי הביתה בחורה, בלי לבוש אלגנטי, בלי איפור, בלי תיסרוקת. מה הייתי אומר לו: „ככה היא תמיד? כך? אז תתחתן איתה! היא מוצאת־חן בעיניך מבלי שראית אותה במיטבה..."

● כמי שמדבר כל־כך דרבה על הנושא היהודי וישראל, אינך סקרן?

סקרן? גם הסינים כועסים עלי על שלא ביקרתי שם, גם האיטלקים... אני רוצה לבקר בישראל, אלא שתמיד הנושא עולה לפני בחירות אצלנו, או אצלכם, ואז הבי־קור עלול להתפרש כצעד פוליטי. הייתי רוצה ליהנות מהביקור, הייתי רוצה מאוד לבקר בירושלים, אבל הייתי רוצה ביקור טהור, נקי. אני יהודי שגודל להיות נוצרי: כאלה אנחנו. ההיסטוריה שלכם — שלי, שורשיכם — שורשי.

אגיע לישראל, אולי אחרי הבחירות הקרובות.

אשתי כבר מתכננת את ביקורה אצלכם. אבל תעשי לי טובה — אל תכתבי את התאריך שאמרתי לך, שלא יתחילו הטלפונים...

במהלך פגישתנו, שם קומו ונדלק על הרעיון לבקר בארץ. הוא העלה את הנושא שנית מזווית אחרת:

„אם אגיע בקרוב לישראל, תערכי לכבודי ארו־חת־צהריים?"

„בוודאי," הופתעתי לשמוע עצמי מתנדבת.

„את מבשלת טוב?"

„חכה ותראה," שמעתי עצמי מתחייבת.

אחרי הראיון הסתבר לי, להפתעתי, שקומו – איש השונא־שונא מפירי־התחייבויות – באמת מתכוון להגיע ארצה. בקרוב.

* משוו שהאמריקאים משתמשים בו לגנאי, כמו „אוהב ערבים" בישראל.

זה זמן רב מצוי בידי הטלוויזיה הישראלית הסרט על חטיפת קרוליין־ברונה, ותחקיר על שוק הילדים בבראזיל, אך אין היא מקרינה אותו לציבור. מדוע?

מדוע לא מראים את זה לציבור

כ משך כמעט שלושה חודשים התחרו עיתוני ישראל זה בזה: מי יפרסם תמונות רבות יותר וכתבות נרגשות יותר על „מישפט־שלמה היש־ראלי", בעניינה של התינוקת הברא־זילית קרוליין־ברונה. צלמים רדפו אחרי בני־הזוג יעקב וסימון תורג'מן מלוד, מאמציה של ילדת־בראזיל, ואחרי הוריה הטיבעיים, רוסילדה קונ־סאלס ואמריקו ואסקונסאלס. ובמשך כל אותו זמן היה בידי הטלוויזיה הישראלית תחקיר מעולה, שעשתה הטלוויזיה הבריטית, שפיענחה את חטיפת הילדה ומצאה אותה בישראל.

סרט מיקצועי ומרגש זה אינו מוקרן לציבור הישראלי.

מדוע? לטלוויזיה פיתרונים.

צוות העולם הזה חזה בהקרנה פרטית של הסרט, שאורכו חצי שעה, וצילם מתוכו תמונות מעניינות.

הסרט נולד כאחד התחקירים הר־גילים שעורכת רשת־הטלוויזיה העצ־מאית הבריטית מדי שנה. צוות הטלוויזיה נסע לבראזיל, ריאיין את רוסילדה, ערך תחקיר וצילם כמה שעות־שידור.

אחרי שהחלו כבר בעריכת הסרט, הוחלט לפתע לשלוח מפיק לישראל, כדי לנסות ולאתר את הזוג תורג'מן, ששמם נמצא על־ידי מישטרת־בראזיל בין ניירותיה של מריבל דורוזה פריירה, מי שהיתה באותו זמן הראש של רשת הברחת־התינוקות מבראזיל.

המפיק פנה לחוקרים פרטיים בישׂ־ראל, והם עזרו לו לאתר את מישפחת־תורג'מן בלוד. בשלב זה לא היה ברור עדיין אם הילדה שאימצה מישפחת תורג'מן בבראזיל היא אמנם בתה החטופה של רוסילדה. אז פנו אנשי הטלוויזיה לאם הבראזילית ושאלו אם תהיה מוכנה לבוא לישראל, לזהות את בתה.

בישראל נעשה העימות המפורסם בין שתי האמהות, כאשר התינוקת היפהפיה יושבת בעגלה לידן. הסרט מסתיים בעת תחילת הדיון המישפטי בבית־המישפט העליון.

שמו של הסרט: שוק התינוקות.

תינוקות דרך הג'ונגל

כ תבת הטלוויזיה מתחילה בת־מונת תינוקת בלול, כאשר ברקע מספר הקריין כי מדי חודש נחטפים בבראזיל 400 תינוקות, לשם מכירתם בחו"ל.

המצלמה עוברת אל שורה ארוכה של תינוקות בני־יומם במחלקת־היול־דות בבית־החולים, ואז היא חוזרת אל תינוקת יפה, קרוליין־ברונה.

המצלמה עוקבת אחרי קרוליין בעגלת־התינוק שלה בישראל, בידי אמה המאמצת, והכתב מספר כי התי־נוקת הזאת נגנבה על־ידי הבייבי־סיטר שלה מביתה בקורטיביה. „בבראזיל קראו לה ברונה," אומר הקריין, והמצ־למה קופצת אל רוסילדה, האומרת: „חידשתי תיקווה, אני רוצה למצוא אותה ולקחת אותה הביתה." היא בוכה ונוסעת לישראל.

קרנבל בבראזיל, יפהפיות שחומות־

בנה נחטף במירמה כשהיתה ג'ני אספסיידו בחודש השמיני להריונה הציע לה רופא לילד אותה בחינם. יום אחרי הלידה באה אחות, לקחה את התינוק כדי לשים טיפות באפו ונעלמה איתו. מאז מחפשת ג'ני לשווא את בנה.

הומו־סכסואל אמריקאי קנת וולקר, הומו־סכסו־אל אמריקאי, הקים עמו־תה פיקטיבית לעזרת ילדי בראזיל. הוא נעצר בניסיון להבריח ילד ל־ארצות־הברית למטרות ניצול הומו־סכסואלי, ויגורש מבראזיל עם חברו.

עורך־דין נוכל עורך־הדין קרלו פריירה עשה מיליונים מאימוץ ילדים. הוא נעצר ונחקר על־ידי כתבי הטלוויזיה. הוא הכחיש כל קשר לרשתות ההברחה והחטיפה, ואמר כי הרוויח את הכסף עבור שרותיו המישפטיים בענייני האימוץ.

עד־מדינה רודולפו גרסיה, היה אחד מחברי הרשת של ארלט הילו ומריבל דורוזה פריירה. השתתף באופן אישי בחטיפתה של קרוליין־ברונה. כאשר נעצר החליט להפוך לעד־מדינה כדי להציל את עורו. הוא מסר מידע על חברי הרשת והעיד נגד ארלט הילו.

ראש הרשת ארלט הילו, שכונתה בישראל „המלאך מבראזיל", היתה ראש רשת החטיפות והברחת התינוקות מבראזיל. בעיקבות עדותו של עד־המדינה, נידונה למאסר ממושך. את מקומה בראש הרשת תפסה אז מריבל, ואף היא נעצרה.

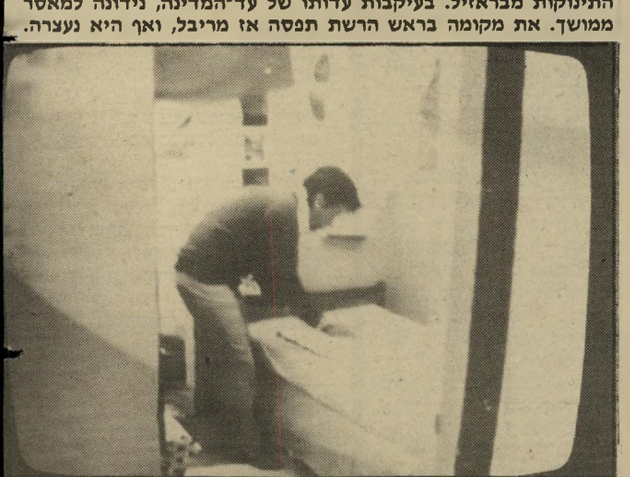

חופרת בכלא ארלט הילו נמצאת כעת בכלא בבראזיל, ועוסקת בתפירת ביגדי ילדים. היא התר־איינה מתא כילאה לרשת הטלוויזיה הבריטית ואמרה כי אינה מתחרטת על מעשיה וכי היתה עושה זאת שוב, בעזרת אנשים מהימנים יותר.

מריבל בארגנטינה כאשר התפוצצה הפרשה בברא־ זיל הצליחה מריבל לברוח ל־ ארגנטינה. היא הגיעה לשם עם הגבר שלה, ראש רשת סמים. השניים הצליחו להתחמק זמן רב, ורק לפני זמן קצר נתפסו בפראגוואי.

לפני העימות למרות ששיאו של סרט־הטלוויזיה הבריטי הוא העימות בין האם הביולוגית רוסילדה לאם המאמצת, אין רוסילדה כוכבת הסרט. הסרט עוסק בשוק התינוקות בבראזיל ומראיין אמהות נוספות ועבריינים הקשורים בסחר התינוקות.

העימות סימון תורג'מן מתקרבת בלי חשש יחד עם בתה המאומ־ צת קרוליין, אל עבר מצלמות־הטלוויזיה המחכות ליד רוסילדה. המפיק הבריטי פונה אליה באנגלית ומישהו מתרגם את המי־ לים הנוראות: „זוהי אמה האמיתית של התינוקת שלך שנחטפה ממנה."

העימות ברוחוב נופיק וטלוויזיה הב־ ריטי ומתורגמן עומ־ דים ומסתכלים בשתי הנשים, סימון תורג'מן ורו־ סילדה קונסאלס, העומדות זו ליד זו, לפני שה־ ישראלית הבינה במה מדובר. שתיהן מחזיקות בעגלת התינוקת שלא מודעת למתרחש סביבה.

בבית־המשפט עורך־הדין שמעון שובר מימינה של רוסילדה ועורך־הדין אלי כהן משמאלה. הם מסבירים בסרט את מהות העתירה שהגישו בשמה. (למטה) אחרי השיבה לבראזיל – קרוליין־ברונה והוריה הביולוגיים מריעים לקהל.

„העולם הזה" פנה לדוברת הטלוויזיה, שרי צימרמן, כדי לקבל הסבר לכך שהסרט מעולם לא הוקרן בישראל.

„את הראשונה השואלת," ענתה הדוברת, ואמרה כי למיטב ידי־ עתה לא היה כל דיון על הסרט, והוא לא נפסל. „תמני ישירות לחיים יבין, תאמרי לו שאני לא ידעתי מה להשיב, ותבקשי את הסברו."

חיים יבין חשב רגע, ואמר כי נדמה לו שבעניין הסרט הזה טיפלו מיכאל קרפין ויעל חן. אין הוא זוכר מדוע לא הוקרן הסרט. „אני יודע שלקחו קטעים מהסרט והשתמשו בהם."

יעל חן בחופשה בחו"ל. במחשבה שניה אמר יבין כי בעצם קרפין אולי לא התעסק בעניין. הוא הוסיף כי מכיוון שבסופו של דבר כל בעיית קרוליין־ברונה התמקדה בישראל, היו לטלוויזיה הישראלית צילומים טובים שלה, ולא היה צורך בסרט.

לשאלה מדוע לא שודרה הכתבה בטרם התיישן העניין, אמר יבין כי היה ויכוח על היכויות עם הטלוויזיה הבריטית, וזה לקח זמן.

עור בבגדי־מינימום מקפצות לפני ה־ מצלמה, והקריין אומר שיש גם בראזיל אחרת, שונה מזו הצוהלת בקרנבל, בראזיל של עוני ותינוקות־למיסחר. תינוקות הנמכרים על־ידי רשתות מאורגנות, במחיר גבוה, לקונים מכל העולם. „תינוקות הם הייצוא ההולך וגדל של בראזיל," אומר הקריין. נתיב הברחת־התינוקות עובר דרך הג'ונגל, קרוב למקום שבו נמצא ביתו של הפושע הנאצי יוזף מנגלה.

צוות־הטלוויזיה הבריטי פירסם מו־ דעה בעיתון בראזילי: „זוג אנגלי חשוך־ילדים מחפש ילד לאימוץ."

המודעה הביאה בעיקבותיה הרבה פונים. כולם הבינו במה מדובר. הם ביקשו כסף. במצלמה נסתרת צולם אחד מהם, שהציע ילדים לאימוץ. צעיר שחרחר, שרצה 10 אלפים ליש"ט תמורת תינוק. צוות הטלוויזיה נסע למקום שבו הוחזקה, בתנאי־מעצר כמ־ עט, האם העתידית. היה צורך בשומר ראש מזויין כדי לעבור בדרכים המסוכנות של הג'ונגל, בדרך לבית שבו התגוררה האשה, שמורה היטב על־ ידי אנשי רשת־המבריחים.

אבל לא רק בדרך של חטיפה מושגים התינוקות. המצלמה עוברת אל אשה צעירה, ג'ני אספסידו. כאשר היתה בחודש השמיני להריונה, פנה אליה רופא, והציע לילדה חינם. אחרי הלידה, באה אחות ולקחה את התינוק מעריסתו שליד האם. היא אמרה לאם כי היא לוקחת את התינוק כדי לשים טיפות באפו. מאז לא ראתה האם את פרי־ביטנה. „מעולם לא הייתי נותנת את ילדי," היא אומרת לאנשי־הט־ לוויזיה.

למטרות הומו־ סכסואליות

ב ניהול אחת הרשתות הללו חשוד עורך־הדין־המיליונר קרלו פריירה. הוא טען כי לא קיבל מעולם שכר עבור מכירת תינוקות, אלא אך ורק תמורת הטיפול המישפטי באי־ מוצם. המצלמה מראה אותו רוכב על סוס, ואחר־כך בבית־המעצר. „אומרים שהרווחת מיליון דולר וחצי מאימוץ תינוקות," שואל המראיין. עורך־הדין הבראזילי מכחיש. הקריין מספר כי בתי־חולים באיזורים שבהם רוב התושבים לבנים שוכרים שומרים מזויינים, כדי לשמור על מחלקות־ היולדות.

16 חבורות של חטיפת תינוקות והברחתם קיימות בבראזיל. את הג־ דולה שבהן ניהלה ארלט הילו, שנקראה בישראל „המלאך מבראזיל". עוזרתה היתה מריבל דורוזה פריירה, ואחד החברים ברשת היה צעיר בשם רודולפו גרסיה. כאשר התחילה המיש־

אילנה אלון ■

(המשך בעמוד 18)

קרוליין בשעת העימות שתי הנשים מביטות ב־ רות דקות עד שסימון תורג'מן תופסת את הנעשה. היא לוקחת את העגלה ומתרחקת במהירות מהמקום. רוסילדה ממהרת בעיקבותיה.

מאת יגאל לביב

מה קורה אצל שפירא?

השאלה הנכונה היא: מה קרה לעיתונאים הכותבים על שפירא?

להוציא ידיעה במדור זה לפני חודשיים, וידיעה של **דויד ליפקין** בם־ערב ביום השישי האחרון, כל קשר בין הכתוב בעיתונים לבין המציאות הוא מיקרי לחלוטין.

לדוגמה: בהארץ הופיעו כמה פעמים נתונים על חובות החברות של שפירא, שנעו מ־30 ועד 70 מיליון דולר. הבדל קטן. וכאילו גורל החוב כשלעצמו משנה משהו, מכלי שיודעים איזה ביטחונות יש מולו. באותו העיתון התפרסם כאילו חברת צמיחה, שהיא־וותה בשוק האפור לשפירא, הפסיקה באחרונה לתת לו כספים. שוב באותו העיתון, ביום השישי האחרון, נאמר כי בעבר סירבה חברת משקיעי ישראל להלוות כספים לשפירא, ורק בשנה האחרונה הסכימה לתת לו כסף.

ובכן: ארבע שיחות־טלפון לארבעה בנקים העלו כי כלל החובות של חברות־שפירא הוא 12 מיליון דולר לבנק לאומי, תישעה לבנק לפיתוח התעשיה, שמונה לפועלים ושיבעה להמיזרחי. לבנקים לא ידוע על חובות לאחרים בישראל. סך־כל החובות: 36 מיליון דולר. הביטחונות הם מעל ומעבר.

הלאה: **איתן רף**, מבעלי וממנהלי צמיחה, אמר לי כי צמיחה אינה עוסקת כלל בהלוואות. צמיחה פנתה בעבר למיפעלי־שפירא וביקשה כי יסכימו שצמיחה תנהל להם תיקי־השקעות. עד היום שפירא לא השיב בחיוב.

הלאה: מאזן משקיעי ישראל. המצוי גם בידי הארץ. מראה כי לפני שלוש שנים הילוותה החברה מיליון דולר לחברת נלנויט של שפירא (שהוחזרו, לפי ההסכם, השנה), ולפני שנה הילוותה עוד שישה מיליון דולר. ההלוואה אושרה על־ידי רשויות ארצות־הברית, והיא עיסקית ובטוחה. משקיעי ישראל היא שרצתה בה, ולא שפירא. קונצרן כור הוא בעל חברת משקיעי ישראל. לכור חברה כושלת לסחר באמריקה. כור רצתה לשווק את תוצרת נלנויט של שפירא, שיש לה מכירות של 40 מיליון דולר לשנה, ורווח של שמונה מיליון דולר לשנה. נלנויט הסכימה למסור בלעדית את השיווק לכור אבל ביקשה צ'ופר. הוסכם על הלוואה נוחה של משקיעי ישראל. מכיוון שעיסקה כזו מהווה עבירה על חוקי ניירות־הערך האמריקאיים (חברה־בת של כור נותנת הטבה, והתמורה הולכת לחברה־האם), אין שפירא או כור יכולים לומר את האמת.

דוגמות מעטות אלה כבר מראות כי יש גורם מעוניין, המזין את העיתונים בכזבים. גורם כזה ייתכן ורצונו להכות את מנכ"לו הקודם של בנק המיזרחי, **אהרון מאיר**, שהיה ועודנו ביחסי־ידידות עם שפירא, ולשם־כך מפרסם המקור כוזבים על מצב עיסקי שפירא.

בעל־עסקים שפירא
כל קשר למציאות מיקרי לחלוטין...

לעצם העניין: אין לשפירא כל בעיה לצאת מקשיי־הנזילות הזמניים, הנובעים מהקטנת המכירות לערבים בגלל האינתיפאדה. אם יחתום על עיסקת־הייצוא האמריקאית הגדולה, או יקח מלנויט הלוואה של חמישה מיליון דולר — די בכך. אחת מהשתיים תסיק. הדבר יפתור את הבעיות הנוכחיות של העסקים, שהם איתנים.

האם יוכלו מיפעליו להמשיך ולהתקיים אחרי הורדת המכסים בשנה הבאה, ותוך קיום על הייצוא בלבד — זו שאלה אחרת. מה שברור הוא כי **הרבי מגור**, שהורה להוציא את שפירא מהכנסת ובזה הכריחו לנהל את עסקיו, עשה מעשה חכם ביותר. אחרי הכל, שלוחו של הרבי מגור, מחליפו של שפירא בכנסת, הרב **ישראל פלדמן**, יכול להצביע כמו שפירא. אבל מוח עיסקי, כמו שיש לאברהם שפירא, קשה למצוא.

למה רבינוביץ פורש באפריל

למרות הפצרות שר־האוצר, **משה נסים**, נחוש נציב־מס־ההכנסה **יאיר רבינוביץ** בהחלטתו לפרוש מתפקידו באפריל הקרוב. הסיבה העיקרית: התמורה הכספית.

רבינוביץ מביא הביתה כל חודש משכורת הניתנת לכל מנכ"ל מישרד ממשלתי. עליו לשלם דמי־מזונות גבוהים לאשתו, שהתגרש ממנה, ובניו. הוא חי עם רואת־החשבון **רויטל אבירם**, שילדה לו בן, והמשתכרת כשותפה במישרד שטראוס־עובה.

רבינוביץ סיפר לידידיו כי חיסל את כל חסכונותיו, ואין לו כל אפשרות להמשיך להתקיים במישרה הציבורית.

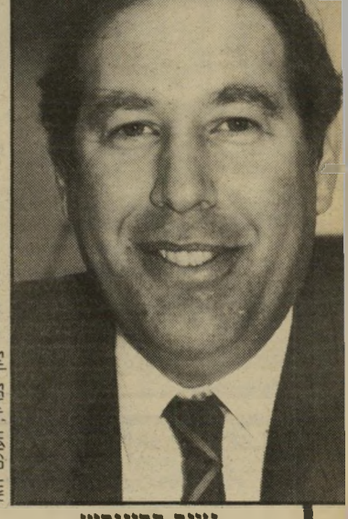

נציב רבינוביץ
חיסל את חסכונותיו

האחים נקאש רכשו את "פריניך"

מיפעל־המיצים פריניך בגליל נרכש מכונס־הנכסים על־ידי שותפות של **האחים נקאש** והמשקיע הישראלי **צ'סקאלה**. הם שילמו ארבעה מיליון דולר תמורת המיפעל, שהוסקעו בו, על־ידי אירגון־מושבי־הצפון. 20 מיליון דולר. בשנה האחרונה הופעל המיפעל על־ידי עורך־הדין **ישראל גפני**, ויצא ב־12 מיליון דולר.

שר־אוצר ניסים
הפצרות

המועמד היחידי להחליפו הוא ה־מישנה־לנציב־מס־ההכנסה, **אברהם צרפתי**.

מישפט בר־יוסף — בספטמבר

בתחילת ספטמבר יתחיל מישפטו של מי שהיה פקיד־השומה בגוש דן **דעואל בר־יוסף**. הוא מואשם בהטיית הליכי־מישפט והשפעה על עדים.

העד הראשון מטעם התביעה יהיה עורך־הדין **מישה פרידמן**, שהיה רב־פקד ביחידה לחקירות־הונאה, וש־ניהל את החקירה נגד בר־יוסף.

בר־יוסף נחשד בקבלת שוחד, והתיק נגדו עוכב זמן רב בפרקליטות ואצל היועץ המישפטי לממשלה. בעיקבות הגשת כתב־האישום הוא יצא לחופשה, אך כאשר החל יאיר רבינוביץ לכהן כנציב מס־ההכנסה הוחזר בר־יוסף לעבודתו לזמן קצר, כדי שייצא לפנסיה מרצונו, עם פיצויים מלאים.

מי מדליף מ„בנק לאומי"?

יושב־ראש דירקטוריון בנק לאומי, ויתר חברי־הדירקטוריון, עברו בדיקה בגלאי־שקר, בניסיון לגלות מי מדליף לעיתונאים חומר פנימי של הבנק בנושאי ההטבות לארנסט יפת ושות'.

לא ברור אם חברי־הדירקטוריון הם המדליפים. בחומר ההגנה המישפטית שמכין השר ייגאל הורביץ נגד תביעת בנק לאומי **נגדו על תשלום שני מיליון דולר לבנק, עתיד פרקליטו של הורביץ, חנינא ברנדייס, לטעון כי הבנק הדליף בזדון לעיתונות חומר שתרם להתמוטטות עיסקי הבנים ומנע הסדר. בין היתר יוזמנו כתב** מעריב, **דויד ליפקין, ומנכ"ל** לאומי, **צדיק בינו, לחקירה בעדים, כדי לבדוק מניין בא החומר שפיר־סם ליפקין.**

אבות ובנים

בחינת החברות המישפחתיות, שעברו לשליטת הדור השני, מעלה תוצאות מעניינות. העסקים של שורה של מישפחות־מייסדות ידועות לא צלחו יפה כאשר עברו לניהול הבנים.

לדוגמה: **אילין, הורביץ, טיר־בר, מאיר, שפירא, מושביץ, פרומצ'נקו, רובינשטיין, רד־זוב, אלרן, עובדיה לוי, גולדש־טיין.** ואפילו במישפחת **ברנוביץ** יש אי־שביעות רצון מהמצב, ומשנים את מערכת־הניהול.

המשותף לכל העסקים המישפחתיים שבהם הדור השני האדיר והגדיל את העסק מראה כי בכולם רק יורש אחד ניהל את העסק. לדוגמה: **חכמי, אקרשטיין, רקנאטי** (כל אחד משלושת הבנים של **ליאון** ניהל יחידה נפרדת. **דני** בישראל, **הרי** בשוויץ ו**רפי** באמריקה. הצרות באו כאשר היורשים של דני ורפי ביחד מנהלים את ישראל), **ריגר, שוקן, קרמרמן, שביט (בומה) נאמן (אייבי).**

המסקנה מכל זאת: טוב יעשו יורשי עסקים מישפחתיים אם יקחו מנהל חיצוני, שינהל את העסק.

אורי פורת והציבור המטומטם

מנכ"ל רשות־השידור, **אורי פורת**, הצהיר במסיבת־עיתונאים כי הוא נוסע לאולימפיאדה בסיאול כדי לב־

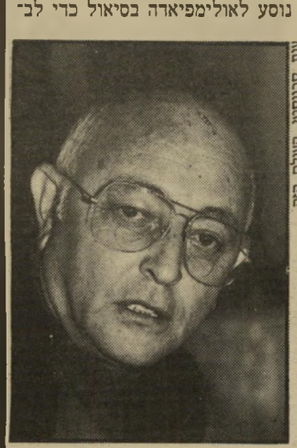

מנכ"ל פורת
עניין של עיסה

דוק רכישת עודפי ציוד טלוויזיה, שיישארו במקום אחרי גמר האולימ־פיאדה.

רעיון טוב. הבעיה היא כי אף בורג אחד לא יתאים לישראל. קוריאה מפעילה ציוד בשיטה האמריקאית, ואילו ישראל בשיטה הגרמנית. אין אף פריט אחד בציוד של שיטה אחת הניתן לשימוש בשיטה השניה.

אבל מה, אם אפשר לנסות, למה לא?

מדוע לא מראים

(המשך מעמוד 17)

טרה לטפל בעניין, נעצר גרסיה והפך לעד־מדינה. ארלט הילו נעצרה, מריבל ברחה מבראזיל. היא נעצרה רק לפני כמה ימים בפאראגוואי. המישטרה טוענת שיש בידה הוכחות כי הילו מכרה 2000 תינוקות, במחיר של 10 אלפים דולר לילד.

„לא סחרתי בתינוקות או בבני־אדם," אומרת הילו מתא כילאה למ־ראיין הבריטי.

„אני לא מתביישת במה שעשיתי והייתי עושה זאת שוב, אילו יכולתי. אבל הייתי בוחרת באנשים מהימנים יותר לעבוד איתי."

כתב הטלוויזיה הבריטית מחזיק בתינוקת ועירה בזרועותיו ונוסע איתה באוטובוס, העובר מבראזיל לפאראגוואי. בדרך זו הועברה גם קרולייך ברונה. זוהי דרך קלה ופשוטה. אין צורך במיסמכים או בדרכון. בפאראגוואי קל יותר לאמץ את התינוק, ולהשיג את האישורים הדרושים.

אבל לא רק לצרכי אימוץ נחטפים ילדי בראזיל. כתב הטלוויזיה הבריטית הגיע אל בית־המעצר בריו־דה־ג'ניירו, שם עצור קנת וולקר, הומו־סכסואל אמריקאי, שביחד עם בן־זוגו הקים בבראזיל עמותה פיקטיבית לאימוץ ילדים בראזיליים. הוא נעצר כאשר ניסה להבריח מבראזיל ילד למטרות הומו־סכסואליות.

שחורים מדי מוחזרים

ב**קיצת־דרך** חוזרת התמונה לרוסילדה, הנוסעת לישראל, כש־היא מצויידת בתעודת־הלידה של בתה וגם בטביעת כף־רגלה הקטנטונת. היא נפגשת עם שגריר בראזיל בישראל, המבטיח לעזור לה בכל.

מראים לרוסילדה תמונות של קרוליין, שצולמו יום קודם לכן בלוד, ומכינים אותה לקראת פגישה עם התינוקת ואמה המאמצת.

הכתב שואל את סימון תורג'מן, האוחזת בעגלתה של קרוליין, אם היא מדברת אנגלית. מגיע גבר, המתרגם מעברית לאנגלית, והמודיע לסימון תורג'מן כי האשה העומדת לידה היא אמה האמיתית של התינוקת החטופה.

סימון אינה מבינה. „כן?" היא שואלת, ואחרי כמה שניות היא מתחילה להבין וממהרת עם העגלה לכיוון הבית בשיכון.

רוסילדה רצה אחריה. „אני בטוחה כעת שזו בתי!" אומרת רוסילדה הבוכה למצלמה. „היא אמרה לי שלא אוכל לקבל את הילדה, כי הם קנו אותה," היא מוסיפה.

המצלמה קופצת שוב אל מריבל, מי שהיתה ראש־הרשת בזמן חטיפתה של קרוליין־ברונה. היא נמצאת באראג־טינה עם ידידה, סוחר־סמים. עד־המדינה מספר למצלמה כי התינוקות היו נוסעים לפאראגוואי במשך שלושה ימים, ומגיעים לשם מותשים. אלה מהם שהיו שחורים מדי היו מוחזרים לב־ראזיל עוד באותו יום. „זה בדרך כלל מוות בטוח," אמר האיש.

התמונה האחרונה היא של רוסילדה ואמריקו בבית־המישפט העליון־בישראל, עם עורכי־דינם שימעון שובר ואלי כהן.

„מחכים למישפט שלמה," אומר הקריין, „האם תישאר הילדה בישראל או תחזור אל אמה לבראזיל?"

השיבה הביתה

ב**עיקבות הצלחתו** הבלתי־משוערת של מיבצע הטלוויזיה הבריטית, וחזרתה של הילדה לאמה בבראזיל, הסריטה הטלוויזיה הבריטית סרט מיוחד נוסף על השיבה הביתה.

בסרט זה מופיע הפרופסור חיים בראוטבר, שעשה את בדיקת־הדרקמות בישראל, ויש בו גם צילומים מהימים האחרונים בישראל, במלון הילטון בירושלים. שתי המישפחות והתינוקת השובבה. ואחר־כך תמונות במטוס והמון צוהל המקבל את פני החוזרים

תחקיר מעולה, סרט דוקומנטרי כפי שהבריטים יודעים לעשות.

מדוע לא רואים את זה אצלנו?

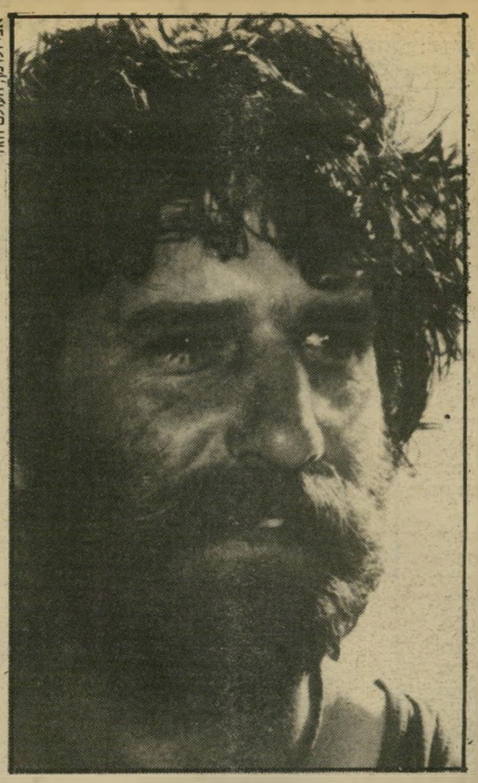

אבי וכבל, העולם הזה

לירון נלסון:

„אני לא הולך לעשות מעצמי עכשיו טמבל!"

שיחות טאבה. הסיכויים להשגת פישור לפני מתן פסק־הדין של הבוררים נראים קלושים. אבל בכל זאת מדברים, ואולי בסוף־בסוף יהיו אפילו תוצאות כלשהן.

טאבה

שאלתי את לירון נלסון, בנו של רפי נלסון המנוח, אם הוא מודאג בקשר לעתידו של הכפר שלו.

בטח שאני מודאג, אבל אני מרגיש שאני לא יכול לעשות כלום.

● אז אתה יושב בשקט ומחכה לראות מה יהיו התוצאות?

כן. מה אני יכול לעשות? לצעוק — הרי זו תהיה טחינת־מים. מי יקשיב לי בכלל? לאנשי ימית היה הרבה יותר כוח מאשר לי ולפאפו — אז מה יצא להם מהצעקות? אני יודע שאם יגידו לי ללכת, אני אלך כמו טאטאלה, ואני לא הולך לעשות מעצמי עכשיו טמבל שצועק.

● מעדכנים אותך בנושא? מספרים לך מה קורה כל הזמן?

אני מעודכן, זאת לא הבעייה. אבל אני יודע מה שכל עם־ישראל יודע, דרך העיתונות.

● ואתה אומר לעצמך: מה שיהיה — יהיה?

כן. יש לי ברירה? (דניאלה שמי)

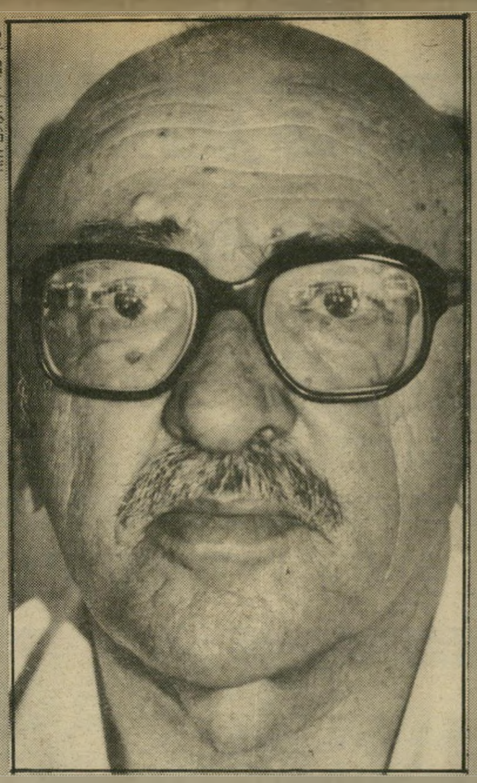

צילום: דניאל העולם הזה

אברהם בן־הדור:

„ל־פו אלף ילדים וילדות לא היה לאן לפנות!"

„המועצה לילד החוסה" מינתה את עורך־הדין אברהם בן־הדור, שופט נוער בדימוס, כאומבודסמן. ילדים החוסים במוסדות ובמישפחות־אומנות יוכלו לפנות אל בן־הדור בכל תלונה על מצבים לא־תקינים, בשאלות על זכויות־הילד ושאר בעיות. התלונות יבדקו ויועברו לגורמים המתאימים לטיפול, למעקב ולתיקון המצב.

שאלתי את בן־הדור מי עשה את העבודה הזאת עד היום.

לא היה דבר כזה עד היום. למעשה, לא היה להם לאן לפנות, ולכן הוחלט להקים גוף שיגן על האוכלוסיה הזאת, ילדים וגם הוריהם, שעד היום די התביישו לפנות, בגלל הסטיגמה הכרוכה בעצם הימצאות הילדים מחוץ לבית.

● כלומר, אתה פתוח לתלונות ילדים וגם הוריהם?

בוודאי. לכל בעייה הנוגעת לילדים הללו, ולא חשוב מי פונה, ילדים, הורים, מדריכים.

● כיצד תראגו שכל ילד חוסה, הן במוסד והן במישפחה־אומנת, יידע לאן עליו לפנות בשעת־הצורך?

ילדים

אני מתכנן להדפיס דף, שיפרט במה נוכל לעזור להם, ואת הדף הזה נשלח באופן אישי לכל ילד חוסה, לכל הורה של ילד חוסה וגם למדריכים. למעשה — לכל מי שמעורב בחינוכם ובגידולם של הילדים החוסים.

● אתה לא חושב שילדים יפחדו להתלונן? הרי אם ילד מתלונן אצלך בהחלט יכול להיות שמדריך או עובד אחר במוסד יתנקם בו. כך לפחות יחשוב הילד. כיצד תתגברו על זה?

קודך כל אפשר לפנות בעילום־שם, וגם אם לא פונים בעילום־שם, הרי אנחנו לא נמסור מי מתלונן ועל מי או מה. אנחנו נבדוק ונעשה לשפר. אני מאמין שבמשך הזמן ייווצר אמון הדדי. נעשה גם ביקורים במוסדות.

● אתה באופן אישי תטייל בין מוסד למוסד?

מדי פעם.

● על כמה ילדים אנחנו מדברים?

לפי הערכתי, אוכלוסיה של 15 אלף ילד וילדה, שעד היום כמעט ולא היה להם לאן לפנות בתלונה או בבקשת־עזרה.

(דניאלה שמי)

צילום: דניאל העולם הזה

בועז אפלבאום:

„לפריץ יהיה כאב־שניים, והוא — הלך החקציב!"

בימים אלה ממש עובדים צוותי־ניסוח בכל המיפלגות על חיבור מצעיהן לבחירות הקרובות. בועז אפלבאום, שהוא רל"ש מ"מ ראש־הממשלה, הגיש לצוות־המערך הצעה להכניס למצע, בפרק התרבות, התחייבות מפורשת לייסד קרן ממלכתית בת 100 מיליון דולר, שפירותיה יסבסדו מיפעלי תרבות ואמנות בארץ.

מה כל־כך מקורי בהצעה זו?

לא מקורי. פשוט נחוץ ודחוף. לא יתכן שתקציב־התרבות השנתי של ישראל יסתכם ב־40 מיליון דולר, ויהיה תמיד קורבן ראשון לקיצוצים. מה שאני מציע הוא לפרוץ את מעגל־החנק התקציבי, ולהשתחרר מתלות בחוסר־רגישותם של שרי־האוצר השונים.

● ומאיפה הכסף הגדול, אם תסלח לי על השאלה?

הכספים יגוייסו על־ידי חבר הנאמנים של הקרן, שיהיו בחלקם ישראלים, כמו אבא אבן, עמוס עוז וחיים טופול, ובחלקם מחו"ל; כמו ברברה סטרייסנד, ליאונרד ברנשטיין או סטיבן ספילברג.

תרבות

על־פי הצעתי יהיה ראש־הממשלה נשיא הקרן, ושר־החינוך־והתרבות יו"ר חבר־הנאמנים.

● זה שוב לשנורר כסף מיהודים טובים בגולה?

יש לך טכניקה אחרת לאסוף את הכסף?

● לא כל־כך. אגב, מדוע הכפילות בקרנות? למה שלא תשלבו קרנות קיימות, כמו זו של מישפחת ברונפמן, למשל?

אינני רוצה שהוזינוק התרבותי המקווה ינווט על פי פולסים של בן־אדם פרטי, מיצנאט. פריץ כזה יכול לקום מחר בבוקר עם כאב־שיניים והופ, תקציב האופרה הישראלית, למשל, מחוק.

● עכשיו רק צריך המערך לנצח בבחירות. דבר קטן.

אכן. שאם לא כן, אין תיקווה לסיפור הציוני כולו.

● ואם המערך כן ינצח בבחירות, מי ערב לך שהתוכנית שלך תתקבל?

לפי התגובות עד היום, של החברים הכי רציניים אצלנו, יש סיכוי טוב למימוש הרעיון. (דניאלה שמי)

המבחר העצום שלנו והבחירה היא שלכם

חבילות שי מכל הסוגים הגדלים והמחירים, אלפי מוצרים, אין סוף של צירופים, מתנות מכל הסוגים, הכל לפי בחירתכם מתוך המבחר העצום של הדברים הטובים שלנו בקו־אופ.

תוי קניה בערכים שונים
ביותר מ־200 סניפי קו־אופ
ו־20 בתי הכל־בו של
המשביר לצרכן בכל הארץ.

קו-אופ רשת הריבוע הכחול - הבחירה שלכם!

צלצלו עכשיו ליוסי סומך

03-7551321, 5713629

היפר קו-אופ • סופר קו-אופ

של רשת הריבוע הכחול. קו-אופ הרצליה ורמת השרון

יומיים חורף

לי, באופן אישי, אין יותר מדי טענות למזג־האוויר בתל־אביב. נכון, חם — אז מה? חוזרים הביתה מזיעים — אז עושים מיקלחת. ביג דיל. בבחירה בין קר מדי לחם מדי אני תמיד אבחר בחם מדי.

אבל, בכל זאת קשה מאוד עכשיו לחיות בתל־אביב. זאת אומרת, למי שלא סובל במיוחד מן הקיץ. כל האחרים סובלים ומתלוננים, ומי שמעז להגיד ש„לא נורא", תיכף כולם שונאים אותו.

כולם מדברים על מזג־האוויר וחולמים על שווייץ הרחוקה והקרה, ולאט־לאט, למרות שלא חם לי, נעשה לי חם מכל הדיבורים מסביב.

אז לקחתי את שני ילדי, שגם הם לא סובלים במיוחד מן החום, והסברתי להם שנורא חם בתל־אביב וצריך לנסוע ליומיים לירושלים, כי שם אולי פחות חם, וכולם אומרים שככה צריך. הילדים לא התווכחו.

אחר כך טילפנתי לאחי, שגר באילת ושאף פעם לא היו לו טענות למזג־האוויר שם, והסברתי לו שכולם אומרים שנורא חם ואולי הם צודקים וכדאי לו לנסוע לירושלים. גם אחי לא התווכח יותר מדי וכך שמנו את פעמינו לעיר הקודש.

הגענו למלון וכל מישפחה קיבלה חדר יפה וממוזג. כבר בכניסה לחדר קיבלו כל הנוגעים בדבר עור ברווז ושפתיים כחולות. אז דבר ראשון כיבינו את מזגן־האוויר בחדר ואפשר היה להת־חיל לנשום.

אחר־כך ירדנו כולנו לבושים בביגדיים כדי

שלג בירושלים

ראינו ירושלים עטופי סוודרים ושנאנו אותם...

לאכול סלט וללכת לשחות בבריכה. הסלט היה טוב מאוד, אבל ליד הבריכה היה חורף (4 אחרי־הצהריים). טוב שבמלון הזה מחלקים מגבות, אחרת אני לא יודעת במה היינו מתכסים מהקור ומהרוח.

ישבנו על כסאות־הנוח ליד הבריכה והסתכלנו על הילדים המטומטמים שנכנסו למים הקרים וצעקו לנו כשהם רועדים: „תיכנסו למים, נורא כיף."

כשיצאו הילדים מן המים שאלנו אותם אם הם רוצים גלידה, והם אמרו שהם דווקא מעדיפים כוס תה חם. תיכף הבנו שהילדים חלו וצריך להכניס אותם למיטה ולכסות בשמיכת־צמר, וזה מה שעשינו.

בערב יצאנו לבלות בירושלים. מצאנו מקום עם גינה, כי בקיץ נהוג לשבת בגינות. ישבנו שעה וכמעט קפאנו למוות. ראינו ירושלמים עטופי סוודרים ושנאנו אותם. למה הם לא מפרסמים בעיתונים שצריך לבוא לעירם בביגדי חורף?

למחרת חזרנו. אנחנו לתל־אביב והם לאילת. לקח לנו יום שלם כדי להפשיר, אבל אנחנו מאושרים. ראינו את החורף — תודה, אנחנו לא מעוניינים.

נ.ב.

מלון הילטון בירושלים הוא מלון נחמד מאוד. חדר זוגי עולה 207 ש"ח וזה כולל ארוחת־בוקר נפלאה וחדר מצויין וכל שרותי המלון, כולל בריכת־שחייה ומיגרש־טניס ומיני־גולף ושרות נעים.

ובכל זאת מוציא אותי מדעתי עניין המיזרון לכסא־הנוח ליד הבריכה. לא נותנים מיזרון אלא למי שמשלם בקופה 1.60 ש"ח.

אגב, אנחנו לא היינו היחידים שהתעצבנו מהקטנוניות הזאת. מצידי שיעלו את מחיר החדר ל־209 ש"ח ושהמיזרון יהיה בחינם.

תחשבו על זה, הילטונאים נכבדים.

קצת סיניית

בני בכורי, ילד ישראלי נחמד בן 13 כבר מדבר סיניית. מאחר ואני לא מבינה את השפה, ביקשתי ממנו לכתוב בעצמו את מה שהוא ביקש ממני לכתוב במדור. אז הנה, רשות הדיבור לסיני:

הורים נכבדים.

אם יש לכם ילד נחמד, בערך בגילי, שמתעניין במחשבים ונהנה לעבוד איתם, עשו מאמץ וקנו לו מתנה ב־280 שקל. אני יודע שזה הרבה כסף, אבל אתם יודעים... עתיד הילדים וכו' וכו'.

ובכן, לדבר קוראים תכנותמט, וזאת מערכת תכנות עצמי לנוער, תוכנה מסוג „מחולל תוכנות", כלומר עיבוד מיוחד המותאם לגיל הצעיר, של מחולל הישומים תכנותמט למבוגרים.

יש בה מיספר אינסופי של תוכניות מעניינות, והן אינן רק מישחק, אלא הופכות את המחשב שלכם למכשיר רב־יכולת שיוכל לשמש את ילדכם ליצירת תוכניות עיסקיות של ממש. זאת היא תוכנה המלמדת את הילד את משמעות המושג „בסיס נתונים", שהוא המושג הבסיסי בכל תוכנה עיסקית מוכרת.

תוך זמן קצר יוכל הילד שלכם (אני לא יודע מה בקשר לילדות) לעזור לכם לדעת אם קיבלתם את חשבון הטלפון מהחודש שעבר, ואם שילמתם אותו וכמה שילמתם בעבור החשבון לפני שלושה חודשים, וכמובן יוכל לעזור לאמא למצוא כל תפריט שהיא רוצה ועוד ועוד עזרה להורים, שאני לא מבין איך הסתדרתם בלעדיה עד היום.

הילד יוכל לבנות יישומים מורכבים במיוחד הכוללים עד 1000 שדות לכל יישום ב־25 מסכים. התכנותמט לצעירים כולל ספר־הדרכה ושלושה דיסקים.

עד פה דברי הילד. פעם אמרו לי שכל ילד חמישי בעולם יוצא סיני. אצלי כבר השני יצא כזה. אתם הבנתם מה שהוא כתב? אם לא, תשאלו את הילדים שלכם.

והרי החדשות

חברת תלמה הוציאה לשוק מימרח־חזרת. משהו שהייתי נוהגת לקנות בצינצנות תוצרת־חוץ. עכשיו יש כבר תוצרת־הארץ, אבל קצת מאכזב למי שמכיר ואוהב את רוטב החזרת ההוא עם החריפות והמירקם הרך. מימרח החזרת של תלמה רומה למיונית עם טעם קצת אחר. חבל.

אבל מה אני בכלל מבלבלת את המוח עם הטעם הפרטי שלי. אולי אתם אוהבים מימרח־חזרת בדיוק כזה? תנסו בעצמכם.

צינצנת (יפה) של 250 גרם עולה 3.55 ש"ח. אגב, מתאים לבשר, לדגים ואפילו לסלטים.

★ ★ ★

עוד משהו שבאופן אישי אני לא מתה עליו, כי יש לו בדיוק הטעם של מה שהאמריקאיות השמנות קונות בחבילות של שלושה ק"ג. בום הוא חטיף בוטנים מתוצרת מטע, ועולה 1.08 ש"ח לחבילה.

ועכשיו תסתכלו על הבובה הקטנה שנהנית מהבום.

★ ★ ★

ודבש חדש — יערת דבש טיבעית שהופק באופן טיבעי ונארז ישירות בכוורת. אומרים על יערת הדבש שמלבד היותה טעימה מאוד היא

הוי מולדת, מולדת...

שני טייסי F-15 נהרגו. הודיעו על כך בלילה בטלוויזיה, והרבה לבבות בארץ החסירו פעימה. בלילה לא אמרו את השמות. למחרת בבוקר נפגשתי עם חברה. דבר ראשון היא רצה לקנות עיתון. נעמדה באמצע הכביש, קראה את שמות ההרוגים ואמרה בלחש ובאנחת־רווחה כמעט: „ברוך השם — אני לא מכירה אותם."

השמחות של עם ישראל.

● ● ●

היינו בירושלים בשבת. ביקרנו חבר שגר במרכז העיר. החלטנו לנסוע ביחד ולבקר חבר אחר שגר באחת השכונות החדשות של ירושלים. החבר התיישב לרגע, הרצין ואמר: „רגע, אני צריך לחשוב מאיפה לנסוע." כאשר לא הבנו למה זה חשוב מאיפה לנסוע, הסביר החבר: „אני צריך להחליט אם אני רוצה לקבל אבנים של חרדים או אבנים של ערבים." לא היה שום הומור בדבריו. סתם דיווח עובדות.

● ● ●

הוא צילצל בדלת והציע לי להתחבר לטל־ויזיה בכבלים. אמרתי „לא, תודה." ניסה לשכנע אותי ואמר שיש לו סרטים נהדרים. אמרתי שאני לא מעוניינת. אמר שבשבת בבוקר משדרים כל הזמן סרטים לילדים וההורים יכולים לישון עד מאוחר. אמרתי שאני לא רוצה. ניסה שוב ואמר בלחש משהו על סרטים כחולים. אמרתי לו שאם הוא לא עף מהדלת שלי אני קוראת למישטרה. עף כמו טיל.

סתם פחדן עלוב. ואילו עלה בדעתי לקרוא למישטרה — היו באים? היו צוחקים לי בפרצוף.

● ● ●

קיבלתי נשיקה מאיש זר. פגשתי אותו בתור בדואר והתפתחה בינינו שיחה. אמר שלפני חודש „עשה עליה" מארצות־הברית. אמרתי לו שאני שמחה ומאחלת לו כאן קליטה נעימה. הסתכל עלי בתימהון ואמר: „את הראשונה שלא אומרת לי משוגע. מה פתאום עלית ארצה?" ואחר כך נתן לי נשיקה על הלחי. עולה נחמד. אני שמחה שהוא איתנו. קוראים לו מארק.

הבובה הקטנה והחטיף

אמריקאיות שמנות קונות באריזה נדולה

עוזרת בטיפול בכל מיני תחלואים, ובמיוחד היא טובה לטיפול באלרגיות של דרכי־הנשימה.

תוצרת מיכוורות קיבוץ יד־מרדכי. מחיר 9.5 שקלים. אפשר להשיג ברשתות־השיווק ובבתי־הטבע.

★ ★ ★

מחלבות דן משווקות כבר חודשיים משקה שמנת, משקה יוגורט וקפיר. עכשיו, אחרי שטעמתי את כולם, אני יכולה להמליץ עליהם. לפי דעתי משקה השמנת הוא הטוב ביותר, אבל אני באמת לא רוגמה.

אגב, אם יש לכם אורחים מחו"ל — תדעו שהם פשוט „מתים" על זה. כל בקבוק 2.05 ש"ח, והמיכל יפה ואפשר להגישו לשולחן.

תמונת השבוע

בקרוב (ב־16 וב־17 בספטמבר) תתקיים בגני־התערוכה בתל־אביב תערוכת הכלבים הבינלאומית. שני האפגנים המשגעים הללו כבר היו במספרה וקיבלו תיספורת, ליטוף על האגו ואפילו מגבות מיוחדות לשמירת התיסרוקת על האוזניים.

עכשיו הם מחכים לאיזה מקום מכובד בתחרות. שיהיה במזל, חבר'ה.

כוחה של סובלנות ★ מה עושה רוזנבלום על שולחן ביליארד?

רוני פורד המיליונר רו־קד עם אשתו גלית. הזוג גר בלונדון ובארץ.

אורי גרבנאו איש־הטכסטיל הוותיק בחברתה של אשתו, הדוגמנית־לשעבר יפה כפיר, הישובה על בר־כיו. לכפיר בת בת 16 בשם מלאני, מנישואיה הקודמים, הדומה לאמה.

דוגמניות משייפות ציפורניים

כבר מזמן לא היתה בתל־אביב פתיחה כל־כך משעשעת. מינון נכון של מוזמנים, מזון ושתיה בשפע ואווירה נכונה עשו את שלהם. אשת־העסקים **כרמלה זילברמן**, הזכורה לכולם מקלאב אי, פתחה מועדון־ביליארד חדש בשותפות עם איש־המיסעדות **ראובן גרוס**. מועדון שהוא גם מיסעדה וגם מקום מיפגש לחברים. המקום, הנקרא נרינהאוז, עוצב על־ידי **מנו רוזנפלד** וממוקם במשולש הבילויים של תל־אביב.

ענת דולב מנחת־הטלוויזיה־לשעבר בתוכנית „עד פוף", הגיעה בחברת בן־זוגה לחיים עופר. דולב היא חברה קרובה של זילברמן מהתקופה שהיתה מנחה את תצוגות־האופנה של זילברמן.

פנינה רוזנבלום באה בוורוד, צמודה לבן־זוגה־לחיים יוב לוי. בשלב מסוים היא התבקשה להראות א כישוריה בביליארד. רוזנבלום לא הסירה את נעליה ועלתה על השולחן. בעל

לחיות באיטליה, לחגוג בתל־אביב

לאנשים היפים של תל־אביב היתה השבוע עוד הזדמנות לחגוג. האופנאי, **גי פולוס**, בנו של **שימחה פולוס** מייסד מיפעל־האופנה בנד עור, חגג את יום הולדתו ה־34 בסושי בר של **רפי שאולי**. גי פולוס, המתגורר מרבית השנה באיטליה שם יש לו מיפעל לביגדי עור, התרגש מאוד מכל החברים והידידים שבאו לחגוג עימו ולברך אותו. המארח רפי שאולי, בך זוגה לחיים של **חווה לוי**, שהיתה נשואה בעבר הלא־רחוק לפולוף, אירגן את האוכל והשתיה והחברים אירגנו את השאר.

פולוף, שזוף, אירופי בגינוניו, עבר בין החברים וזכה לנישוקים ולחיבוקים. על מרבית אורחיו נמנו אנשי־אופנה ודוגמניות וכמה מאנשי חוג הסילון הישראלי שהתפרסמו באורח־החיים הנוצץ שלהם, שאיפיין את ישראל בשנים האחרונות.

האווירה היתה חמימה, אך ניכר היה שהכל מתגעגעים לתקופות שהיו.

עירית שטראוס בתו של התעשיין מיקי שטראוס הגיעה בחברת בעלה, איש־העסקים הקנדי־הישראלי ליאון קופלר, אך רקדה בחברתו של מעצב־האופנה עודד גרא.

גי פולוף (מימין) שחגג את יום הולדתו ה־34 מחבק את חברתו הדוגמנית דנה סטיניה (במרכז). לצידם עורך־הדין ראובן רכס (משמאל) שהיה בן־זוגה של הדוגמנית לפני שהכירה את פולוף. סטיניה, בחליפת־מיכנסיים פיזרה חיוכים לכל עבר. הזוג לא מדבר על מיסוד הקשר ביניהם.

סוניה דוד רכזת הצנזורה, המוכרת בכינוי „קומנדו סוניה", הגיעה בחברתו של אליעזר דר (לצידה) המפיק מגלי צה"ל המכונה לצו. דויד סירבה להתראיין בטלוויזיה על עבודתה כצנזורית.

בין ראשוני האורחים היו הדוגמנית **תמי בן־עמי** שהגיעה מלווה בדוקטור **קובי זר** הניצחי. בן־עמי, זוהרת ויפה בחליפת־מיכנסיים נוצצת, היתה במצב־רוח מרומם ושיעשעה את ידידיה לשולחן. דקות ספורות אחר־כך הגיעה הדוגמנית **קארין דונסקי** מלווה בגבר של חייה, בנה **נואל** בן ה־12, והכל חיכו לפיצוץ, שכן השתיים, בן־עמי ודונסקי, משייפות ציפורניים מאז ההתבטאות של דונסקי על בן־עמי. אבל הסובלנות ניצחה ודבר לא קרה מלבד איך־צון מופגן מצד בן־עמי שסירבה להצטלם עם דונסקי ותשומת הלב עברה לכיוונים אחרים, כמו לחבר־הכנסת **רוני מילוא**, שהוא חבר־ילדות של כרמלה זילברמן ושל **רפי פרבר**, מנכ"ל מישרד־התיירות.

זוג אחר שמשך תשומת־לב היו **ג'קי וייסברג**, מבעלי הקומקום שהגיע עם אחותו **מירי וייסברג־רסקין**, אלמנתו של הארכיטקט **יורם רסקין** המנוח. השניים עזבו אחרי שהות קצרה.

המקום המרווח והאווירה שהשרתה במקום זילברמן עשו את שלהם ומי שבאו יזכרו שאפשר לעשות פתיחה בלי הרבה רעש וגם בלי גימיקים.

המקום כרמלה זילברמן (משמאל) פנתה אליה ואמרה: „השתגעת, לעלות עם הנעליים." רוזנבלום הסירה אותם והמשיכה להפגין את כישוריה. תוך דקות נוצרה התקהלות, ואחד האורחים, רופא ידוע, התעקש להצטלם בחברתה.

רוברט לוין (מימין) הדוגמן־החייל וניר כלף (שני מימין) הדוגמן־הדיייל, מני זולדן (שני משמאל) הדוגמן־הכדורסלן ועופר רפאלי (משמאל) הדוגמן העובד באיטליה אירחו כולם חברה לדוגמנית היפה אנאבל טמיר שנפרדה באחרונה מבן־זוגה עורך־הדין אלי מויאל.

שרי קרן (בחזית משמאל) מנשקת לאמה, מעצבת־השיער ונדה קרן, כשמא־חור עומדים מוטי רייף ואמו. הן נראות כחברות.

מוטי רייף (מאחור משמאל) נושק לאמו מרה רייף כשצופות בהם ונדה ובתה שרי. סמדר גנזי (למטה) היתה חברתו של מוטי.

טעות בזיהוי עוגות

איך מצליחים לעבוד על בחור נחמד ולערוך לו מסיבת־הפתעה ליום־הול־דתו? עורכים לו את המסיבה שבוע לפני התאריך המקורי, וגם מוכרים לו סיפור על פגישה דימיונית במקום האירוע. זה בדיוק מה שעשו לדוגמן **מוטי רייף**. שבוע לפני התאריך המרוייק הודיעו לו על פגישה במיס־עדת לוטוס שבאפקה עם צלם־אופנה מסויים לצורך כתבה עיתונאית.

בשעה היעודה התאספו בני־מיש־פחתו וחבריו במיסעדה וחיכו לו. מוטי רייף, שלא ידע על המזימה, הגיע למיסעדה במיכנסי־ברמודה וחולצת־טריקו וכמעט התעלף כשראה את כולם ישובים ושרים לו „יום־הולדת שמח".

או החלה סידרת הנישוקים והחי־בוקים עם ההורים ועם החברה **שרי קרן**, שבעוד חודש וחצי תהיה אשתו החוקית. ובעיקבותיה החלה הזלילה הגדולה. לשולחנות הובאו צלחות גדושות במטעמים סיניים ובקבוקי־יין שחוסלו במהירות. הדוגמנית **דניאל ישינובסקי־ברבי**, שהגיעה בחברת בעלה הטרי **טינו ברבי**, כבר לא הספיקה לטעום מהמעדנים, שחוסלו במהירות, והסתפקה בשתייה בלבד.

במקביל ליום־הולדתו התכוננה מארגנת תצוגות־האופנה **שלווה בך־גל** לחגוג גם מסיבת־פרידה למלכת־היופי **שירלי בן־מרדכי** לרגל נסי־עה ארוכה לפאריס. בן־גל הודיעה לה לבוא למסיבה של מוטי רייף ואירגנה שתי עוגות, אחת עבור מוטי ואחת עבור שירלי. על כל עוגה נכתבו שמות בעלי השימחה. אבל מלכת־היופי לא הגיעה בגלל התחייבויות קודמות.

בשלב מסויים הגיש בעל המיסעדה את העוגה המיועדת לשירלי לדוגמן מוטי רייף, שלא ידע שהיא אמורה להיות נוכחת, וברך אותו. רייף קיבל את העוגה והניח אותה על השולחן. בהמשך הערב הטרידה אותו המחשבה שאולי הוא קיבל עוגה שהיתה מיועדת למישהו אחר. ואמנם למחרת הוא קיבל את התשובה לבעייה שהציקה לו.

לעומת שירלי בן־מרדכי שלא הגי־עה כלל, הופיעה הדוגמנית **שלומית אמיר** בשעת ערב מוקדמת, אך כשלא ראתה אף אחד ממכריה היא פרשה. **אורי שולמן**, בנו של המנתח הפלי־סטי **יהושפט שולמן** וחברו הטוב **אודי ברנס** בישרו לחבריהם באותו המעמד על קבלתם ללימודי הרפואה בארץ. והמסיבה, שהחלה בקול ענות חלושה, הפכה לאירוע מבדר כשהחלה שתיית היין בניצוחה של שלווה בן־גל, שעברה עם המיקרופון מאורח לאורח, וביקשה את הנוכחים לברך את רייף בשפות שונות. בשעה 2 התפזרו כולם כדי לחטוף את שינת היופי שלהם.

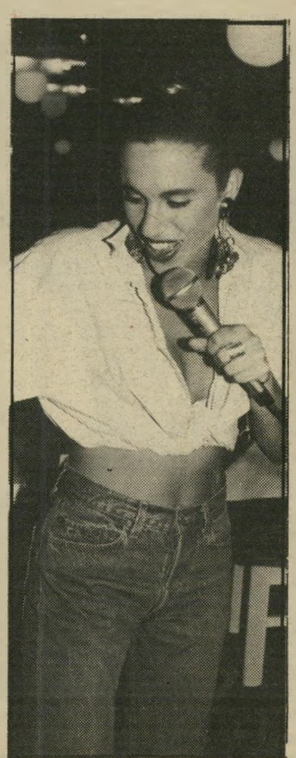

כתב: זוהר אוהליאב. צילם: אלברט חקשור

גם המערך היה שם. גם הליכוד. גם נשות שגרירים. זה היה האירוע הסגור ביותר של שבוע האופנה

ומה לבשו הנשים של?

טורבן שריי צוריאל לבושה בחולצה ממשי ובחצ־אית שחורה שאינה סימטרית.

שבוע־האופנה הישראלי, שהת־קיים השנה בתל־אביב, הביא למלון הילטון אנשים רבים. 60 יצרנים של ביגדי נשים, וביניהם 10 יצרנים של ביגדי ילדים, שהופיעו בפעם הרא־שונה בשבוע־האופנה, 130 קניינים מאירופה ומאמריקה, מבקרים רבים הקשורים לעולם האופנה ונשות שרים.

בערב הפתיחה התקיימה תצוגת־האופנה המסורתית באמפיתיאטרון

שרון: תמיד אלגנטית לבושה שימלה בעלת שני חלקים בכחול כהה עם נקו־דות ופרחים לבנים. שרון, בלי שום ספק, המתלבשת הטובה ביותר.

וגם קונה אחד מבעלי רשת־החנויות הכל־בו הגדולה „קאופהאוז" שבגרמנ־יה, מתבונן ברצינות בגוף החטוב של הדוגמנית בבגד־ים של „רקמה" (עיצוב: תמרה ג'ונס) (למעלה). סוניה פרס מתנשקת עם אשת השגריר האמריקאי, שלבשה שימלה כחולה עם פסים לבנים, אולי מתוך ציונות.

שחל: קייצית שחל בשימלה קייצית בהדפס פירחוני קטן, ובעלת שרוול קצר לא מחמיא. לידה בתה, שדומה לה מאוד, בחולצת־טי לבנה ובמיכנסיים מודפסות. האלגנטי במישפחה הוא דווקא משה שחל, שדואג תמיד להיראות מטופח ולהתלבש בטוב־טעם.

פרט: פנינים אשת השגריר מפרו לבשה שימלה קיצית ממשי בצהוב והדפס שחור, ושרשרת פנינים שתרמה לאלגנטיות.

קניג: פשטות השחקנית הוותיקה הר־פיעה בשימלת כותנה פשוטה בגוון ירוק בגיזרת אוהל, הנרכסת בלחצניות.

פרס: פירחונית שימלה שחורה מודפסת בפרחים ציבעוניים בעלת מותן נמוכה, סרט/עניבה מסביב למחשוף ושרוולים קצרים. החצאית בעלת קפלי אקורדיון (למעלה). סריגי „מאג" בשחור ובלבן מעל חצאית שקופה מבד טול (מימין, באמצע).

וואהל. התגיבות התקלקלה עקב בעיות לא־צפויות שליוו את התצוגה מראשיתה. בגלל תיכנון לא־מאורגן לא נלקח בחשבון המיספר הרב של הבאים, וכך קרה שהתצוגה התארכה, כיוון שלא נמצאו מקומות לקניינים מחו"ל, שרוקנו הם הגיעו בזמן.

אך בזה לא תמו הצרות. באמצע התצוגה גרם קצר בחשמל להפסקה לא־מבוימת, והנשים רבים, שהיפשו משקה קר לרעבן את עצמם, גילו שכל מה שנותר היה הקפה של הבירה.

לעומת ערב רוד־כישלונות זה תוכנה ארוחת־הבוקר לנשות שרים ולנשות שגרירים, בחסותה של לילי שרון, בשיא הקפדנות.

קרואסונים, פירות, גבינות וקפה הוגשו באלגנטיות על השולחנות, ומריסיקה רכה ליוותה את הדוגמניות שהציגו תצוגה מצומצמת של היצרנים המופיעים בשבוע־האופנה.

בתצוגה שהתקיימה בבוקר הוצגו דגמים בודדים של יצרנים מעטים, כשהבולטים שביניהם היו סריגי מאנ אופנתיים בצבעים ססגוניים ועליזים מעל חצאיות שקופות מטול. טופר באופנה צעירה וספורטיבית בצבעים ניאונים, ונ'אייד הציגו בגדים נשיים ונינוחים בברי־פשתן, ויסקוזה וכותנה.

את התצוגה חתמו ביגדי־הים של דיוה בצבעים פסטליים ונוסקס בבגדים סכסיים ואלגנטיים.

בנוסף לתצוגת־האופנה של מכון היצוא התקיימה תצוגה נוספת והרבה פחות ססגונית של נשות השרים והשגרירים. הנשים הופיעו בבגדים מאופקים, כיאה לגברות מכובדות הבאות לאירוע המתרחש במשך היום. מלבד לילי שרון האלגנטית הרוכשת את בגדיה באופן קבוע אצל ג'רי מליק, נראה שנשות השרים אינן מתלבשות אצל מעצבי אופנת עילית, גם לא בבוטיקים החשובים וביגדיהן אינם נראים אופנתיים.

הנשים העדיפו להתלבש בלבוש קל, מתאים ונוח לשעות היום. אולם מאחר והן מופיעות באירועים חברתיים רבים רצוי שהן ישפרו את תדמיתן החיצונית. *צילם: ציון צפריר* ■

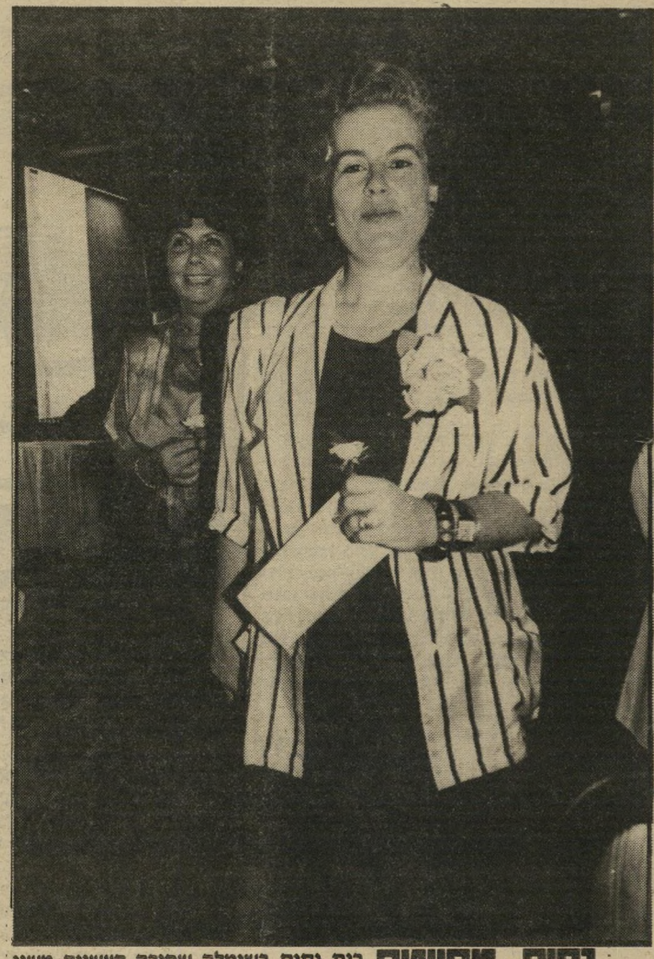

נסים: מחויטת רות נסים בשימלה שחורה העשויה משני חלקים ממשי, מכופתרת בחלקה העליון. על השימלה לבשה נסים מיקטורן מחויט בלבן ובפסים שחורים.

שריר: מנוקדת שימלה בשני חלקים בצבע שחור עם נקודות לבנות מבד שיפון פוליאסטר. חולצת בלוזון בעלת שרוולים קצרים וצווארון וי וחצאית מלאה וארוכה.

פראנס מזרל – אמן ויותר מזה

עם תערוכתו במוסיאון חיפה

יש יצירות, לאו דווקא לבני־הנעורים, שאת הרושם הגדול ביותר הן מותירות בך בגיל צעיר, כדרך שיש גם ההיפך מזה. ספק אם אדם צעיר, על אחת כמה וכמה נער, מסוגל לעמוד על מלוא קיסמה של יצירת הצייר ורמר, למשל, או על מלוא משמעותו של פאוסט זה של גתה. מצד שני, ספק אם אדם בגיל העמידה עוד יתפעם כמו שהקומוניזם שלו לא פגם באמנותו, ואינני חושב על ארנסט טולר או אפילו על ברטולט ברכט, כי אם על מזרל. ואילו הייתי נשאל מהם אותם 10 ספרים נבחרים שהייתי מבקש לקחת איתי לאי הבודד שאליו לא יזכה איש מאיתנו להגיע אלא — אולי — תוך כדי שייט באיי יוון, — בלי היסוס הייתי בוחר בספר השעות שלי (שמו האנגלי: מסע נהב) של מזרל כאחד מהם. ולאו דווקא מן האחרונים ברשימה.

פראנס מזרל: הלחם היומי, חיתוך עץ, 1953

בכל זאת, טוב שאת ספר השעות שלי, ספר חיתוכי־עץ המצטרפים למעין סיפור או רומאן, ראיתי לראשונה בגיל 17 או 18. אני פוחד לחשוב מה היה קורה אילו איתרע מזלי ולא הייתי רואה אותו כלל. אני חושש עוד יותר לחשוב מה היה קורה אילו ראיתי אותו לראשונה בגילי כיום.

כן, וגם זה חידוש: סיפור או רומאן **שאותו רואים.**

מהו סוד הקסם הלא־נמוג שיצירת מזרל מהלכת על חסידיה ושוחריה הרבים בכל רחבי העולם. לא אסתכן בניסיון להשיב תשובה ממצה אבל אין בליבי ספק שהוא עניין של תוכן ושל צורה כאחת.

כעניין של תוכן, הוא קשור באותה דמות רימאנטית, מיוסרת, חדורת צימאון לחיים ותאוות לעולם, מין ארגור אידיאלי שהוא גם ישו של הסוציאליים, הוא אחד האמנים הגדולים ביותר של המאה ה־20. תאמרו אמן פוליטי, בהוראה האצילית ביותר של המושג, ודמותו של מזרל — לא של נרודה, אלואר או מאיאקובסקי — עולה ברימיוני. תאמרו צייר ספרותי (מאוד לא אופנתי כיום!) ומייד אני חושב על מזרל. תאמרו אמן וקומוניסט. בגוף אחד, בלא חילוק, כלומר, אמן

שמסוגל היה להתפעם בנעוריו למיקרא הנסיך הקטן של אכסיפרי או זיקי בית־הספר בולבי ואפילו כיתבי סטיבנסון, דימא וולטר סקוט, שלא להזכיר את פיונקי — אהבת נעורי — שלפני כמה שנים שבתי אליו ומצאתיו ספר נתעב ממש, באותה הטפה „פראגונית" בלתי־פוסקת המכוונת ליצור מין דפוס נער אידיאלי, „אידיאלי", כלומר, כזה הבולע בתוכו את כל הפרטים ואין בו מקום לשום ייחוד, שום חריגה מן הנורמה הסוציאלית הכפותה והכופתת ביותר.

התמזל מזלי ואל חיתוכי־העץ של פראנס מסרל או מזרל, כפי שמקובל להגות את שמו, הפלמי הגעתי בעודי בתקופה שבה סערת־הנפש של הנעורים עוד לא פינתה את מקומה לביקורת התבונה הטהורה יותר, אם כי אולי חכמה פחות, של שנות העמידה. מאז, אני חוזר אליו שוב ושוב. לא, אין שנה שבה לא חזרתי אליו ואין לי שימחה כשימחה הפוקדת אותי בשעה שאני מגלה שידיד מידידי הקרובים שותף לי באותה אהבה מת־מעטת.

יאמרו המבקרים האופנתיים את אשר יאמרו: בעיני מזרל, האמן המגוייס, המוגבל כביכול (עיקר כוחו בחיתוכי־עץ וברישומים אף כי עסק גם בפיסול ובציור לתיאטרון וראיתי גם גואשים יפים שלו), הקומוניסט בעל המסר ההרגישות

פראנס מזרל: פורטרט עצמי

קש וחציר, תאנים וענבים, פירות בוסר עם פירות בשלים ומתוקים, ורדים וגרגרי יער, דברים שראיתי, קראתי, ידעתי, חוויתי, דברים שהיו לי!

רומן רולאן, קולא ברוניון

כבר תומאס מאן, במבוא הנפלא שכתב לאותו רומאן ב־165 חיתוכי־עץ, עמד על כך שאין שום צורך לקרוא מובאות אלו במקורן כדי לחדור לרוחן שהיא רוחו של:

אמן המסביר במילים הקרובות לליבו שאין לו שום כוונה ללמד אותנו מוסר או להתרות בנו; שרצונו לא רק לתאר חלק נבחר בקפידה של עצמו כי אם את כל־כולו. כוונתו להציג את עצמו כמות שהוא. חייו הם חיים שהוקדשו לייעוד כלשהו, חיי יחיד

העולם הזה, אדם הבא להשתתף עימנו בסיבּלותינו, לטעום מהנאותינו, לחלוק עימנו את חולשתנו ולדעת את טעם התבוסה הסופית שהיא אולי נהרה אחרונה, חסד שלפני האפלה.

כעניין של תוכן, אין ספק שגדולתו של מזרל קשורה בתואם המושלם שבין חומרתה וסגפנותה של ראיית העולם הדתית־הקומוניסטית שלו לבין השחור־לבן המחמיר של חיתוכי־העץ שבכאן.

כמה יפה עשה כשבחר להציב בשער „ספר השעות" שלו את שתי המובאות משל וולט ויטמן ורומן רולאן:

ראו! לא דרשות באתי לדרוש באוזניכם, ולא חסד־מעט לגמול: כשאני נותן, אני נותן את עצמי.

וולט ויטמן

... את התענוגות ואת המכאובים, את התעלולים ואת המהתלות, חוויות והבלים,

שהם במובן ידוע חיי האדם־באשר־הוא. והרפתקה נפלאה זו עשירה בפרצופים ובהתנסויות, אין משלה בזיווג זה שהיא מזווגת תענוג וכאב, אושר ועצב, שימחה ומרירות – חיים שאליהם אנו מוטלים, אין אנו יודעים מניין, ואשר מהם נילקח יום אחד, שנו: קרוב לוודאי בלי לדעת מדוע. האיש הניצב לפנינו אינו דרשן־מוסר, מחנך, שומר תומתן של נפשות, אף לא קנאי חד־סיטרי לאמונתו. כאן לפנינו חבר טוב – בחור טוב־לב, כן, תמים, הממצה את חייו עד תום ואם הוא מותח עליהם ביקורת, עליהם ועל עיוותיהם וסילופיהם, הרי אינו עושה זאת מתוך אכזבה מרה כי אם ברגש טיבעי, בלתי־מעושה... האין זה נוסך בנו אמון בלתי־רגיל בו כבר מן ההתחלה!

אכן, זוהי רק התחלה [הדברים נכתבו ב־1926 במלאות למזרל 37 שנים – נ"ז]. אבל כאן האמון הוא במקומו כפי שיקרה אך לעיתים רחוקות בימי מבוכה אלה, שבהם נביאים מחרישים זה את קולו של זה ותגרנים מכריזים על סחורתם מימין ומשמאל, אמון – איזו מעלה נדירה היא בימינו! איזו הזדמנות! איזו אפשרות בלתי־רגילה! במחיצת יצירת־אמנות המציעה אותה, חייב אדם להעניק זכות־קדימה למילה מאשרת ומעודדת זו, לתכונה נדירה זו, לאפיק בר־מזל זה לפורקן ריגשי – בקצרה, לצידה האנושי־המוסרי של אמנות. דברים נפלאים. עוד יותר מפני שהם באים מפיו של אדם שכל יצירתו משקפת את זיקתו העמוקה לצד האמוסרי, בלתי־אנושי של האמנות, אדם שרק בשנותיו המתקדמות הכריע לטובת האנושי וכנגד הדמוני שממשלתו לא נחלץ לגמרי עד סוף ימיו.

דומה שרק אמן כמזרל יכול היה להוציא מפי תומאס מאן — אדם שהכל היה לו לבר מאותו אמון פשוט שמצא במזרל — דברים מעין אלה ב־1926. ותומאס מאן מסיים:

כשאתה עובר על פני דפים אלה, הטבל את עצמך בתעלומה הגדולה של חלום זה של חיים כאן עלי אדמות. הבל הוא ואין שהרי סופו שהוא נמוג לאין. אבל בכל מקום בּאין הזה נמצא האינסוף בהישג־יד, מעורר אותו, את האין, לחיים. הבט והתענג והנח לשימחתך, למראה עיניך שתעמיק באמון זה של אנשים אחים. נתן זך ■

גרשון קניספל:

מזרל במוסיאון חיפה

פראנס מזרל זכה לפופולאריות רבה ב„ישוב" הישראלי של שנות ה־40 וה־50, בייחוד בהתיש־בות העובדת. למעשה שימש אחד מצלעות השי־לוש האמנותי המקודש שכלל, בנוסף לדפים מתוך ספריו רבי התפוצה, גם את החמניות הירדוע של ואן־גוך ואת נוששת הפרחים האינדו־מכסיקנית פרי מיכחולו של האמן המכסיקאי דיגו ריברה.

קורות חיים

פראנס מזרל (Masereel) **נולד ב־1889 בבלאנקנברגה שבבלגיה. בן להורים אמידים, גדל והתחנך בגנט. החרט, המאייר ואמן חיתוכי־העץ הצעיר היה בן 25 בעת פרוץ מילחמת־העולם הראשונה. עד אז כבר הספיק לאייר ספרים רבים: של המשורר הסימבוליסטי־מודרניסטי הנודע באותם ימים אמיל ורהארן, של הצרפתים רומן רולאן, מחבר קולא ברוניון וז'אן כריסטוף, ובעיקר של הסופר הצרפתי הנפלא שארל־לואי פיליפ (1874–1909), מחבר הסיפור בּוּבּוֹ דה מונפארנאס, שכמעט שאינו מופר לקוראי עברית. מילחמת־העולם עשתה למזרל מה שעשתה לרבים מבני דורו שלא נפלו בשדות פלאנדריה, בדארדאנלים או בשדות־קטל אחרים. בהשפעתה הפך מאמן פלמי פרובינציאלי לאמן אירופי בעל מסר אוניברסלי. לבן־ארצו הנרי ואן דה ולדה אמר: „לפני המילחמה מצאתי סיפוק רב בריאליזם פלמי גס: קארניוואלים וירידים, מחולות מתחת כיפת השמיים, זונות ומלחים... יש לי ערימות שלמות של מיתווים שרשמתי מן החיים – ברחובות, בחצרות, בבתי־מרזח גסים. תמיד עבדתי קשה... אבל משמעותם העמוקה ביותר של כל הדברים האלה נעלמה מעיני, ואני מרגיש שהמילחמה תרמה הרבה לפקוח את עיני."**

תומאס מאן כתב עליו: „הוא היה כישרון חושני רגיל, אמן מן השורה, רושם רישומים בפונדקי־בירה בלגיים. המילחמה הפכה אותו לדמות רוחנית, קול מצפונם של בני־אדם."

מזרל נפטר באביניון שבצרפת ב־1972 והוא בן 83 שנה. בשנה הבאה ימלאו 100 שנה להולדתו.

חיתוכי־העץ שנתלשו מתוך ספרי ה„נובלות ללא מילים" שהיקנו למוזל פירסום בינלאומי עוד בסוף שנות ה־20, הפכו ל„איקונות" בחדריהן של מישפחות פרולטאריות בתקופה שעדיין לא היתה להתשייכות למעמד זה שום קונוטאציה ממעיטה. יצירותיו של מוזל היוו סמל מעמדי — הזדהות עם זרם העובדים, כפי שנקרא אז: הצהרת אמונים חד־משמעית ומיליטאנטית לערכים סוציאליים וסוציאליסטיים.

מוזל נולד בכפר־דייגים קטן לחופה של בלגיה. שני פלמים אחרים, האחד גיבור ספרותי שהפך לסמל וחברו שאנסוניר שמבחינת גילו יכול היה להיות נכדו של מוזל, עשויים לתרום להבנת התופעה של תחריטן העץ שהמוג הפלמי ייחד אותו מהאקספרסיוניזם הגרמני **שאליו משייכים אותו בטעות!**

השניים הם טיל אוילנשפיגל לשארל דה קוסטר וז'אק ברל בר־זמננו. עממיותם הבלתי־אמצעית, ביקורתם הבוטה, המוג הפלמי המיוסר הנוטה חליפות לקדרות ומרירות עם שהוא נמשך משיכה שאינה יודעת שובעה אל החיים בכל גילוייהם— כל אלה מצביעים לאחור לעבר העִנקים הפלמיים־הולנדיים כגון בוש והברויגלים.

הצטרפות לתנועה הפאציפיסטית

החופש האינטלקטואלי היחסי שממנו נהנו האמנים הפלמיים בהסתמך על מסורתם האריזה לא עמד לו למוזל בעת שנמלט מבלגיה עם פרוץ מילחמת־העולם הראשונה כשהוא מייסד, ביחד עם ידידיו רומן רולאן ואנרי בַּארבּיס (מחברו של רומאן המלחמה המפורסם הראשון, האש) את התנועה הפאציפיסטית בז'נבה.

מעתה יקשה על מוזל לחזור למולדתו מחשש מאסר — עד יעבור זעם.

את הפירסום העולמי קנה לו בזכות ה„נובלות ללא מילים" שלו המציגות רצף מרתק ומדהים של הדפסי־עץ.

אלה מתארים את בן הכפר ותלאותיו והרפתקותיו בהגיעו למטרופולין המתועשת המוחצת וכותשת בגורדי־השחקים שלה ובבתי־החרושת, בחשמליות ובבתי־המרזח בשר־אדם שערכו נאמד כעודף של תוצרת...

היה זה בתום מילחמת־העולם הראשונה כש־פראנס, נרעש מהמילחמה ומן התהליך המהפכני העובר על מיזרחה ומרכזה של אירופה, פירסם את ה„נובלה" המצויירת הראשונה שלו. כאן העלה ב־25 חיתוכים עז־מבע את סיבלו של פועל מהמכן המצליח אמנם לברוח מן הגיהינום של העיר המיפלצתית, אך משיב נפשו לבורא שאינו מאמין בו בחיק הטבע.

הצלחת הספר היתה מסחררת. מייד לאחר מכן יוצאים ספריו ספר השעות, היזמן, שחור־לבן וה־שמש. מאות חיתוכי־עץ, האחד מרשים מחברו: נשים המוכרות את בשרן באפס מחיר, ילדים היורדים למיכרות מבלי שיזכו לשוב ולראות את אור השמש, מחוסרי־עבודה העוברים בחוצות כש־גופם נתון בסנדוויץ' המפורסם של שילטי הפיר־סומת, צלליות של אב ובנו הנוברים באשפה כש־ברקע חולפים־עוברים בורגנים מפוטמים ומתהדלליים.

או עיקבותיו של מתאבד שנותרו על רציף של נהר, אגיטאטור המזעיק את ההמונים להפגנה ומנגד — מאות ואלפי ידיים מורמות בבקשת עזרה.

העימות שבין פועלים מנושלים בפיתחו של בית־חרושת הסוגר את שעריו — לבין חומה חיה של שוטרים המושים מכף רגל ועד ראש. מוכר?

חיזיון אור־קולי — וקומיקס

לימים ייהפכו חיתוכי־עץ אלה לחיזיון אור־קולי. אצלנו, באותם ימים של אמצע שנות ה־40 ועד מחצית העשור הבא, פעלו „פנסי־הקסם" בקדחתנות — ב„מיטינגים" של תנועות־נוער ואסיפות מיליטנטיות. חיתוכי־העץ הופיעו כתס־ריט מגובש המוקרן על מסכים מאולתרים שעל ריקעם מוקראים ומדוקלמים הפלקטים הפיוטיים של אלכסנדר פן. נגד וחבל בסצור, בצירוף פרא־נס מוזל, היו לשלאגר מקומי!

הדה זה גם מוזל שהניח ראשון את היסודות לתרבות ה„קומיקס".

מאז ובמשך שנים רבות נפקדו דפיו של מוזל מגופה התרבותי של ארצנו. דור חדש „אשר לא ידע את פראנס" ירש מהוריו ספריה קומפקטית ומעביר את הירושה שאינה אומרת לו דבר וחצי־דבר הישר לחנויות לספרים משומשים. שם ניתן לפגוש מדי פעם בספריו של הגאון הפלמי כשהם מעלים להם פטריות עובש.

עתה, תודות לקישרי־התרבות הקיימים בין שתי הערים התאומות — חיפה ואנטוורפן, התאפשרה תערוכה רטרוספקטיבית חשובה זו המב־ליטה שבעתיים את החלל שנוצר באותן 30 או 40 שנים אחרונות שבהן נעלמו יצירותיו של מוזל מעיניהן כלא־היו.

עיון מרוקדק בתערוכה מגלה שאותו פראנס מוזל שנשמר בתודעתנו כתחריטן משנות ה־20 וה־30 המוקדמות, הוסיף בשקרנות — עוד בשילהי שנות ה־60 — לשקוד על לוחות־העץ שלו, מבלי לאבד מאומה מהיכולת הוירטואוזית והאינטנסיביות הריגשית שלו. עד פטירתו ב־1972 הוסיף לנצל את הסתירה הדראמתית שבין השחור לבין הלבן כדי לבטא ולהנציח את מאבקי הכוח ההיסטוריים בין בני האור ובני החושך.

בחיפה הארומה

יש הרבה סימליות בעובדה שדווקא חיפה — „חיפה הארומה" של פעם — העיר שהצמיחה מתוכה בשנות ה־50 את הקבוצה הריאליסטית הסוציאליסטית הראשונה באמנות הישראלית, דווקא היא הזוכה בימים אלה לאכסן בין כותלי המוסיאון שלה תערוכה נפלאה זו.

על רקע התערוכה בולטת עובדה נוספת. ללא השפעתן הישירה של יצירות מוזל על חברי אותה קבוצה ריאליסטית, היו חיתוכי־העץ הנפלאים אותם ביצע משה גת במיפעלי העירגול שבמיפרץ חיפה ואיורי שלי לסיפורו של אלכסנדר פן לאורך הדרך, אף הם מאותה שנה, לובשים בלי ספק צורה אחרת ושונה לחלוטין!

זה כוחה המיידי של יצירת מוזל — האיש שהשפיע יותר מכל תחריטן אחר בן זמננו על אמנים שפעלו מתוך תודעה ומניעים חברתיים. בהקשר זה ניתן להזכיר לא רק את האמן היהודי הבראזילי קארלוס סקליאר שליווה בסידרת תח־ריטי־העץ שלו (1954) את סיפורו של ז'ורז'ה אמאדוּ קבלרו דה אספרנסה — „אביר התקווה" — אלא גם את עשרות התחריטאים הקובאניים, הבראזיליים והארגנטיניים שבסוף שנות ה־50 ובראשית שנות ה־60, ימי פריצתה של המהפכה הקובאנית, אימצו להם את אמנותו של היוצר הפלמי לאות ולמופת.

אם יש אמת בגירסה שעל פיה עולה ומתחדשת הפופולאריות של יצירת מוזל כל־אימת שמשב־רים חברתיים/כלכליים/מהפכניים חמורים פוק־דים חברה או מדינה כלשהי, הרי ייתכן שעל רקע המשברים הפוליטיים, הכלכליים והסוציאליים הפוקדים בימים אלה את ישראל, בהיקף ובתאוצה שעוד לא ראינו כמותה, צפויה גם אצלנו תחייה מחודשת של אמנות מוזל. אם כך, מהווה התע־רוכה במוסיאון העירוני של חיפה הזדמנות מחו־רשת לגאול אותה מהאלמוניות שאליה שקעה זה למעלה משנות דור.

ספרים

אמנון אחינעמי:

חיי המשוררים?

א.ל. דוקטורוב
חיי המשוררים
מאנגלית: גדעון תלמי
זמורה, ביתן, 167 עמ'

לפנינו אסופה של סיפורים. אחד מהם ארוך, ונושא את שם הספר, מה שנקרא: „נובלה". הסיפורים שונים זה מזה, עוסקים בנושאים שונים, ובכל זאת מאחד אותם הסיגנון המדהים והאישי מאוד של סופר מוכשר זה.

קשה במיקצת לתאר את האוסף מבלי להש־תמש בתארים יוצאי־דופן, שבדרך כלל מן הראוי להמעיט בהם, כגון: מדהים, חריף, קסום, מיסתורי.

הסיפור „מיפעל המים", למשל, שלושה עמו־דים כל אורכו, מתאר את המספּר, בגוף ראשון, עוקב אחר דמות מיסתורית כלשהי של סַפָּן זקן, העומר שעות ומתבונן במיתקן־מים ענקי המזכיר בממדיו „בסיס פירמידה של תרבות עתיקה". במהלך הסיפור טובע שם ילד. תיאור העלילה כמו מנותק מן המציאות ועם זאת נאטוראליסטי לחלוטין באיפיוניו. לא מתברר בעצם מדוע עומר שם הזקן שעות על גבי שעות מדי יום ביומו — האם הוא מחכה שילדים יטבעו?

בעיקרו של דבר, זהו קובץ סיפורים על בדידות, על חיפושיהם של אנשים בני גילים שונים, אנשים שונים זה מזה, אחרי אחיזה אמיתית בחיים. כמעט כל הדמויות שבכאן מחפשות משהו. הן מחפשות משמעות, מחפשות זהות. אם תרצו, כולם מחפשים אחרי טעם החיים.

הילד בסיפור „וילי" מגלה אמיתות על עולמם של המבוגרים, מרגיש נבגד על ידי אמו, מתחלחל נוכח העובדה שהוא מרחם על אביו, אותו הוא גם אוהב וגם מעריץ. הוא חש, כמובן, גם רגשות אשמה. כל הדראמה הנוראה המתחוללת בנפשו של הילד נראית, עם זאת, טריוויאלית ומגוחכת בפרספקטיבה היסטורית. השנה היא 1910 ואירופה, שבה מתרחשים הדברים, עתידה להי־חרב, עוד בתקופת חייו של הילד, בשתי מילחמות עולם, ולהשתנות לבלי הכֵּר.

הכל גדוש אירוניה, וזה טיבעה של אירוניה, שהעובדה שאתה חש בה, שאתה ער לצד המנוחך של הדברים, אינה משנה את רגשותיך בשעה שאתה משתתף פעיל בדראמה. האירוניה, לעומת זאת, משנה מאוד לגבי הקורא: היא מצילה את הדראמה מלגלוש למלודראמה.

„הספר שבמישפחה" הוא סיפור קצר שגיבורו הוא גם גיבורה של הנובלה חיי משוררים. כאן המשורר הוא עדיין נער. אביו נפטר, ואילו לסבתא הזקנה והחולה אין מגלים את דבר מותו. הנער מתבקש על־ידי דודה לכתוב לסבתא מיכתבים בשם אביו, פנה המת: יצירותיו הרא־שונות בשטח הספרות. תוך כדי כך משורטטים חייהם של יהודים בניו־יורק ויחסי המישפחה הסבוכים שמקצתנו מכירים מן הבית.

„חיי משוררים" עוסק באותו סופר מישפחתי עצמו שהפך בינתיים לאמן מצליח. הוא עובר עכשיו את משבר גיל־העמידה. תוהה על חייו, על נישואיו, על גורלם של ידידיו המשוררים, על זהותו כאדם וכסופר. אם הספר המבריק הזה מצליח להוכיח משהו — הרי זה שמבחינות רבות חיי המשוררים בניו־יורק אינם שונים מחייהם בכל מקום אחר. אני עצמי יכול להעיד על כך.

א.ל. דוקטורוב

בעצם מתואר כאן דור שהיה עד ושותף לדור „נערי הפרחים" בשנות ה־20 לחייו. עכשיו, בגיל־העמידה או על סיפו, חשים עצמם ה„גיבורים" העייפים כמי שהזדקנו פתאום. מובן שהדבר אינו מוצא חן בעיניהם. הוא גם מפחיד אותם. רובם נתקפים בסוג זה או אחר של תזזית. בין אם סיפוריהם הם סיפורי „הצלחה", ובין אם לאו, הם מרגישים שהמשמעות ניטלה מחייהם. פעם חשבו שהם נושאים במה שאפשר לכנות: „אחריות משוררים". פעם חשבו שהם יוצרים יצירות בעלות ערך תרבותי־חברתי־פוליטי.

האם בשעה שהם חותמים עכשיו על המחאה לטובת תנועה פוליטית כלשהי או על עצומה בזכות מורדים בדרום־אמריקה — האם זה באמת כל מה שנדרש מהם? האם בכך מסתכמת כל תרומתם?

הרציניים שביניהם נרתמים לפעמים למשי־מות: כותבים, עושים רעש, עוסקים בפוליטיקה או בצדקה, בסכנם לעיתים לא רק את רווחתם ואת מעמדם כי אם אפילו את איכות היצירה שלהם. לעומתם, אלה מהם שמצליחים להישאר אדישים ושאננים לנוכח הנעשה סביבם, רבים ביניהם מפסידים את להט ורגישות יצירתם, הם מאבדים את אחיזתם במציאות, זהותם מיטשטשת. במילים אחרות — אובדת להם המשמעות שראו בחייהם ובפועלם.

בתרגומו המצויין של גדעון תלפז עובר הברק, עוברת שנינות סיגנונו של דוקטורוב. הסופר היהודי האמריקאי המציא סיגנון קליל ומפוטפט, כביכול, המבקש להיראות מיקרי וטריוויאלי. זוהי צורת כתיבה שמתחזה לרשלנית, אך מחריפה, באופן מפתיע ויעיל מאוד, את תחושת הטראגדיה האנושית הגועשת וזורמת מתחת לפני השטח ביצירה המוזרה והקסומה הזאת.

פראנס מוזל: פנים, חיתוך עץ, 1955

עורך נתן זך

חב' „אבנר" מרפאה פגעי תאונות דרכים

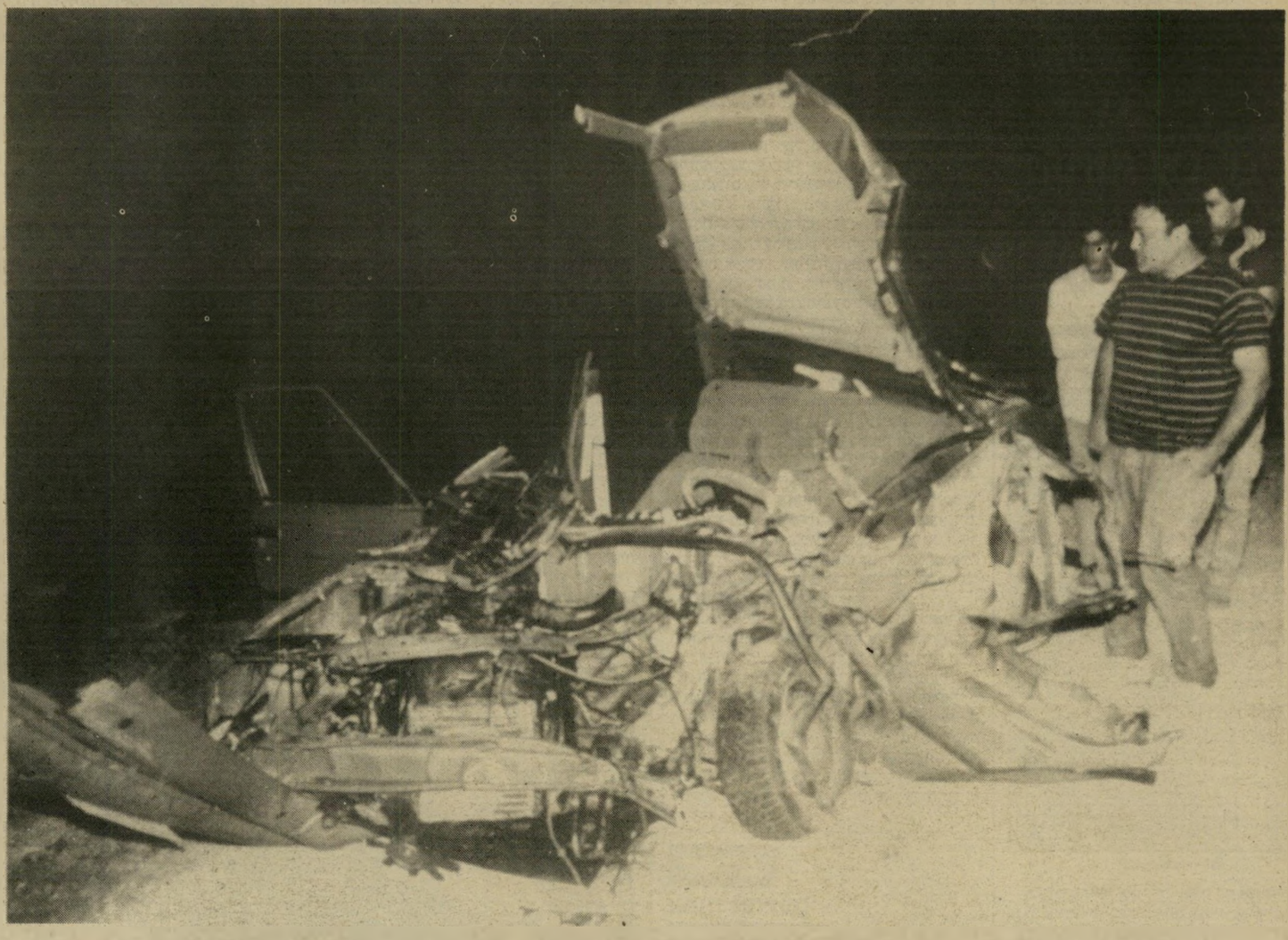

חב' „אבנר", איגוד לביטוח נפגעי רכב בע"מ, מנסה בכל כוחה לרפא פגעי תאונות הדרכים, שהולכות ומתרבות, מצהיר עוזי אבל מנכ"ל החברה, ומדגיש כי ההתמודדות עם נושא הפיצויים לנפגעי תאונות הדרכים הולכת וקשה מהסיבה המחרידה שמספר הנפגעים הולך וגדל בגלל העלייה במספר התאונות. לפי הנתונים שבידו נהרגו בחצי השנה הראשונה של 1988 – 205 בני אדם לעומת 171 הרוגים בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של 20 אחוז. הוא מזכיר את דבריו של שר התחבורה חיים קורפו, שאמר לאחרונה, כי הנזק של תאונות הדרכים למשק המדינה נאמד במאות מיליוני ש"ח בשנה. תאונות הדרכים, הוא קובע, הן אויב מס' 1. הפגיעה היא בכל התחומים: כלכליים, חברתיים, משפחתיים ובמקרה של פציעה הנפגע עצמו. כל אלה הביאו לדרישה לשנות את התעריף בביטוח החובה לרכב.

לדברי אבל ביקשה „אבנר" מוועדת הכספים העלאה בתעריף ביטוח החובה לרכב בשיעור 22 אחוז. הוא מוסיף שגם המפקח על הביטוח במשרד האוצר תמך בבקשה זאת. ועדת הכספים אישרה עלייה של כ־18 אחוז. זה טוב, הוא מדגיש אך אינו מספיק בתנאים הנוכחיים. ל„אבנר" יש אחריות כבדה לתשלומים לנפגעים בתאונות הדרכים, הזכאים לפיצויים. התשלומים הולכים וגדלים. בחציהשנה הראשונה של 1988 שולמו 93 מיליון ש"ח לנפגעים, לעומת 74 מיליון ש"ח אשתקד, עלייה נומינלית של 25 אחוז, שהיא עלייה ריאלית של 11 אחוז.

אבל מזכיר כי בשנת 1976 הוקמה חברת אבנר, איגוד לביטוח נפגעי רכב.

„אבנר" הוקמה לא למטרות רווח. היא חברת מניות פרטית שבה שותפות 40 חברות ביטוח המתמחות בענף הרכב. המטרה העיקרית בהקמת הגוף הנייטרלי היתה ליצור איזון בין הפרמיה עבור ביטוח החובה, לבין כל ההוצאות הכרוכות בתשלומי הפיצויים עבור הנזקים של נפגעי תאונות הדרכים. לחברת „אבנר" מטרות נוספות כמו להבטיח שמירה על תעריף הביטוח האחיד, במגמה להבטיח שכספי הפרמיות של המבוטחים יגיעו ללא עיכובים ליעדם וישמשו אך ורק לתשלום פיצויים לנפגעים ולכיסוי ההוצאות הכרוכות בכך.

ניהול נפרד של ענף ביטוח רכב חובה לריכוז של הנתונים הדרושים לשם חישוב וביסוס תעריף רכב חובה על נתונים מלאים ומדויקים;

להבטיח, ע"י ריכוז הייצוג של הענף, שיתוף פעולה מלא בין חברות הביטוח לבין הגופים הממלכתיים והפרלמנטריים הנוגעים בדבר, תוך פיקוח ציבורי מלא והדוק על ביטוח החובה, שמעצם טיבו הוא בעל משמעות סוציאלית חשובה ביותר;

לכוון באופן מרכזי, כלפי נפגעי תאונות הדרכים, את יישום המדיניות הנובעת מחוק הפיצויים;

לייצג את ענף ביטוח רכב חובה באופן מרוכז כלפי מבטחי המשנה.

ההשוואה של תעריף ביטוח חובה לרכב, לשכר החודשי הממוצע במשק, מראה שבחודש ספטמבר 1976 היה סכום הפרמיה השנתי כ־40 אחוז מהשכר הממוצע החודשי. עתה, לאחר שוועדת הכספים אישרה את ההעלאה בשיעור 18 יהיה סכום הפרמיה כ־22 אחוז מהשכר. כלומר, שהחובה המוטלת על ציבור בעלי הרכב קטנה בהשוואה ליכולת התשלום שלהם.

נושא נוסף אותו מעלה אבל היא ההצעה להעביר את כל נושא תשלומי ביטוח חובה לרכב מחב' „אבנר" שהתמחתה בנושא זה למוסד לביטוח לאומי. אבל עומד על הבעייתיות של ההעברה הזאת. לטענתו, המוסד לביטוח לאומי יהיה דין התשלומים לנפגעים בתאונות דרכים כדין נפגעי עבודה. אבל מסביר, כי „אבנר" נוהגת בתשלומיה לפי חוק הפיצויים לנפגעים בתאונות דרכים, ברוב מכריע של המקרים, גבוהים יותר מאשר לנפגעי עבודה, מהסיבות הבאות: לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים מחושב הפסד שכר בעתיד, לפי סיכויי הנפגע להתקדם בשכרו, כאשר כוללים את כל מרכיבי השכר והתקבולים. לפי הביטוח הלאומי מחושב השכר בפועל ב־3 חודשים שקדמו לתאונה, לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות מחושבת הנכות הפונקציונלית בהתאם ליכולת התאמת העובד לעבודתו, בעקבות הנכות, ואז, למשל, טכנאי טלוויזיה עם 25 נכות אורטופדית, יכול להפסיד 50 ואף יותר מהכנסתו, כי אינו יכול בנכותו להמשיך בעבודה ובעבודתו האלטרנטיבית הכנסתו נמוכה בהרבה. לפי הביטוח הלאומי מתחשבים בנכות פיזיולוגית, עם אפשרות הגדלה מצומצמת יחסית (סעיף 15 של חוק הביטוח הלאומי). לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות במקרה של נכות קשה, נותנים לנכים קשים סכומים גדולים לעזרה בבית (לפעמים 24 שעות ביום), לרכישת רכב, להתאמת דירה וכו'. הביטוח הלאומי, במקרים של נכים קשים נותן תוספות, אבל קטנות מאד יחסית.

נכה קשה יקבל מחברת הביטוח עד 500,000 ש"ח ואף יותר מעבר לקצבאות של המוסד לביטוח לאומי.

מרים בניחיני

מזל החודש:

בתולה

מה צפוי השנה?

עטים מבני מזל בתולה יחלקו על כך שהשנתיים האחרונות היו קשות. ־ אילו מי שעברו את התקופה ללא קשיים, מתקבל על הדעת שמפת־הלידה שלהם הושפעה ממזלות אחרים.

סטורן ואוראנוס נמצאו במזל קשת (בית רביעי – מישפחה, מגורים, הורים) והש־ פעתם גרמה לשינויים במיבנה המישפחה, בצורת המגורים, באובדן אנשים קרובים, בבעיות בריאותיות, ובתחומים אחרים, כמו קאריירה, כספים ועוד. את השפעת הכו־ כבים אפשר לבדוק במפה האישית של כל אחד. אך מה שעומד על הפרק הוא לא מה שהיה בשנים האחרונות, אלא מה שעומד לקרות מיום־ההולדת הקרוב של 1988 ועד זה של 1989.

החודשים הקרובים עדיין יהיו קשים. הכוכבים, שהיקשו כל־כך על בני בתולה, נמצאים במהלך נסיגתי והם מסיימים סופית את שהייתם במזל קשת. עד שיעזבו את מיקומם הנוכחי תהיה השפעתם מורגשת לתקופה של כשלושה חודשים. בעיקר יושפעו מכך מי שנולדו בסוף המזל, אך גם שאר בני בתולה עלולים להרגיש את השינוי.

כוכב נוסף הגורם לקשיים הוא כוכב מרס. כוכב זה נכנס למזל טלה, הממוקם בבית השמיני של בני המזל, והוא יישהה שם תקופה יחסית ארוכה. במיסגרת תקופה זו הוא יימצא בנסיגה מה־26 באוגוסט עד ה־ 29 באוקטובר, והנסיגה תחמיר יותר את הקשיים.

רק במחצית ינואר 1989 יכנס כוכב מרס למזל שור, ומאותו זמן יוכלו בני מזל בתולה לנשום לרווחה ולהירגע. הם ירגישו שעול כבד ירד מהם ויוכלו לארגן את חייהם מחדש. כוחות מחודשים ומצב־רוח אופ־ טימי יותר יעזרו להם להגשים תיקוות, שאיפות ואף רצונות צנועים יותר. ומה שהיום נראה בגדר מותרות, כמו לימודים, נסיעות לחו"ל, הצלחות מישפטיות, קידום בקאריירה ובעיקר בריאות משופרת, יתג־ שם החל מחודש ינואר.

המצאותו של כוכב מרס במזל טלה מקשה מאוד על התקופה, שכן הבית השמיני משפיע על תחומים רבים – כספים, עסקים, הצורך לקחת אחריות על חייהם, וטיפול בעניינים אישיים מאוד של בני־הזוג או אנשים קרובים.

הנטייה להתערב בחייהם של האחרים יכולה להביא לסיכסוכים בתוך המישפחה. מי מבני בתולה, שיוכלו לשלוט בדחף להתערב בעניינים של הקרובים להם, יהנו מתקופה שקטה. ומי שיאבדו שליטה עלולים לסבול, שכן הם ימצאו את עצמם מסובכים ומסוכסכים עם האנשים היקרים להם ביותר וכן עם עצמם.

ענייני כספים, בריאות, נאמנות של בני־ הזוג ובריאותם של בני־מישפחה יעסיקו מאוד את בני בתולה בחודשים הקרובים, והדאגה לבריאותו ולחייו של בן־הזוג אינה דימיונית, ויש לעשות הכל כדי למנוע ממנו להסתכן.

חשוב שבני בתולה ישמרו על כוחותיהם וידעו שעליהם לעבור את התקופה הקרובה למרות הקשיים. עצם הידיעה שצרותיהם יסתיימו בקרוב, תעזור להם לעבור את הת־ קופה הקרובה ביתר קלות.

איך תיראה, אם כך, השנה הקרובה לבני מזל בתולה?

● עבודה וקאריירה

כוכב יופיטר, שנמצא באחרונה בבית העשירי (בית הקאריירה) פותח לפניהם אפשרויות חדשות. זה יכול להתבטא בהצ־ לחה בעסקים, בעניינים ציבוריים, בפולי־ טיקה ובפירסום. יתכן גם שינוי בתחום העיסוק או במקום־העבודה. אולם מה שכרגע נראה מבטיח ומוצלח יכול להיות זמני. הקונסטלציה הלא־נוחה של המפה הכללית תגרום לכך, וקשה יהיה לבסס את ההישגים שיושגו בתקופה הקרובה.

כוכב יופיטר לא ישאר במזל תאומים. הוא יימצא שם בערך עד אמצע נובמבר, ויחזור למזל שור. רק במרס 1989 ייכנס סופית למזל תאומים (בית הקאריירה) ויאפשר לבני מזל בתולה להגשים את שאיפותיהם המיקצועיות, ובעיקר לבסס את ההישגים. רבים מהם ישנו את עיסוקם, אחרים ישנו תפקיד, יעלו דרגה או יופתעו מהצעות מעניינות וקוסמות שאי־אפשר יהיה לסרב להן.

1989 תשמש להם פיצוי על התקופות הקשות שעברו. יופיטר ומרס יהיו בצמידות בבית ה־10, מה שיפנה לעברם את הזר־ קורים. גם הנחבאים אל הכלים שביניהם ימצאו את עצמם בתפקידי־מפתח, ולא יבינו איך קרה שמאמצים שנעשו בתקופה קודמת לא נשאו פרי, ולפתע הכל קורה בקלות.

המצאותו של כוכב אוראנוס (שליט בית־ העבודה) במזל גדי (הבית החמישי) תחזק בהם את הצד היצירתי ותוסיף להם מקוריות וחוכמה. סטורן, שיימצא אף הוא באותו מקום ובאותו זמן, יחזק את הצד המציאותי שבהם ולא יתן להם לחרוג מעבר לטעם הטוב.

בכל הקשור לענייני עבודה וקאריירה לא צפויים קשיים מיוחדים, אך דרושה סבל־ נות, כי יש להמתין כמחצית השנה לתקופה הקלה, ובבוא הזמן יש להקפיד לנהוג בטקט ובדיפלומטיה בכל הקשור לממונים, לרשו־

(המשך בעמוד 40)

ב־24 באוגוסט צפוי עימות במקום־העבו־ דה. דורשים מכם יותר מדי, לא מתחשבים בתחום מומחיותכם, ו־ לא שמים לב לצרכים שלכם. החודש הקרוב יהיה עמוס בעבודות מעצבנות ומשעממות, אולם אין זה הזמן להת־ עמת עם הממונים. ה־ 27 וה־28 יהיו קשים. הבריאות תקשה עליכם לתפקד כרגיל, ומומלץ לגשת לבדיקה ולהשת־ דל לנוח. השתדלו לא להאמין לכל אחד. בסוף החודש – הפתעה בענייני כספים.

טלה

21 במרס – 20 באפריל

* * *

ה־29 וה־30 קצת מסובכים. נדאי שלא תמצאו במקומות היכולים לסכן אתכם. ואל תהיו מעור־ בים בכל פעילות שיש בה סכנה. יש להיזהר בעיקר מכוויות, שריפות וסכנות־ חום. החיים הרומאנטיים שלכם מתחילים להיות מ־ רגשים מה־31 בחודש. ל־ פתע תכירו אנשים חד־ שים, ואלה עשויים להביא לשינויים מלהיבים, אם כי זמניים. אל תסרבו להיקר־ רים, לנסיעות, לטיולים ול־ בילויים. חבל להחמיץ את האפשרויות הנפתחות לפניכם עכשיו. מצב הבריאות דורש תשומת לב.

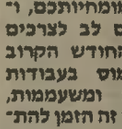

שור

21 באפריל – 20 במאי

* * *

ענייני מגורים שלכם או של קרובים מבוג־ רים מטרידים אתכם. בעיותיהם של הורים מבוגרים עלולות להת־ ריץ ב־27 או ב־28 באו־ גוסט, וכדאי שתהיו ב־ סביבה. מבחינה כספית יתברר לכם שמצבכם טוב משחשבתם. כל ה־ תקופה אינה נוחה, אבל עכשיו צפוי להגיע סכום־כסף שלא ציפי־ תם לקבל, או משכורת גבוהה מהמצופה. ידי־ דים עלולים לסבך אתכם בבעיה מביכה ב־ 29 או ב־30 ועל כן הפעילו ביקורת.

תאומים

21 במאי – 20 ביוני

סרטן

21 ביוני – 20 ביולי

הקסם האישי שלכם רב בימים אלה, וא־אפשר לסרב לבקשותיכם. כדאי ליישב בעיות שהיו ל־ כם בתחום העבודה. ב־28 וב־30 בחודש תוכלו ל־ שכנע את הנוגעים בדבר למלא את מבוקשכם בכל הנוגע לעבודה ולקאריירה. הנושא המיקצועי מקשה עליכם, אך אין ברירה אלא להיאבק על רצונותיכם. מישהו יסייע לכם מאחורי הקלעים. נסיעה עלולה להיות מסוכנת בין ה־25 ל־ 27 בחודש, הזהרו. חיי־האהבה מלבלבים. הופע־ תכם מושכת וקשרים חדשים יתחילו בקרוב.

* * *

נסיעה לא מתוכננת לחו"ל צפויה בקרוב. עדיף שלא תיבנו על תוכניות מסוג זה העו־ לות עכשיו על הפרק, מ־ אחר ותוך חדשיים הכל ייראה אחרת, ורק אז תדעו מה אפשר ליישם במציאות ומה בגדר תוכנית דימיונית. בע־ יות בריאות יטרידו אתכם ב־27 וב־28 ב־ חודש. רצוי לא לבצע בדיקות, טיפולים ק־ שים או דברים מסוג זה בימים אלה. ידיעה שתגיע אליכם מארץ אחרת תעורר בכם רוגז רב ואף דאגה.

בתולה

22 באוגוסט – 22 בספטמבר

* * *

מי שנולדו בתחילת המזל יתחילו להשתחרר מה־ מתחים הקשים והחולשה שחשו בהם באחרונה. אולם גם השבוע עדיין תס־ בלו ממתח. בסיוחד ב־27 בחודש שבו יהיה ליקוי לבנה. כדאי שתשימו לב ליחסים עם בני־הזוג. בדר־ אותכם עדיין אינה טובה ואתם עלולים להרגיש לא טוב בעיקר ב־29 וב־30 בחודש. נוח יותר יהיה מה־ 31, כי אז יש אפשרות ל־ הנות מקשר רומאנטי יר־ צאדופן ויפה. הפעם יהיה דגש מיוחד על הופעתו של בן־הזוג, שתהיה מרשימה במיוחד.

מאזנים

23 בספטמבר – 22 באוקטובר

אתם ממהרים להתרגז ומתפרצים על האנ־ שים הלא־נכונים ובעיתוי שיכול להזיק ל־ כם. היחסים עם הסבי־ בה בעייתיים, וצריך ל־ גייס את כל הסבלנות כדי לא לקלקל יחסים שניבנו במאמץ רב וב־ השקעה של זמן. נסי־ עות לחו"ל עלולות עכשיו על הפרק, אך לא בטוח שאפשר יהיה לקיימן. עיכובים שלא נלקחו בחשבון עלולים להביא לדחיה. מתיחות בבית עם בני־המישפחה ושכנים. הפתעה משמחת ב־1 בספטמבר.

* * *

אתם הופכים להיות פופולריים בסביבה שבה אתם עובדים, לומדים או גרים. הביטחון העצמי יתחזק בגלל עידוד שת־ קבלו מידידים. ב־27 וב־29 עליכם לקבל החלטה נודלית, וכדאי שזו תיעשה מתוך שיקולים הגיוניים וב־ התייעצות עם אנשים ש־ טובתכם יקרה להם. רב־ עות עלולים להביא לשי־ פוץ לא נכון. נסו להימנע מסיכסוכים במקום־העבר דה למרות שיהנו כלפיכם בצורה מרגיזה מאוד. הבריאות רגישה וכדאי שתנוחו. פרשה חדשה עשויה להתחיל לפתע.

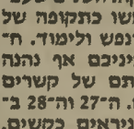

עקרב

22 באוקטובר – 22 בנובמבר

* * *

קשרים מן העבר הופכים לפתע לחשובים מבלי שתכננתם. הפעם אתם נמצאים בעמ־ דה חזקה. השנים שעב־ רו שימשו כתקופה של חשבון־נפש ולימוד. ת־ לק מביניכם אף נהנה מתחילתם של קשרים חדשים. ה־27 וה־28 ב־ חודש ניראים כקשים. אל תתכננו תוכניות, יתכן שהן לא יתקיימו בגלל בעיות בריאות שלכם או של אחרים. בתחום הפיננסי המצב עדיין קשה, לכן אל תקבלו על עצמכם התחייבויות חדשות.

קשת

23 בנובמבר – 20 בדצמבר

* * *

אתם נוטים להתכנס ולהסתגר בתוך עצמ־ כם ויתכן שזה לטובה. בדרכים מצפות לכם סכנות בייחוד ב־29 וב־ 30. יש לכם נטייה להו־ ציא כספים בצורה לא־ נבונה. לפתע תמצאו את עצמכם מתעניינים בעניינים מיסתוריים. זה יכול לבוא לביטוי בצורות שונות ובלתי־ צפויות. ה־1 בספטמבר יביא לתיסכול. הדרך שבחרתם בה יוצרת בעייה לקרובים אליכם, ובניסיונכם לרצות את כולם אתם רק מגבירים את הרוגז.

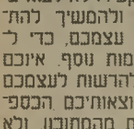

גדי

20 בינואר – 18 בפברואר

* * *

שיתוף פעולה עם מי שקודם לכן הייתם מסוכ־ סבים עימם מתאפשר רק בגלל נכונותכם לוותר. אולם הקפידו לא לבוא ב־ דרישות ולהמשיך להת־ אים את עצמכם. כדי ל־ מנוע עימות נוסף, איכם יכולים להרשות לעצמכם לריב. הוצאותיכם הבספ־ יות רבות מהמתוכנן, ולא תוכלו לעמוד בהן אם תמ־ שיכו לריב עם מי שאכן פגע בכם. כל מה שנעשה, נעשה בצורה עקיפה. ה־ 27 וה־28 חשובים. אסור לשנות ולהימנע מצער־ דים דראסתיים. ההשפעה תהיה ארוכת־טווח.

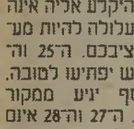

נדי

21 בדצמבר – 19 בינואר

שיפוצים או שינויים ואפילו מציאת דירה אינם מתאימים לתקופה הקרובה. התסבוכת שאתם יכולים להיקלע אליה אינה כדאית, ועלולה להיות סער־ בר לתקציבכם. ה־25 וה־ 26 בחודש יפתיעו לטובה. סכום־כסף יגיע ממקור לא־צפוי. ה־27 וה־28 אינם מתאימים לשיחות. ראיונות ונסיעות, כמו כן רצוי להמ־ עיט לשוחח בטלפון בי־ חוד בעניינים אישיים. קיי־ מת סכנה שמישהו מאזין לכם בסתר. בתחום הרומאנטי אתם מאוד סבר קשים. בני המין השני מחפשים את חברתכם.

* * *

אתם נוטים להתכנס ולהסתגר בתוך עצמ־ כם ויתכן שזה לטובה. בדרכים מצפות לכם סכנות בייחוד ב־29 וב־ 30. יש לכם נטייה להו־ ציא כספים בצורה לא־ נבונה. לפתע תמצאו את עצמכם מתעניינים בעניינים מיסתוריים. זה יכול לבוא לביטוי בצורות שונות ובלתי־ צפויות. ה־1 בספטמבר יביא לתיסכול. הדרך שבחרתם בה יוצרת בעייה לקרובים אליכם, ובניסיונכם לרצות את כולם אתם רק מגבירים את הרוגז.

דלי

20 בינואר – 18 בפברואר

* * *

שיתוף פעולה עם מי שקודם לכן הייתם מסוכ־ סבים עימם מתאפשר רק בגלל נכונותכם לוותר. אולם הקפידו לא לבוא ב־ דרישות ולהמשיך להת־ אים את עצמכם. כדי ל־ מנוע עימות נוסף, איכם יכולים להרשות לעצמכם לריב. הוצאותיכם הבספ־ יות רבות מהמתוכנן, ולא תוכלו לעמוד בהן אם תמ־ שיכו לריב עם מי שאכן פגע בכם. כל מה שנעשה, נעשה בצורה עקיפה. ה־ 27 וה־28 חשובים. אסור לשנות ולהימנע מצער־ דים דראסתיים. ההשפעה תהיה ארוכת־טווח.

נדי

21 בדצמבר – 19 בינואר

★ „השכירים רק רוצים לנצל!"

„זה הכרחי לעובדים ולמשק!" ★

„בשום פנים לא! שיעבדו!"

נושא חדש עלה לוויכוח בשיחות־הסלון של ימי שישי בעיקבות הסכם חדש: חמישה ימי־עבודה בשבוע. נחוץ או לא? כדאי והכרחי או ביזבוז ומותרות? יעזור למצב המשק או יחמיר? והעיקר: טוב ליהודים או רע ליהודים?

כשיצאנו לרחוב לשוחח עם האנשים על הנושא, נדמה היה שכולם יהללו וישבחו את הכוונה לקצר את שבוע־העבודה ביום. אבל הנה, גם בנושא הזה התפתחו ויכוחים. אנשים רבים טענו שההסכם מיותר, ושבמצב הכלכלי הנוכחי צריך לדבר על הוספה, ולא על הפחתה. אבל היו גם מי שאמרו: „החוק רק יוסיף לפריון העבודה."

בומה שביט התבטא פעם ואמר: „קודם כל שיתחילו בשבוע עבודה של יום אחד, אחר־כך נדבר על שבוע־עבודה של חמישה ימים." לזה הסכימו כולם.

נקודה בילטת נוספת במישאל־בזק לא־מדעי זה: ניתן היה להבחין בחלוקה ברורה בין השכירים, שתמכו בהסכם, לבין העצמאים, שאמרו: „מה איכפת לשכירים? הרי את המשכורת שלהם הם מקבלים בכל מצב, אז הם רוצים לעבוד כמה שאפשר פחות."

יום חופשי נוסף בשבוע?

ים, קניות, סידורים, חתיכות

● **אלי אלגבע, טכנאי קול:** זה די נראה לי. לדעתי צריך להוסיף לכל יום שעת־עבודה, ואז לקצץ יום. יום חופשי בשבוע הוא הכרחי ממש. אבל בתנאי שזה יעזור ליצור יותר חשק לעבוד בימים האחרים.

● **אמנון אזואלי, עצמאי:** אם יתנו לי שמונה ימי־עבודה בשבוע, גם אעבוד. השכירים סתם מנסים לחפש חיים קלים, רוצים לסחוט מהבוס מה שיותר. אני עובד כל השבוע קשה, וה־שבת מספיקה כחופש. לא צריך יותר.

● **פורטונה מסילה, טבחית:** יופי של רבר. אני יודעת את זה מעצמי. אני עובדת חמישה ימים בשבוע, וליום החופשי אני זקוקה בשביל לנקות את הבית, לדאוג לדירה. כלי היום החופשי הזה לא הייתי יכולה להסתדר.

● **רונית פריאל, תלמידה:** עלא־כיפאק, הלוואי שיהיה דבר כזה! נורא הייתי רוצה ביום חופשי. בשביל מה? בשביל לשבת בבית ולהסתלבט. לנקות את הראש מהלימודים הקשים, ולהתאוורר בבית עם מוסיקה טובה.

● **אתי ויים, ביטוח:** אחסן. עכשיו למשל, אני, באמצע יום־עבודה אני צריכה להסתובב ולעשות סידורים על־חשבון העבודה שמחכה לי. אני זקוקה ליום־חופש לכל הסידורים האלה — בנק, קניות ותשלומים.

● **שולה עמר:** יום חופשי זה סתם למרוח את הזמן. בשביל מה זה בכלל טוב? אנשים יסתובבו בחנויות ויבזבזו כספים על שטויות. במקום הש־טויות האלו צריך לעבוד כמו בני־אדם בכל העולם.

● **יעקוב מוזקרישווילי, בעל חנות:** טוב מאוד! אנשים בארץ הע־ייפה הזו רוצים קצת לנוח, לנשום. בש־בת, היום החופשי היחידי, כל החנויות סגורות, ואי־אפשר לבלות. אני, בכל מיקרה, עובד שיבעה ימים בשבוע.

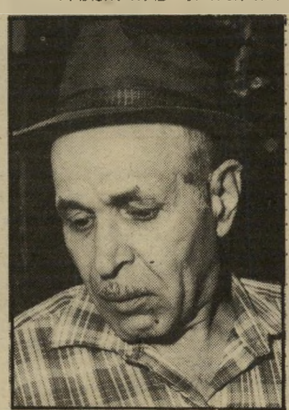

● **עזרא לביא, עצמאי:** מה פתאום חמישה ימים? בשום פנים לא! צריך שיעבדו פה שמונה ימים בשבוע, ואז, אולי, תהיה תפוקה של חמישה ימים! הגיע הזמן שיתחילו לעבוד פה באמת, ולא יחפשו הקלות.

● **חמדה לניאדו, בימאית:** אוי, אני מתה לחמישה ימי־עבודה! זה יתן לי הזדמנות לעשות כל־מיני דב־רים שאני צריכה. אני הייתי בוחרת ביום הראשון, להתחיל את השבוע בר־גל ימין ולהרוויח יום שלם.

● **בתיה מולכו, פנסיונרית:** לדעתי, יום חופשי רק יוסיף לתפוקת־העבודה. צעירים שעובדים כל השבוע רוצים גם לראות שמש, לנשום אוויר. אם מרכזים את העבודה ונותנים יום־חופש נוסף, זה יגביר את החשק והמרץ.

● **מיכל אתגר, חברת־קי־בוץ חיילת:** בשום פנים לא להס־כים! המצב הכלכלי הגרוע לא מאפשר ניסיונות שכאלה. אני באה מקיבוץ, ואני רואה מה זו עבודה אמיתית. שם עובדים, לא מברברים!

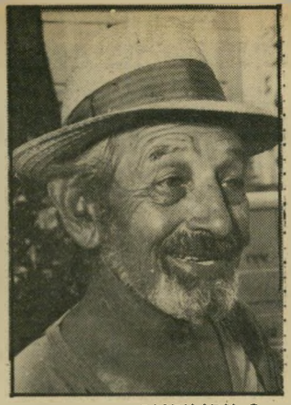

● **צבי ארגוב:** זו ארץ חמה. אנ־שים עצבניים, ולא רוצים לעבוד. רק הערבים עובדים, ואחר־כך שורפים או־תנו. אז כדי להחזיר עבודה עברית, אולי כדאי לתת יום חופשי, וזה יגביר את החשק ותחזור עטרה ליושנה.

● **בני אבישי, מנהל־חשבו־נות:** אני, כאדם רתי, תומך בהצעה זו בשתי ידיים. לי אין יום חופשי שאוכל לבלות בו ולטייל בארץ. זה מה שהייתי עושה ביום חופשי, מטייל בארץ. החו־פש הזה חשוב לכל הרתיים.

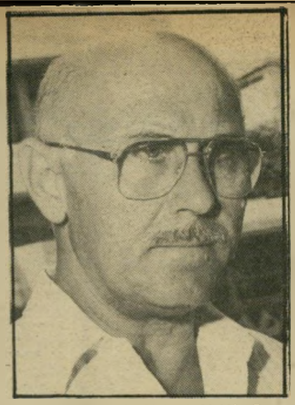

● **יעקוב כדורי, טבנאי:** אם בני־זוג נשואים עובדים, הרי שזה דבר הכרחי. לי, למשל, יש יום חופשי, אני מנצל אותו לעזרה בבית, לקניות וכדי שתם להיות יותר עם המישפחה. זה חשוב מאוד!

● **בני ברקמן, מורה:** זה מקובל ברוב ארצות העולם, וזה חוק סוציאלי חשוב והכרחי. כבר הוכח בעולם שזה רק יביא תועלת לכלכלה, כי אנשים ייעדרו פחות שעות מהעבודה. לי יש יום־חופש, והוא מנוצל לסידורים.

● **יעל קטריבס, סטודנטית:** הגיע הזמן שיתנו במדינה קצת זמן לנשום! כל הזמן יש פה בלגאנים על הראש, צבא, מילואים, לחץ! גם ככה אנשים לא מרוויחים פה הרבה, אז לפחות שיתנו להם את הצ'ופר הזה!

● **יהודה אששי, עובד „תדי־ראן":** אצלנו עובדים חמישה ימים בשבוע. את היום החופשי אני מנצל לסידורים, ולבילוי עם המישפחה. תמו־רת יום־החופש הזה אנחנו עובדים בכל יום שעה נוספת. אבל זה כדאי.

● **אריק וולטורס, מישרד־נסיעות:** אם זה היה מסודר כמו באר־צות־אירופה, זה היה כדאי, אבל פה אין תרבות־עבודה, וממילא לא עובדים גם כשנמצאים בעבודה. אני הייתי משת־מש ביום החופשי לסידורים.

● **סימונה קרני, סטודנטית:** אני חושבת שיום חופשי צריך להיות רק לנשים עובדות, שצריכות לטפל בבית. אני הייתי בוחרת ביום השישי. חצי יום מספיק. כמה אפשר לעשות קניות וסידורים?

● **רחל אלדד, מחשבים:** אני באה מניו־יורק, ושם זה הולך מצויין. אני מאוד־מאוד בעד, במיוחד כאשה דתית. ביום החופשי הייתי נפגשת עם חברות ומבלה. אבל לדעתי כל אחד צריך לבחור לעצמו את היום החופשי.

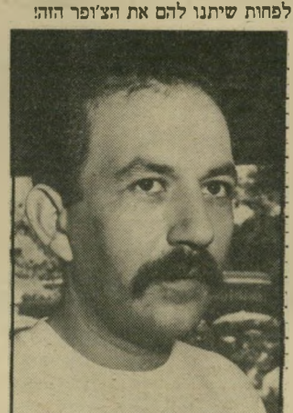

● **גלילי שוקרון, מיסעדן:** מקובל. יש הרבה מה לעשות ביום חופ־שי, אני אבחר ביום הראשון ואעשה סוף־שבוע ארוך. המשק שלנו ממילא לא מתפקד, אז אולי זה מה שיכול לע־זור לתיקון ולהבראה.

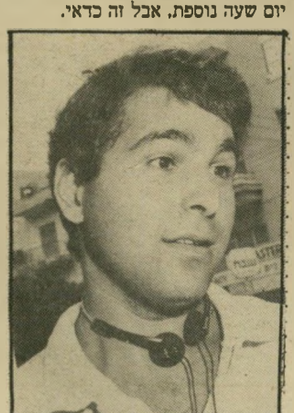

● **איתן קירש, נגן:** זה נשמע טוב מאוד. לאנשים תהיה יותר מוטי־וציה, ועבודה מרוכזת עדיפה על פני מריחה. לי, כאדם דתי, זה נוחץ, כי אין לי אף יום חופש אחד שאני יכול לבלות בו.

● **חנה כהן, ספרית:** אילו היה לי יום חופשי, הייתי יכולה להסתובב בחנויות, לעשות קניות. לא, זה לא היה גורם לי לבזבז יותר. ככה וככה אנשים קונים. כך שאם יהיה יום חופשי, יהיה יותר זמן לזה.

● **לילך פראדים, תלמידה:** מה, מבחינתי שיעשו את זה שלושה ימים בשבוע! מה איכפת לי ללמוד כמה שפחות? מה אני אעשה בכל־כך הרבה זמן חופשי? נו, באמת, מה השאלה? — ים, ים וים!

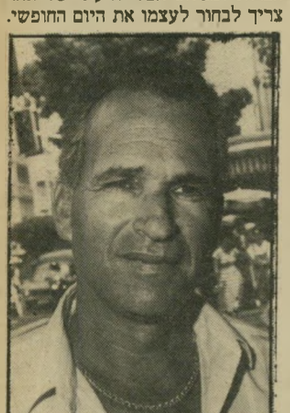

● **אריה קלנסקי, נהג־מונית:** אני בעד ארבעה ימי־עבודה. בן־אדם שעובד ברצינות וקשה, ממצה את עצ־מו. בימים החופשיים לא הייתי אוסף בולים או פרפרים. הייתי משתדל להי־מצא בין חתיכות, כדי שיהיה לי כוח.

● **ציון ברש, יורד, בחוף־שת־מולדת:** אני ירדתי מהארץ, כי ממילא לא עובדים פה בכלל. בצרפת יש המון חופשים, אבל כשעובדים — עובדים. פה העובדים לא יודעים מה זה חופש, ובגלל זה אין חשק להשקיע.

● **רוויטל עמוס:** צריך את יום־החופש הזה! אני הייתי מנצלת אותו לכייף, מה יש? כל החיים זה רק הע־בודה? חיים רק פעם אחת, וצריך גם לבלות וליהנות! זה לא פחות חשוב מהעבודה!

● **דליה שמש, מקידה:** מאה אחוז! אני עובדת שבוע שלם, וזה ממש קשה לי. אני הייתי נוחרת ביום השישי, שיהיה לי זמן להכנות לקראת שבת. באמצע השבוע החופש לא יעיל, והוא סתם ינתק את הראש מהעבודה.

● **חנן שגב, חייל:** לימדו אותי בבית־הספר, בשיעורי־כלכלה, שאם יעבדו חמישה ימים, זה רק יעזור למ־שק, ואנשים יהיו רגועים יותר. אבל כמו כל מה שמלמדים בבית־הספר, גם לזה אין בכלל קשר למציאות.

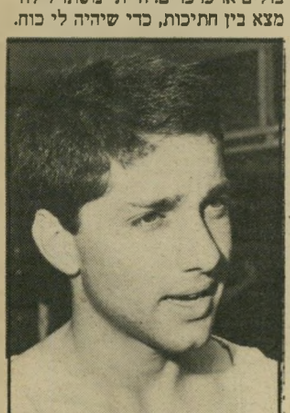

● **ערן רוטמן, חייל:** באמת, זה מה שעכשיו חסר לאנשים? אלה סתם מותרות, והמדינה לא יכולה להרשות לעצמה את זה. אנשים מחפשים רק את החיים הקלים, מכוניות 88', טלוויזיה ציבעונית, ולא חושבים על העתיד.

שעונים! שעונים! שעונים! שעונים! שעונים! שעונים! שעונים! שעונים! שעונים!

מהיבואן לצרכן – המיבחר הגדול ביותר בארץ, במחיר הזול ביותר בארץ!

הבורסה לשעונים

תל־אביב, רחוב אבן־גבירול 21, פינת דיזנגוף 1 (פתוח ברציפות)

★ מיבחר שעוני FIORUCCI

עיצוב איטלקי, איכות שווייצרית

★ מיבחר שעוני MADONNA

שעוני־המטבע היפים ביותר

★ מיבחר שעוני SEIKO

הצגת בכורה

אורנה חן

חיפאית בין זאבים

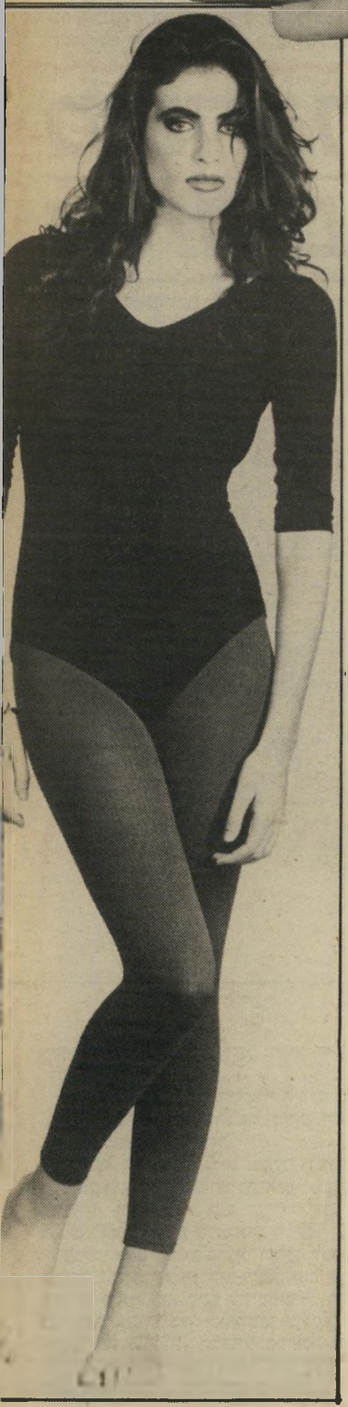

מה הוא אורנה חן. ומאז שהיא זוכרת את עצמה היא נקראת היפהפיה, אלא שבחודשים האחרונים היא הפכה ליפה מיקצועית, לדוגמנית מצליחה.

היא בת 22, חצי שנה בתל אביב. במקור היא מחיפה, עיר שייצאה לתל אביב יפות רבות. „תמיד הייתי יפה, אני חושבת," את שתי המילים האחרונות היא מוסיפה מפאת הצניעות החיפאית, שתעבור לה בווראי אחרי שהות ממושכת יותר בתל אביב.

„היופי השפיע על חיי. זאת מתנת־אל. תמיד אומרים שיופי אינו חשוב, אבל על בשרי למדתי שזה לא נכון. היופי פותח דלתות. במיוחד הרגשתי את זה כשעברתי לתל־אביב.

„בתור בחורה בודדה בעיר זרה היופי ממש־ממש עזר לי. קיבלתי המון הצעות־עזרה. היופי הוא רק כרטיס־ביקור ראשוני. הוא אמנם פותח דלתות, אבל אם לא יודעים מה לעשות אחר־כך אין בו כל תועלת."

את הילדות החיפאית שלה היא מגדירה כילדות רגילה. „שני אחים, הורים צעירים, שום דבר מיוחד." גם השרות הצבאי שלה היה שיגרתי, „מייגע אפילו. שרתתי בתור מוכמת יבשתית. עברתי במישמרות, לפעמים כל הלילה. הפלוס היחיד בשרות היה היציאות התכופות הביתה."

דרך המיטה

את הרומאן עם הדוגמנות החלה בגיל 16 בחיפה. מארגן תצוגות־אופנה פגש בה והציע לה לעבוד כדוגמנית. „אז ההצעה קסמה לי נורא. החלום של כל ילדה זה להיות דוגמנית. רק אחר כך, כשכבר נמצאים בפנים לומדים להכיר את כל הבולשיט, ועד כמה זוהר רחוק מדוגמנות." אבל אז, כשהחליטה להיענות להצעת־העבודה, זה היה עוד לפני שידעה על הבולשיט.

[illegible] התנגדו שאעסוק בזה, הם אמרו לי [illegible] צוע זה מגיעים לדברים רק דרך המיטה. [illegible] עתי אותם שזה תלוי באופי ולא במיקצוע, באמת חושבת ככה. כן, נתקלתי בהצעות־ [illegible] רום מסוג כזה, אבל אני בטוחה שגם פקידות [illegible] בורסה נתקלות בהצעות כאלה.

„תלוי איך מתייחסים להצעות. אני בחיים לא במיקצוע שלו יכול להתקדם גם מבלי להיכנס למיטה עם צלם. אני בחיים לא אאבד את העקרונות שלי בשביל המיטה."

גם בלי המיטה היא הפכה לדוגמנית מצליחה באיזור הצפון. לעיר הפועלים, לדבריה, יש עולם דוגמניות משלה. הדוגמניות התל־אביביות מוכרות שם אומנם, אבל רק מהעיתונים. בתצוגות מקומיות נוטלות חלק דוגמניות מקומיות, המוכרות רק למקומיים.

היא למשל, היתה אחת מאלה. כוכבת טורי־רכילות בעיתונים המקומיים ודמות מוכרת ברחובות חיפה. אבל ההצלחה המקומית לא סיפקה אותה, והיא החליטה לעבור לעיר הגדולה. „כיוון שרק שם אפשר להתקדם ולהתפתח. האמת היא שזמן רב רציתי לעבור לתל־אביב, זו עיר קורצת. בחיפה יש דוגמניות שעובדות שנים, אך אינן מוכרות בקנה־מידה ארצי."

על סף שבירה

מן הצד השני עמדו לנגד עיניה דוגמות של דוגמניות מקומיות שנדרדו לתל־אביב ועשו שם קאריירה. הבולטת בהן היא סמדר גנזי, שעבדה עם אורנה בחיפה, עברה לתל אביב והפכה לדוגמנית־צמרת.

„היתה בי מילחמה פנימית אם לעבור או לא. ההורים אמרו שלא כדאי, שיהיה קשה מבחינה כלכלית וחברתית, הרי כל החברה שלי היא בחיפה." ובכל זאת היא החליטה לארוז מיזוודה ולעזוב. „שעה לפני שיצאתי מהבית תפסתי את עצמי. אמרתי: רגע, מה את הולכת לעשות, את עוזבת הכל בשביל מה?"

למרות הפחד היא עלתה על האוטובוס לתל־אביב. היא נחתה בעיר־החסאים עם חששות ופחדים, אבל עם החלטה נחושה בלב להצליח כדוגמנית.

ההתחלה היתה קשה. „התקשרתי למארגנות תצוגות־אופנה, אבל הן רחו אותי על הסף. כשאין תואר־יופי או פירסום זה כמעט בלתי־אפשרי להצליח." היו לה רגעים שהיתה על סף שבירה, רצתה לארוז את המיזוודות ולחזור לזרועות המישפחה האוהבת, ואל מסלולי התצוגה החיפאיים הכל־כך מוכרים לה. אך תמיד חזרה בה ברגע האחרון והחליטה לנסות שוב.

אחרי חודשיים היא הוזמנה לתצוגת־ניסיון. „הרגליים ממש רעדו לי. התחלתי לחשוב שאולי בתל־אביב צועדים אחרת על המסלול." אבל כשעלתה לבימה נעלמו הפחדים כלא היו. התצוגה עברה בהצלחה והיתה פתח לתצוגות נוספות.

להידלק חזק

היום היא ממוקמת היטב בין הדוגמניות המצליחות. היא השיגה את שרצתה. ובכל זאת, „לפי־עמים אני חושבת שזה מיקצוע ריקני, מתנוון, אין העשרת אופקים, אבל מה לעשות, אני לא מסוגלת לעבור בעבודה מישרדית, לא מסתדרת עם זה.

„מבחוץ נראה עולם הדוגמנות זוהר, גם לי הוא נראה כך פעם, אבל הזוהר רחוק מהעולם הזה מאוד. לפעמים אני הולכת לישון ב־4 לפנות בוקר וקמה לתצוגה ב־8 בבוקר, בלי חשק, עייפה ומצוברחת. נשים שמביטות בי פוסעת על המסלול חושבות על יופי וזוהר, אבל באופן כללי עולם הדוגמנות הוא עולם רע.

„לא היופי הוא שקובע את ההצלחה. צריך הרבה קשרים. צריכים להיות חזקים מבחינה נפשית, חסינים מפגיעות יומיומיות." ובכל זאת היא מספרת שהופתעה לטובה מיחס הדוגמניות אליה. „הדוגמניות בחיפה הזהירו אותי שהתל־אביביות לא נחמדות לחדשות. זה ממש לא נכון. הדוגמניות המפורסמות עודדו ותמכו. יש בין הדוגמניות יחסים נהדרים."

חבר קבוע אין לה. „היה לי חבר במשך שנתיים וחצי. אני מאוד עיקבית בנושא הזה. לא מחליפה חברים כל יום. אני גם לא יוצאת סתם ככה עם כל בחור. אני צריכה להידלק על מישהו חזק כדי שאסכים לצאת איתו."

ומה יגרום ליפהפיה הצעירה להידלק? הנה: „שיהיה גבר לא־שיגרתי, יופי לא כל־כך חשוב, גם לא כסף, ממילא גם אם יהיה לו הרבה כסף לא אקח ממנו. מה שחשוב שיהיה חכם, יותר ממני אפילו, שיהיה חזק כדי שישמש לי כמישענת."

ההתרשמות הכי חזקה של החיפאית־לשעבר מעיר מגוריה החדשה היא האנשים שבה. „יש בעיר הזו המון זאבים טורפים, צריך לדעת ללמוד להסתדר איתם." בינתיים נראה שהיא מסתדרת עם הזאבים בכלל לא רע. עובדה.

שי כרם ■

רחל מרחלת על כל העולם

שני אחים

נורא נחמד להיות שחקן־כדורגל. מקבלים הרבה כסף, מטיילים בעולם, מכירים חתיכות, יש הרבה מעריצים.

הכדורגלנים הישראליים עושים באחרונה חיל, לא רק בארץ אלא גם בחו"ל. הם כובשים שערים וחתיכות.

למשל, שחקן־הכדורגל החיפאי **רוני רוזנטל** משחק כעת בנבחרת של העיר ליאז', בקבוצה שהיא בליגה הלאומית בבלגיה, והוא גר בבניין־מגורים בקומה הרביעית עם **דוגמנית בלגית**, ואילו שחקן־הכדורגל **שלום תיקווה** גר באותו הבית בקומה השביעית. אני לא יודעת עם מי הוא גר, אבל נראה שמכיוון שרוני רוזנטל גר בקומה נמוכה יותר, הוא יותר קרוב לחתיכות. עובדה: יש לו כבר מישהי.

לעומת זאת, אחיו, **ליאור רוזנטל**, שהוא שחקן בנבחרת־ישראל ושחקן במכבי־חיפה מנהל רומאן עם דוגמנית חיפאית בשם **אתי שריד**, שהיא חיילת משוחררת, ויש לה בבית תעודה המעידה שהיא זכתה בתואר־יופי לפני שנתיים.

אני כבר באמת כועסת. אין אף שחקן־כדורגל אחד בארץ שקורה לו משהו שערוריתי? מאהבות סודיות או משהו בסיגנון?

אם תדעו, אז באמת כדאי שתודיעו לי מהר.

ליאור ורוני רוזנטל
כובשים שערים וחתיכות

משרתת אלוהים

הלגה גוטסדינר היא אשת־עסקים מצליחה ביותר. בבעלותה רשת בינלאומית של חנויות־נעליים בשם נושקה. היא בת להורים עשירים מאוד, **שאולה ומנדל גוטסדינר**, נדבנים ידועים מגרמניה. גוטסדינר, בגרמנית, פירושו

הלגה גוטסדינר
חבר טוב —

בעברית משרת־אלוהים. היא גרושה ואם לשני ילדים.

אך באהבה לא כל־כך הלך לה. היו לה כל מיני פרשיות־אהבים קצרצרות, אך משהו רציני לא קרה לה בשנים האחרונות.

אלכס גילעדי, גרוש בפעם השניה ואב לילדים, הוא סגן־נשיא וסטיבת־הספורט של רשת אן־בי־סי, והוא משהו כמו חצי־אלוהים, וכולם רוצים להיות חברים שלו בגלל המעמד שלו.

עכשיו אתם יודעים מה אני הולכת לספר לכם: גילעדי וגוטסדינר מנהלים רומאן מזה חודשיים. בשבוע שעבר הוא עשה לה מסיבת יום־הולדת בפנטהאוז בראשון־לציון. לאחר מכן הם נסעו לראות את **חיים טופול**, המופיע במחזמר זינגילד. והשבוע הם נסעו לכמה ימים לניו־יורק, כדי לנוח מהחיים המשגעים שהם עשו בלונדון.

איפה הם יהיו בשבוע הבא אני לא יודעת. מה שאני יודעת זה שהלגה גוטסדינר הפכה חובבת גרופיה של ספורט, ובקצב הזה היא עוד עשויה להתחיל לייצר נעלי־ספורט. אם אלכס גילעדי התחיל להתעניין באופנה, אני באמת לא יודעת. אבל השפיון שלי לעניני־טלוויזיה סיפר לי

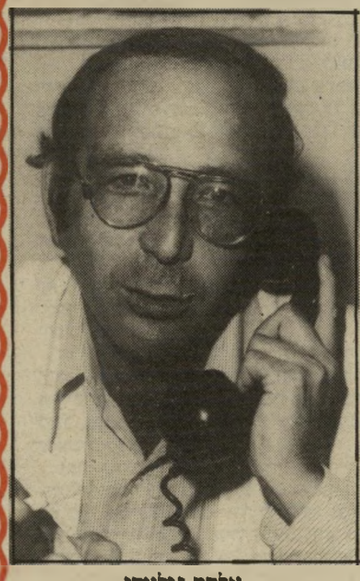

אלכס גילעדי
— דואג לכולם

שהוא לוקח איתו מהארץ שמונה צוותים של אנשי־טלוויזיה לאולימפיאדה בסיאול, וביניהם המפיקה **לאה זהבי**. מה שנקרא: חבר טוב דואג לכולם.

דווקא שקטה כזאת

באילת מסתובב כבר הרבה זמן בחור חתיך בן 29, בשם **משה דיין**, הוא לא בדיוק קרוב של משה דיין המפורסם והמנוח.

בשלב זה של חייו הוא הבעלים של דיסקוטק פופולארי, אבל בכל זאת מצאתי משהו משותף בינו לדיין המפורסם: גם לדיין האילתי יש הצלחה אצל נשים, והן נדבקות אליו שזה כבר ממש אינום ונורא.

אבל באחרונה הצליחה תל־אביבית נאה ושקטה לצוד אותו. זוהי **נורית נאמן**, בתם של הצלם **חיליק נאמן**, העובד בעיקר עם המפיק **מנחם גולן**, ו**אורה**, עורכת־סרטים עבור רשות־השידור הבריטית.

בעבר ניהלה נורית בת ה־24 רומן עם **אודי רווה**, בנם של הזמר **אילקה רווה** ו**אביבה**. כעת היא גרה באילת, לומדת גראפיקה ועוסקת בספורט כמו השטת גלשני־רוח, וכמובן אוהבת את החבר שלה משה דיין, שציפור מאוד־לא־קטנה לחשה לי שהוא שומר לה אמונים. אבל לכו תדעו, בחום של אילת הכל יכול לקרות.

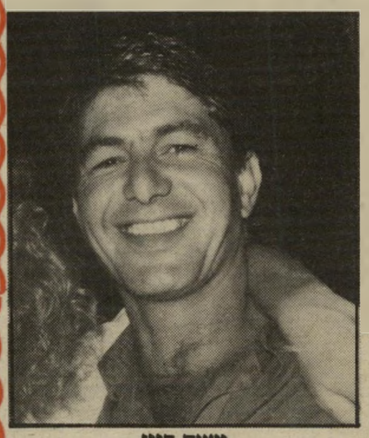

משה דיין
שומר לה אמונים

בלי רב בבקשה

את הזמרת **חני ליבנה** מכירים כולם. תמיד היא היתה הילדה הטובה מחדרה, או משהו רומה לזה.

פתאום, השנה, קרו לה הרבה מאוד דברים טובים. ליבנה הגרושה, אם לבת בשם **שיר** שהיא בת 12, הדהימה את כולם בהופעתה החדשה בטלוויזיה בשיר וונקליזה. שבו היא נראית כמו נזירה. אך זה לא הדבר היחידי שקרה. היא הכירה את **סרג' דורון**, גרוש פלוס שלושה ילדים, הבעלים של חברת תל־אור למופעים, ושניהם עברו לגור ביחד בבית ששכרו בהרצליה הצעירה.

אבל זה לא הספיק לזוג המאוהב, והם החליטו גם להינשא. ואת זה הם עשו על הדשא שבחצר־ביתם.

זה נשמע לכם בנאלי, אבל זה לא. מכאן הסיפור תופס תפנית.

חני ליבנה לא אוהבת שקוראים לסרג' הבעל של חני. היא אומרת שלגביה, הוא חבר־לחיים, ובגלל זה הם התחתנו בנישואין אזרחיים והתעלמו משרותי הרבנות.

או אני אומרת לך, חני: כל הכבוד! ושיהיה לכם בהצלחה.

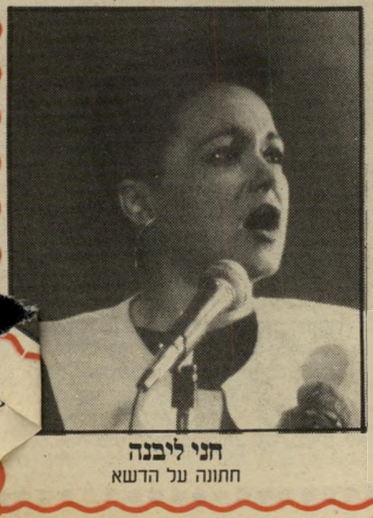

חני ליבנה
חתונה על הדשא

אחד עשיר, אחד יפה

המיליארדר המעופף **שאול אייזנברג** לא כל־כך יאהב את הקטע הזה. גם כמה מהמעורבים בעניין. אני לא יודעת למה, כי בסך־הכל הסיפור הזה נגמר בהפי־אנד.

לאייזנברג יש בן בשם **אירווין**, שהוא למעשה יורש־העצר של האימפריה הכלכלית הגדולה, הפזורה ברחבי עולם.

אירווין הזה נשוי עם בחורה אנגליה נחמדה ויפה בשם **אנג'לה**. הזוג הזה התגורר בבית חלומי בלונדון, מסוג הבתים שמרבית האנשים רואים אותם רק בסרטים אמריקאיים.

בבוקר לונדוני אחד לפני כמה חודשים התעוררה אנג'לה והחליטה לעזוב את הבית המפואר

אירווין אייזנברג
כמו בסרט הוליוודי

ואת הבעל אחרי 15 שנות־נישואין. ולאן היא עברה? לא פחות וגם לא יותר מאשר לדירתו של איש־עסקים ישראלי כבן 37, חתיך וגברי, בשם **קובי אל־נתן**, שהיה מוכר בתל־אביב כנער־שעשועים ומאהב של הרבה יפות.

אבל לגבר היה מינוס אחד גדול: הוא נשוי עם בחורה ישראלית־לשעבר בשם **דליה**.

קובי ואנג'לה התחילו לעשות חיים משוגעים, ואילו אירווין, הבעל של אנג'לה, ודליה, אשתו של קובי, היו נורא בודדים ועצובים.

אך לא לאורך זמן. דליה התחילה להינחם על אובדן בעלה בזרועותיו של אירווין דווקא, והשניים נראו יחדיו במועדון־האצולה של לונדון אנבל'ס, כשהם מאושרים ומאושפים להפליא.

דליה, שלא חלמה אף בחלומות הכי־פרועים שלה שהיא תהיה בת־זוגו של אחד היורשים העשירים בעולם, נראית פורחת. ואילו אנג'לה, שאולי חלמה על גבר סכסכי, אך לא העזה להביע זאת, מוצאת עצמה מתעוררת מדי בוקר בזרועותיו של גבר־חלומות מצליח.

בינתיים כולם מאושרים מהסיפור הזה, ואני מתה לדעת כמה זמן זה יימשך. ומי יחזיק יותר מעמד — הזוג העשיר או הזוג היפה.

(המשך מעמוד 10)

ואסרמן, כשכתבו על סיסמות־יום, „ואסרמן מסכן את קיומה של מדינת־ישראל"?

פשוט מאוד: הם אמרו ליהודי ארצות־הברית, כי אם לא ילכו בתלם „הנוצרי" הרי תמיכתה של ארצות־הברית שלהם, של המימסד הדתי הקיצוני, של המטיפים הנוצריים (הל־בנים), של המיפלגה הרפובליקאית, תיעלם. תמיכתם במדינת־ישראל ובמ־משלתה היא תמיכה־על־תנאי, המות־נית בהתנהגות טובה.

במילים אחרות: יהודי ארצות־הב־ריה הם בני־ערובה של אזרחיה הנוצ־ריים של המדינה. תושבי־ישראל הם אסירי־ציון של יהודי ארצות־הברית.

במשך ארבעה ימים ארוכים ולילות משעממים של הוועידה הרפובליקאית, חזרו הנואמים על פיזמון חיוור שנכתב על־ידי כותבי־נאומים מדושנים, ש„נ־שבר" לחלקים על־ידי מפיק־טלוויזיה. כל מישפט סומן כדי שהקהל יוכל לצחוק, צירי־הוועידה יוכלו להריע כעדר־בהמות וקהל־הצופים בבית יוכל להגיח אל המקרר, לקחת כוס־בירה וצלחת־פיצוחים, בעת המיועדת לפיר־סומת.

אפילו ללא עזרת מחשב מתוחכם, אפשר היה „לשבור" את שורת הנ־אומים הארוכה ולמצוא, כי בכל נאום נאמרו מאות פעמים המילים „מיש־פחה", „אומה", „העם", „אמריקה", „ארצות־הברית", „ביטחון", „חופש", „דמוקרטיה", „עתיד", „החלל"... הכל נצעק בצווחות נוראות ובפאתוס משע־מם, בעזרת פעלולי אור וקול.

הדראמה שהתחוללה בוועידה הר־מוקרטית — הדראמה האמיתית של מירוץ־החיים האמריקאי — לבנים, שחורים, עניים, מעמד ביניני, איגודי

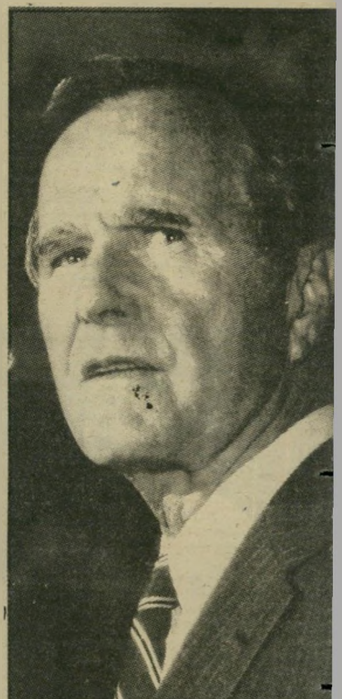

מועמד בוש

בתפקיד משה. הסביא את הלוחות

מיקצועיים, מהגרים, עבדים משוח־ררים, אדונים ו„עולים חדשים" — המאבק ההיסטורי שבין ג'סי ג'קסון, בן למישפחת עבדים ומנהיג השכבות המקופחות לבין המימסד המיפלגתי הדמוקרטי הלבן — נערך לחלוטין מוועידתה של המיפלגה השניה בחלל הענקי של „הסופר־דום" של ניו־אורליאנס. האולם הענקי לא התמלא במאבק מעמדי או אידיאולוגי. תיד־מורות, ליצנים, רקדנים בנוסח הדרום ומאות אלפי בלונים תפסו את מקומו של ויכוח פוליטי, מיפלגתי, ציבורי, לאומי או בינלאומי.

לתוך החלל הריק והריקנות הגו־ראים האלה התנפצה השערוריה של דן קוויל, ילד־טוב־אינדיאנה, עם חשבון של 200 מיליון דולר ועבר מפוקפק של עריק־מילחמת־ויאט־נאם. יותר מאשר תגלית סיפורו האישי של פטריוט מזוייף, לאומן ודמגוג, גרמה שערו־ריית־המישמר־הלאומי, שאליו התגייס קוויל לשרות־קיץ של שבוע בשנה, במשך שש שנים — לגילוי טפה נוסף מדברי הימים של שנות ה־60 המאוחרות בארצות־הברית. אמריקאים צעירים, לבנים ועשירים לא גוייסו לצבא ולא נשלחו אל שדות־הטבח בוויאט־נאם, לאוס וקאמבודיה. הם הוצבו ב„תור" לגיוס אל „המישמר הלאומי" של מדינתם. רק שני גדודים מ„הצבא" הזה נשלחו למילחמה. 98 חיילים, מתוך 58 אלפי הקורבנות האמריקאים במילחמת ויאט־נאם, היו משורות „המישמר הלאומי".

חמור במקום פיל

דן קוֹנגרס היהודי האמריקאי פיר־סם בשבוע שעבר את מימצאיו על מיספר היהודים בארצות־הברית: הוא ספר 5.8 מיליון, וקבע ש־40 אחוזים מכל הזוגות הנישאים באחרונה, בחמש השנים האחרונות, התחתנו עם בני דתות אחרות.

ההגירה הישראלית לארצות־הברית מגדילה אולי בכמה פרומילים את מיספר היהודים, אך אינה „מכסה" את אותם יהודים־אמריקאים שניתקו או ינתקו את קשריהם עם המימסד היהודי.

„ירידה" פנימית זו, בתוך ארצות־הברית, מגיעה עתה למאות אלפים בכל שנה. יש להניח כי תוך כדי שניים או שלושה עשורים, תידלדל הקהילה היהודית בארצות־הברית לקהילות דת־יות בלבד, של נטורי קרתא, חצרות האדמו„רים, עם מיליון, או מיליון וחצי של יהודים רפורמיים. רק בית־הכנסת הרפורמי יוכל לשמר את הקשר ההיס־טורי היהודי לתושבי ארצות־הברית שירצו בו.

במציאות זו, ערכו של הקול היהודי בארצות־הברית מתמעט והולך. קולו־תיהם של הכושים, כמובן, ושל האוכ־לוסיה הגדלה והולכת של האמריקאים ממוצא מכסיקאני, קובאני ומארצות אמריקה המרכזית, היו ל„לשון המאז־ניים", שהמימסד היהודי שיחק בה, במשך יותר מ־20 שנים.

על הפיל הרפובליקאי ירכבו יהודים מעטים בלבד. מקס פישר, בן ה־80, שחתם על כמה מיכתבים ועצומות התומכות במשא־ומתן עם אש"ף וב־הכרה בזכות הפלסטינים להגדרה עצמית, הוא אחד מהם, מתוך הרגל, כמובן. עורכת־הדין ריטה האוזר, ש־היתה יו„ר ועדת יחסי־החוץ של המיפ־לגה הרפובליקאית, נטשה את המיפ־לגה. היא פעילה עתה במרכז לשלום במזרח התיכון של מיפלגת־העבודה, מפ„ם ור„ק. מנהיגים יהודיים אחרים, כמו הסנאטור יעקב יעבץ, נפטרו. בסנאט יש כמה סנאטורים יהודים רפובליקאיים, שנבחרו בקולות של לא־יהודים. הם ימניים מאוד, שמרניים וקשריהם עם המימסד היהודי מצטמ־צמים ל„לובי" היהודי (הנקרא בטעות „לובי ישראלי") בוושינגטון, המזרים לכל אחת מקופות־תם עשרות אלפי דולארים בכל שנה. בארי גולדוואטר, שהיה „ידיד ישראל" המובהק ביותר בעת שילטונם של לוי אשכול, גולדה מאיר ויצחק רבין, חתם על מיכתב לניו־יורק טיימס. עם הסנאטור לשעבר וה־מועמד לנשיאות ארצות־הברית מטעם המיפלגה הדמוקרטית, ג'ורג' מק־גאוורן, בקריאה למשא־ומתן עם אש"ף ותמיכה בתוכניתו של בסאם אבו־שריף.

אם לא יחולו שערוריות חדשות, הפעם בצד ה„רמוקרטי" של המפה הפוליטית — תאבד המיפלגה הרפוב־ליקאית את הבית הלבן. הפיל יישלח אל גן־החיות הסמוך. היהודים יחפשו חיה אחרת לרכב עליה. החמור הדמו־קרטי הוא היחיד בשטח למטרה זו.

יהודי ארצות־הברית ייאלצו לחזור אל מסורתם: להשתתף בתהליך הפו־ליטי הכלל־אמריקאי, להתמזג מחדש בזרם ה„ליברלי" (שהיה למילת־גנאי בפי כל הנואמים בוועידת ניו־אור־ליאנס) ותוך כדי כך, להסתגל לסדר־היום החדש של המיפלגה: הסדרי־שלום בכל העולם, וגם במרחב הישראלי־הערבי והפנימי המשאבים שיתפנו מתקציב־הביטחון אל הרווחה, החינוך והסער, פיתוח תשתית כלכלית ותע־שייתית, בארצות־הברית עצמה.

יגאל חומרקין:

איך להיות תועמלן בחירות ורוכל שואה מיזרחי

המועצה המקומית שדרות
יגאל חומרקין

למען האמת, אלמלא ראיתי מו־דעה וולגארית זו, המזכירה ספק־מודעה של מישרד־שידוכים, ס־פק־הזמנה לערב־כוכבים מיזרחי, לא הייתי זוכר את שמואלי. מה שעושה שמואלי (בעוונותי הרבים עבד גם אצלי) בשטח העיצוב, אינו נוגע באמנות הפיסול ובאדריכלות. זהו משהו הדומה לגראפיקה שימו־שית תלת־מימדית.

יש בו מידה לא־מבוטלת של חוצפה. הוא מפסל לא־רע במרפ־קים. אפשר לאמר ששמואלי הוא לעיירות־הפיתוח ולישראל השניה (שהפכה לראשונה) מה שדליה מאירי היא להתיישבות העובדת, לגליל ולנולן.

צריך לסבול את אלה שסבלו ב־שואה. צריך לנשוך את הלשון ולא לאמר הכל, למרות שאני חולה מ־רוכלי־השואה התוקעים בי עיניים נוראות ועצובות ומכניסים בי רג־שות־אש נוראים על שלא הייתי עימם שם. על שאיני יכול להאשים את העולם כולו שהוא שונא רק יהודים, וכל־כולו נגדנו.

אני שונא את הגרמנים על כי ירקו בפני העולם הנאור ושברו בי כל אשלייה שיש קשר בין תרבות והומאניזם.

ערך הנצחת השואה מול העדפת האינטרס הצר

בעקבות נסיונות שעושים גורמים פוליטיים להפיק רווחים מכאבם של משפחות ניצולי שואה, תוך הפצת שקרים וסילוף העובדות, התכנסה הנהלת המועצה המקומית שדרות לדיון בנושא והבהרת העובדות.

להלן ההחלטות שנתקבלו

א. הנהלת המועצה דוחה את השימוש שעושים אינטרסנטים בתחייה ובליכוד בכאבם של ניצולי השואה.

ב. אותם גורמים ניסו לצייר תמונה שבה – כביכול – עובדי המועצה הסירו שלט הנושא את השם „מורדי הגיטאות" ובמקומו הציבו שלט חדש, כאשר האמת היא שמעולם לא הוצב שם שלט כזה.

ג. מליאת המועצה על כל סיעותיה החליטה ביום 8.3.88 להסדיר שמות הרחובות ביישוב (עקב תלונות שהגיעו מצה„ל ומגורמים בטחוניים על קשי־התמצאות בשעת חירום), ובכלל זה רחוב להנצחת זכרם וגבורתם של לוחמי הגיטאות.

ד. בהמשך להחלטה זו, החליטה הנהלת המועצה להקים אנדרטה לזכר הרוגי השואה שתוצב בתחילת הרחוב. התכנון נמסר לפני כ־4 חודשים לפסל איציק שמואלי מעין הוד, שבימים אלה סיים מלאכתו.

ה. אנו מכירים בעובדה כי גורמים בליכוד תושבים ממר עמיר פרץ ורואים בו מטרה לפגיעה, בכל דרך, אולם אנו מציעים להם לחפש דרכים מכובדות יותר וללא שימוש בנושאים אשר העם כולו מאוחד סביבם, ללא פגיעה בכבודה של שדרות, ובשם הטוב של תושביה.

ו. הנהלת המועצה נמנעה מביצוע פעולות העלולות להתפרש כיחסי־ציבור לקראת הבחירות ונרצה כי העיתוי המתאים לתנוכת האנדרטה והסרת הלוט מעל שם הרחוב הוא ערב יום הזכרון לשואה ולגבורה. אולם, עקב התרחשויות האחרונות והמעשים המכוערים של אנשי הליכוד, הוחלט להתחיל מיד בביצוע עבודות הנחת האנדרטה וע„כ למנוע מאותם גורמים אפלים לעורר מחלוקות מסוג זה בתוך עם ישראל.

לא מעניין אותי מה עשו גרמנים ליהודים, ומה עושים רוסים לי־הודים. אותי מעניין מה שאמר רומן גארי: „לא מה שעשו גרמנים ליהודים, אלא מה שעשו בני־אדם לבני־אדם."

אני חוזר למועצת־שדרות ול־ראש־המועצה הנחמד, עמיר פרץ, שהוא בן עדות־המיזרח הראשון במיצעד פיזמוני־המערך. אני גר ליד בית מיפלגת־העבודה, ואני רואה ושומע אותו ואת האנטוראג' שלו.

אז היזהר, בחור סימפאטי! אני שומע קולות של דויד לוי מגרונך. היה פחות דון ופחות פלסטיק, היה אותנטי כפי שהיית לפני כמה ש־נים!

אני מסתכל במודעה שפורסמה מטעם המועצה המקומית שדרות, ובה איציק שמואלי כסמל תרבותי, עם דגם של מנגל על בסיס שיש, ואלה הן קרני השואה שתנגחנה את הליכוד. פוסטר המראה לאיזה בוץ תרבותי, לאיזו פיליסטריות, לאיזה עובי־עור ומכנה־משותף ה־גענו!

לעמיר פרץ לא מתאימה הגסות הפולנית הזאת, הנושבת מן המוד־עה. מה עוד שבלבנטיניות המקו־רית היה המון נועם, דרך־ארץ, ומ־על לכל – שימחת־חיים וחוכמת־חיים. מאוד חבל!

משא־ומתן עם עד־מדינה, גם כשהוא נכשל, הוא חסוי. אין להשתמש בו בבית־המישפט

ב אימן מפתיע, שלף פטריק פרץ סכין מאולתר, ובאולם בית־המישפט, בזמן ההפסקה, דקר בזעם את עד־המדינה מנשה נקר. הוא טען כי עשה זאת משום שנקר, שהיה שותף להברחת ההרואין שבה נאשם גם פרץ, הפר להיות עד־מדינה והפליל את חבריו. רק מי שמעורה בתיק המישפטי להשיג מתוכם עד־מדינה. פרץ רצה מאוד לקבל תפקיד זה ולצאת מכל העניין בשלום. המישטרה אמנם ערכה איתו שיחות אחדות שבהן ניסה לשכנע את חוקריו כי הוא יודע הרבה על רשת־הסמים, וכדאי להפוך אותו לעד־מדינה, אולם חוקריו החליטו לבחור במנשה נקר.

דעתו של עד המדינה

במעט־עד־מדינה פרין (באמצע)
דקר ונאשם

תובעת דותן
ביוזמתו

סניגור בכר
לא לכרות את הענף

יכול היה להבין מדוע זעם כל־כך פטריק פרץ על נקר.

בראשית 1987 פנו חנניה אוחנה, שלמה טנצר וסמי שיטרית אל פרץ וביקשו ממנו לתת את שמו כמייבא מכונית מבלגיה. הם רצו להבריח בתוך המכונית כמות גדולה של הרואין וחיפשו אדם ששמו לא יעורר את חשדה של המישטרה. פרץ חשש, וסירב.

חברי הרשת מצאו אז את מנשה נקר, והוא הסכים לייבא את המכונית על שמו. נקר נסע לבריסל במרס 1987 וקיבל את המכונית בישראל אחרי חודש, כאשר בדלתותיה מוטמן הרואין במישקל של שלושה קילוגרם וחצי. ההברחה עברה בשלום, הסם נמכר בכל שיחותיו עם החוקרים הקפיד פרץ לשוחח במקומות שבהם לא מצויים מכשירי־הקלטה. הוא גם קיבל מחוקריו הבטחה כי כל הדברים שאמר במהלך שיחות אלה, שבהן הפליל את עצמו ואת חבריו, לא יועלו על הכתב. אבל במהלך המישפט, ביקשה התובעת, עורכת־הדין שרה דותן, להגיש את עדותו זו של פרץ, ולהשתמש בה נגדו.

פרץ היה מתוסכל מאוד. הוא הרגיש שהמישטרה לעגה לו והשתמשה בו בצורה ציניות, ואת זכויות עד־המדינה נתנה לירביו, מנשה נקר. כה גם שנותר כמעט לברו על ספסל־הנאשמים, אחרי שנקר הפך עד־מדינה וחנניה אוחנה, הנאשם העיקרי, הצליח להימלט מבית־המישפט. אוחנה קפץ מעל גדר חצר המעצר, עלה על קטנוע שחיכה לו ונעלם. הוא לא נתפס עד היום.

זעמו של פרץ היה כה רב עד שכילה אותו בעד־המדינה שתפס את מקומו, ודקר אותו בזרועו בתוך אולם בית־המישפט.

סניגורו של פרץ, עורך־הדין עוזי בכר, התנגד בתוקף לבקשתה של המדינה, להשתמש בעדות שנתן פרץ במהלך המשא־ומתן עם חוקריו להפוך לעד־מדינה. הסניגור העלה טענות מישפטיות רבות־מישקל וגם טענה הגיונית חשובה.

הוא אמר כי אם ינתן למישטרה לנהל משא־ומתן עם חשודים, לקבל את עדותם המפלילה ואחר כך להשתמש בה נגדם, לעולם לא יהיו יותר עבריינים שיסכימו לנהל בכלל משא־ומתן עם המישטרה על מעמד של עד־מדינה.

פנה ליוזמתו

ד שופט, אורי שטרוזמן, קיבל את טיעוניו של הסניגור וקבע בהחלטתו: „בימינו, הפשיעה אלימה עד כי אין עדים המעיזים להעיד נגד עבריינים, ומחוכמת, כך שאין איש, שאינו עבריין, הנוכח במעשיהם של בכירי הפשע. לכן מחפשת החברה אפשרויות למצות את הדין עם עבריניה על־ידי ויתור על מיקצת העקרונות שקידשה לעצמה בעבר....

„כמו ההכרה בחשיבותו של עד־מדינה להשגתם של מבצעי עבירות, הרשעתם ועינישתם, למרות התוצאה הבלתי־מוסרית של מתן פטור לעבריין (עד־המדינה) מעונש על מעלליו, ההכרה בחשיבותו, מחייבת כריתת ברית איתו. הסכם זה נעשה אחרי בירור מוקדם של אמינות המידע שבידו. ממילא נדרשת הודאתו בעבירה, והפללת חבריו לפני חתימת ההסכם עימו. „האפשרות להשתמש בדבריו כר־איה נגד עצמו, אם המשא־ומתן עימו יכשל מטעמים שאינם תלויים בו, עשוייה להביא לכך, שבעתיד הלא־רחוק תצטמצם או תיכשל לחלוטין האפשרות לברוק אמינות דבריו של החשוד המסכים להיות עד־מדינה לפני שייחתם הסכם איתו, אם בכלל אפשר יהיה עוד לשכנע חשודים לשמש כעדי־מדינה, כאשר בליבם יקנן החשד שדבריהם עלולים לשמש ראייה נגדם אם המשא־ומתן יכשל.

„על כן יש צורך להבטיח את נכונותם של עבריינים לשמש כעדי־מדינה ללא חשש שדבריהם בעת המו"מ עימם ישמשו ראייה לחובתם. מן הראוי שיהיה חיסיון על כל המו"מ בנושא זה. תוכנו של המו"מ יהנה מחיסיון מוחלט ולא יובא לידיעת בית־המישפט, אלא אם בית־המישפט מצא לנכון לדעת עליו במטרה להגיע לתוצאה נכונה במישפט..."

התובעת טענה כי מאחר שפרץ הוא שפנה מיוזמתו למישטרה, כדי להפוך לעד־מדינה, הרי שלקח על עצמו את הסיכון כי המשא־ומתן יהפוך פומבי והמישטרה תשתמש בו נגדו. אבל השופט דחה גם טענה זו, ואמר: „האבחנה בין יוזמת הנאשם לבין יוזמת המישטרה לניהול המשא־ומתן על הקניית מעמד של עד־מדינה לנאשם, אינה הולמת את צורכי החברה בהשגת עדי־מדינה, ויוצרת אי־שוויון בין חשוד שירו משגת לשלם לעורך־דין בתקופת המשא־ומתן, לבין מי שאינו יכול לעמוד בהוצאות כאלה.

„חשוד, המיוצג על־ידי עורך־דין, יכול לנהל את המשא־ומתן על־ידי עורך דינו. דיברי החשוד לסניגורו חסויים לחלוטין ולא יתקבלו כראייה בבית־המישפט. ודיברי הסניגור למישטרה ולפרקליטות־המחוז אינם קבילים גם הם בבית־המישפט מכיוון שהם בגדר עדות־שמיעה.... אבל כאשר החשוד אינו יכול להשיג את שרותיו של סניגור בתקופת החקירה.... הן כל אשר יאמר יכול לשמש כראייה לחובתו בבית־המישפט, אם הצעתו לא תתקבל.

„על כן סבורני שגם מטעמים של שיוויון בין עבריין עשיר לעבריין עני... צריכה להיות הלכה אחת על ניהול משא־ומתן להקניית מעמד של עד־מדינה, והיא הלכה המטילה חיסיון על כל המשא־ומתן הזה, אם תחילתו בדיברי הנאשם ובין אם פתיחתו בהצעות החוקרים."

בתי־המישפט כבר קבעו בעבר שאם חשוד הודה בעבירה המיוחסת לו בגלל החסינות המובטחת, הרי דינו כמי שהודה כתוצאה מפיתוי, השולל רצון חופשי, ואז ודאי שאי־אפשר להשתמש בדבריו כעדות בבית־המישפט.

בתי־המישפט גם קבעו כי השימוש בהסכמתו של חשוד לשמש כעד־מדינה נגדו עצמו — הוא בלתי הוגן. וכי אם תעשה כך המישטרה פעם או פעמיים תכרות את הענף שעליו היא יושבת, ואף חשוד אחר לא ירצה בעתיד לערוך משא־ומתן עם המישטרה להפוך לעד־מדינה, מחשש שזה לא ייצא לפועל ודבריו ישמשו נגדו. ועל כן אין בעצם כל הבחנה אם היוזמה למשא־ומתן באה מהחשוד עצמו או מהמישטרה.

הנאשם פטריק פרץ הקפיד מאוד

נאשם אוחנה
ברח על קטנוע

אילנה אלון ■

(המשך מעמוד 8)

מרקוס ונאצר, שממשלת מנילה רוצה להחזירו לידיה.

בתחילת שנות ה־70 נכנסו האחים אלברט וז'אק לעסקים בישראל. הם הקימו שותפות עם חברות־הבנייה של אפריים אברון, פאן לון. הקימו את פאן לון מלונות. ז'אק התגורר בישראל וניהל את עיסקי המלונות עם אברון.

הם החלו בבניית מלונות בים־המלח, בירושלים ובת־ים. כל ההשקעות של נאצר נעשו באמצעות חברות פנמיות.

חברות־המלונות של אברון־נאצר גייסו כספים באמצעות תשקיפים, והת־חילו בעבודה.

באמצע 1972 התמוטטה פאן־לון. והמשקיע ויליאם שטרן רכש אותה. ביולי 1973 רכש גם את המלונות.

את העיסקה שבה מכר נאצר את המלונות לשטרן ראו במישרדי־הממ־שלה בתמיהה רבה, מכיוון שמחירי המכירה היו נמוכים ביותר. אלברט נאצר אמר להארץ כי נמאס לו הכל, הוא מכר את הנכסים במחיר העלות, עזב את הארץ בטריקת־דלת והודיע כי לא יוסיף להשקיע עוד בישראל. לדב־ריו, מישרדי־הממשלה, במו ידיהם, על־ידי יחס מפלה, גירשו מהארץ משקיע רציני.

עימו עזב גם אחיו ז'אק, ושניהם נמנעו מלבקר בישראל שנים רבות, מסיבות שלהם.

הסכם־המכר במחיר הזול נחתם ב־16 ביולי 1973 קודם לכן, ב־25 במארס באותה שנה נעצר אפרים אברון לשיב־עה ימים. בבית־המישפט טענו נציגי־המכס כי המלונות של קבוצת פאן לון מלונות בעיקר קלאריג'ז בת־ים קיבלו היתרים ממרכז־ההשקעות לייבא חומ־רי־בניין עבור המלון, ונראה כי מכרו את החומרים וההיתרים לייבואנים. בשלב זה ידוע כי אברון קיבל לפחות חצי מיליון לירות. אנשי־המכס אמרו כי בניית המלון טרם החלה.

בעיקבות המעצר פשטו אנשי־המכס על מישרדי מנהלי־המלונות של פאן לון והחרימו מיסמכים.

עירעורו של אברון על מעצרו נדחה. בבית־המישפט אמר נציג־המכס כך: "ביממה האחרונה נתגלו פרטים חדשים בדבר מכירת היתרי־ייבוא של ברזל וחומרים אחרים לבנייה, הקשורים להקמת ארבעה מלונות: קלאריג'ז ופאן אמריקן בבת־ים, פאן אמריקן בים־המלח ומלון היאט בירושלים. הוא אמר כי חברת פאן־לון, המשותפת לאברון ולאחים נאצר, ושנוסדה כדי לייבא ציוד לבתי־מלון, סיפקה בשעתו ציוד פטור־ממיסים, שכביכול נועד לפאן אמריקן בבת־ים ובים־המלח. לטענתו נודע לרשות־המכס שחלק מהציוד הזה הועלם, וחלקו האחר הועבר מהמלון בבת־ים למלון בים־המלח, כדי לכסות על היעלמם של אישורי־ציוד שניתנו עבור בניית המלונות.

הוא טען כי הנוהל לאיתור סחורות־ייבוא הוא קשה מאוד.

כאשר נעצר אברון, כבר לא היה ז'אק נאצר בישראל. אי־אפשר היה לשאלו שאלות בפרשות אלו. מדי פעם פורסם בעיתונות שממתינים לשובו לארץ כדי לברר פרטים.

אולם גם חוקרים אחרים המתינו לו. במקביל פתחה הפרקליטות בתל־אביב תיקים נגד אברון והאחים נאצר על מכירת מניות במלונות לתושבי־חוץ, בניגוד לחוק. ב־13 בספטמבר 1976 פורסם כי אברון הורשע באי־פירסום תשקיף מלונות פאן אמריקן. אחרי שהואשם בעוד שורה של עבירות חמו־רות. מחלק מן האישומים זוכה, אחרי שהוכיח כי לא היה מעורב אישית במתן טפסי רכישת־המניות למשקיעים וכן לא הוכח שידע עליהם.

נגד האחים נאצר לא הוגש כתב־אישום. הם לא היו בישראל. השופטת הדסה בן־עיתו, שהתייחסה בחומרה רבה לפרשה, המליצה אפילו להעביר לעיון היועץ המישפטי למשלה את שאלת האחריות האישית של עורך־הדין קוסובסקי־שחור, שהתפקיד שמי־לא — לפי עדותו הוא — מצריך,

אילנה שושן (משמאל) הותקפה ונפגעה. היא הסבירה לדפנה ברק מדוע

כיידי מערכניק

„בשבוע הבא," סיפר לי איציק קול, „אנחנו מטיסים בטיסה מיוחדת את לינדה אוונס (קריסטל מ„שושלת") ואליזבט טיילור למיבחנים, ואז נחליט מיהי המועמדת להגשת מישדרי מיפלגת־העבודה לבחירות הקרובות..."

קול התגונן כך מפני המיתקפות על הגימיק הזול ויחסי־הציבור חינם שלהם נזקקה, כנראה, מיפלגת־העבודה, כדי להרים את המוראל השפוף שלה לקראת נובמבר.

„קרה דבר מוזר," אמר קול, „תחילה ניפחה התיקשורת את כל זה (מיבחני־הבד של כל מיני יפהפיות, כדי לזכות בתפקיד מגישת־המיש דרים של המערך), ואחר־כך היא עוד תוקפת! ואת מי? אותנו!"

ללא כל קשר לשאלה אם „זה" (מיבחני־הבד) צריך להיות חוד־החנית של מערכת־ההסברה ויחסי־הציבור של המערך, התקיפו כמה עיתונים גם מטרה אטרקטיבית יותר – אילנה שושן.

בארצות־הברית נתקלתי בתשדיר־פירסומת לעדשות־מגע. הדוגמנית הראשית בתשדיר היתה שושן־תוצרת־כחול (צבע העדשות)־לבן. באמ־ריקה היו מלקקים את האצבעות מהסיפור הזה – ילדת־מצוקה שטיפסה למעלה, שהרוויחה במו ידיה (ושאר איבריה) את כל מה שיש לה עלי אדמות, אחת שעשתה את זה (במושגים של עולם הדוגמנות). שם מכנים זאת בשתי מילים: „החלום האמריקאי". צירוף־מילים זה בלבד גורם לתשואות סוערות בארצות־הברית, מעורר תיקוות, משמש מקור לגאווה לאומית.

החלום של שושן לא עורר תגובה כזאת. להיפך – מזמן לא נתקלתי באוסף כזה של חוסר־טוג־לב, כמו ההתייחסויות לשושן בימים האחרו־נים.

משטילפנה אלי שושן ביום השני, היא נשמעה פגועה, אבל משלימה.

„עד היום לא הגבתי על כל מה שקרה, ואין לי גם חשק להתחיל להגיב. אני מעדיפה להתעלם, אם כי זה קשה — הסביבה מבקשת תגובות. זה נורא מרגיז. אני יודעת שמי שמשמיצות אותי מנסות לעצור אותי. הן רוצות שאבזבז אנרגיה על זה. עדיף שאשקיע אנרגיה בדברים אחרים. אחד הדברים העצובים במדינה הזאת זה ש־80 אחוזים מהזמן אנשים מבזבזים אנרגיה על דברים באלה."

● מכל מה שנכתב ונאמר, מה הדבר המרגיז אותך ביותר?

עניין הקלטת: הקלטת שהפקתי אינה קלטת של איפור, אלא שעתיים של הדרכה וחינוך. הקלטת שלי מכילה הכל!

● מה זה „הכל"?

זה לדעת איך להתלבש, איך לאכול נכון. היה לי חשוב להתייחס להכל, מפני שראיתי איך הרחוב הישראלי נראה, אחרי זמן רב שלא הייתי פה.

● ואחרי הקלטת, הוא יראה אחרת?

עם הקלטת, אני נכנסת לכל בית, ואני יכולה להשפיע עליו דרך האשה. היא זאת שקובעת מה לקנות — איזה אוכל, איזה בגדים. רעיון הקלטת נולד בסטודיו של יקי (הלפרין, צלם־אופנה). הוא נועד ללמד דוגמנות. אבל אני אמרתי: „אם כבר, אז כבר..." כדאי שהאשה תדע איך להתנהג, איך לטפל בעצמה. מה ייצא לה אם תדע להתאפר, אבל העור שלה לא יהיה נקי?

● עם באלה כוונות טובות, (המשך בעמוד 42)

המערך בדרך הנכונה!

● מדוע חשוב לך שהמערך ינצח?

מפני שהגיע הזמן, אחרי כל־כך הרבה שנים, שיהיה כאן כוח שייקח את העניינים בידיים. והשאלה של השטחים — הדברים לא זזים והכל לרעתנו.

● את מדברת על האינתיפאדה?

כן, אני מדברת. על זה שפעם חוסיין יכול היה לטפל במה שקורה ועכשיו — כבר לא. הגיע גם הזמן לפוצץ את הענין של „ארץ־ישראל השלמה" — אין ארץ־ישר־אל השלמה: הנה, עובדה — מנחם בגין הוא שהחזיר את סיני. היתה גם תוכנית נהדרת שקוראים לה „תוכנית אלון".

מי צריך חצי מיליון ערבים שיסתובבו פה? יהודים לא עובדים והם אלה שעושים את כל העבודה. יש יותר מדי גישוא־תערובת, הם גרים בין יהודים: צריך להחזיר את השטחים: לולא היו שם תושבים — היה כדאי להשאיר אותם, אבל כך אין ברירה.

● אני שומעת בדבריך שינאה לערבים, שלאו דווקא כלולה במצע המערך.

זאת לא שינאה לערבים, שהם יחיו במיסגרת שלהם וישאירו אותנו לחיות לבד. הם הרי לא רוצים שלום. זאת נועדה להיות מדינה של יהודים ולא מדינה דו־לאומית. אי־אפשר להחזיק אותם כפליטים כל הזמן. או שצריכים לתת להם תעודת־זהות ואז יהיה לנו ראש־ממשלה ערבי...

● אז מה?

בנקשה, אם זה מה שאנחנו רוצים. יש להם תרבות שונה, דת שונה.

● את יודעת שדווקא הליכוד נשמע לעצו־תייך, בשהחזיר את סיני?

אבל הוא לא החזיר את יהודה ושומרון. נכון, הוא החזיר את סיני, אבל חוץ מבגין — כולם התנגדו. בגין היה איש גדול — הוא חזה את השלום. חז"ל אמרו: „תפסת מרובה, לא תפסת..."

● עדיין לא הבנתי מדוע המערך עדיף בעיניך על הליכוד? מה יש לך נגד הליכוד?

המערך לפחות נאמן לדרכו. אחד הדברים המרגיזים בליכוד שהוא אשכנזי־קפיטליסטי. כל הגרעין הזה של תרות והליברלים: הם השתמשו בספרדים לצרכים ש־להם, כדי לעלות לשילטון. עד 1977 לא הרגשתי בהפליה. אחר־כך באו ואמרו לי: „את מרוקאית! את מופלית לרעה!" הם שמו את דויד לוי כקישוט. בחיים הם לא יתנו לו להיות ראש־ממשלה. הוא תמיד יישאר מס' 2!

לדעת השופטת, בדיקה על־ידי רשות מוסמכת.

אילו שאלו

שתי פרשיות אלה של הונאת־המכס ועבירות על חוקי רשות־ניירות־הערך כרוכות וקשורות בשות־פיו של בעל הבנק הבינלאומי הראשון. הכיצד לא בדק בנק ישראל פרשות אלה, וכיצד לא ידע עליהן? התשובה לכך היא פשוטה: בנק ישראל פנה למישטרת־ישראל וביקש חוות־דעת. זו בדקה במחשב, ומצאה כי אין לה דבר נגד ז'אק נאצר. כידוע, אחרי שבע שנים מוחקים ממאגרי הזיכרון של המישטרה את החומר המצטבר. אילו היה בנק ישראל פונה לרשויות־החוק של הפיליפינים או ארצות־הברית, שב־הן חי נאצר, ייתכן והיה מקבל מידע כלשהו. שילטונות־ההגירה האמריק־איים מסרבים להתיר לז'אק נאצר לחיות באמריקה כתייר, ודורשות כי ישלם מיסים כתושב. פרשת הרכוש הגנוב של מרקוס חשפה גם עסקים שונים של נאצר עם מרקוס באמריקה.

השיבה לעסקים בישראל של ז'אק נאצר היתה רק ב־1985. ב־27 בפברואר פירסם הארץ כי ז'אק נאצר, שניהל משא־ומתן לרכישת מיפעל אחא. תרם לכיסוי הוצאות מישפטו של שר־התעשיה אריאל שרון.

מקורות בניו־יורק טוענים כי חלקו של נאצר במימון רכישת הבינלאומי הוא קטן. בספי הרכישה, 24 מיליון דולר, אורגנו על־ידי קבוצת הבנקאים התאלבייים, בעיקר אדמונד ספרא, בעל רפבלוק ושיונאל בנק בניו־יורק (על אביו נכתב סיפרו של אמנון שמוש מישל עזרא ספרא ובניו. ששימש גם נושא לסידרת־טלוויזיה). עורך־דינו של נאצר משמש כיו"ר רפבלוק.

ברור כי גם המימון לרכישת בנק לאומי יבוא מקבוצת־ספרא. אבל נאצר הוא הקונה הרישמי, והוא יהיה השליט בבנק. רובר הבנק הבינלאומי, וכן פרק־ליטו של נאצר, שנשאלו לגבי עניינים אלה, לא הגיבו.

על רקע כישלונות בנק ישראל בפיקוח על הבנקים ופרשת בנק צפון־אמריקה, האם הוא מסוגל בכלל לברוק מי קונה בנקים בישראל?

אבי עופרים בא ארצה בשקט. הוא עובד בחשאי על תקליט עם הזמרת סימה עמיאל, שעימה הוא מקווה להקים צמד חדש

צמד העופרים קם מחדש!

אבי ואסתר עופרים בימי־הזוהר (1969)
„חיי איתה היו שקרו"

רנק סינטרה, תום ג'ונס, טינה טרנר והבי־ג'יס היו אמורים להגיע למסיבת יום־הולדתו ה־50, שחל ב־5 באוקטובר בשנה שעברה. אשתו, סנדרה הרטה, הופקדה על אירגון האירוע. אך אבי עופרים, חתן־השימחה, החליט לוותר על המסיבה ולערוך את האירוע בחוג־המישפחה בלבד, אצל אמו בחיפה.

באותו ערב קיבל שלושה תכשיטים, מתנות מהנשים בחייו. מאחותו, נעמי כהן, קיבל טבעת־זהב משובצת יהלו־מים. מהאם קיבל שרשרת־זהב. ומאש־תו, סנדרה, מגן־דויד מזהב, שבמרכזו הסיפרה חמש, המסמלת את יום־הולדתו ואת שנת ה־50 לחייו.

גם השנה יחגוג את יום־הולדתו בארץ, בחברת בני־מישפחתו, ואולי כמה ידידים. התכשיטים שעל גופו רב־המימדים מושכים תשומת־לב, ובהומור היבש שלו הוא אומר: „קודם־לכן הלכתי בלי כלום. עכשיו עשו אותי אדון גולדמן."

אבי עופרים — לצעירים אין השם הזה אומר הרבה. אך לכל מי שהתבגרו בשנות ה־60 ובתחילת ה־70, דור הפרחים והמחאה, השם עופרים הוא סמל להצלחה, לפירסום ולתהילה, אך עם אקורד צורם המתקשר לנפילה, לסמים ולבתי־סוהר.

עכשיו כאן, במקום־מגוריו, מלון קרלטון בתל־אביב, זהו אבי עופרים חדש, צעיר במראהו, הנושא על גופו עודפי־מישקל ניכרים.

כיברת־דרך ארוכה הוא עבר מהיום שבו נשלח לייצג את ישראל בפסטיבל בוורשה, כבן־זוגה של אסתר עופרים, עד לנפילה הגדולה ב־74.

בין לבין הספיק הצמד להקליט עשרות תקליטים, שמתוכם הפכו 25 לתקליטי־זהב — הישג מכובד שרק אמנים בינלאומיים מעטים זכו בו באותם ימים — החיפושיות, אלביס פרסלי, קליף ריצ'רד ומעטים נוספים שזכו להיכלל במועדון היוקרתי הזה.

בחו"ל הם היו הדבר החם ביותר שישראל ייצאה באותם הימים, למעט אולי תעשיית הנשק והתפוזים. מלכת אנגליה, אליזבת השניה, אף הכתירה אותו בתואר 'סיר', אך כאן בארץ הם היו מוחרמים. אולי מפני שאת מיליוני הדולארים שהם הרוויחו הם השקיעו בחו"ל, ולא שלחו לארץ.

ב־69 החלה ההידרדרות. צמר העופ־רים התפרק ואבי עופרים התחיל לנהל אורח חיים ניהיליסטי. הוא ביזבז מאות אלפי דולארים על סמים, נשים, מסיבות ומתנות, וב־74 מצא עצמו בחוסר־כל. הסמים הפכו לחלק בלתי־נפרד מחייו.

מה שהתחיל כהרפתקה הפך למסע של הרס עצמי, מעין הת־אבדות בתשלומים. המישטרה היתה בעיקבותיו, והעיתונות המקומית בגר־מניה עשתה מטעמים מכל המעצרים וסיפורי־הרכילות העסיסיים שסופקו לה על־ידי חברות־לשעבר, מתחרים מיקצועיים וסתם אוהבי סנסציות.

עירומים בסאונה

אבי עופרים של היום מדבר בגילוי־לב על התקופה ההיא. „מהבחינה הקלינית הייתי חצי מת. החודש שבו ישבתי במעצר, היה החודש של גמילה בשבילי. כתבתי אז את הספר ואת השיר much too much. את הספר התחלתי במעצר והמשכתי לאחר מכן באילת, וכיום יוצאת כבר מהדורה רביעית של הספר.

„יצאתי מהכלא עם גיטרה ואמרתי לעצמי שאני רוצה לחיות. מה שעבר עלי היה התאבדות בתשלומים. שילמ־תי מחיר יקר — 11 מיליון מארק זרקתי בתקופה של הראון ב־77־70. לא היה לי עם מי לדבר. כל מה שאמרו לי באותן השנים עבר לידי.

„כשיצאתי מהכלא עשיתי סיבוב של שנה וחצי בבתי־ספר ובמתנ"סים ברחבי גרמניה. סיפרתי את הסיפור שלי ושרתי כמה שירים. מישרד־הפנים הגרמני עודד את היוזמה שלי, ואמרתי לעצמי שבכך שאעזור לאחרים אעזור לעצמי. כשסיימתי ביקשו ממני שאמ־שיך, אך אמרתי די, את חובי לחברה שילמתי.

„לגבי זאת היתה גמילה. אפשר לצאת מההירואין, ואני יודע שהסט־טיסטיקה מראה שרק 2.8 אחוזים מצליחים להיגמל. אני הייתי חמור. כשאתה מגיש את הישבן, אתה חייב לקבל בעיטה, אך אני חייב לציין שלמרות שהייתי מעורפל מרבית הזמן הייתי מציאותי."

במהלך המונולוג הארוך יושבת אשתו סנדרה ומקשיבה. היא מרצינה, משנה הבעות, אך לא מתערבת. אם מתוך נימוס או מתוך הערכה לבעלה.

האשה סנדרה
„היא הבוסית. האם והמפיקה שליו"

האב צבי, האם זלדה והבנים שימעון, אבי ונעמי
„התאבדות אבי נרמה לי לטראומהו"

בת־הזוג החדשה: סימה עמיאל עם אבי
„היא אסתר חדשה"

גם כשהיא מתבקשת להגיב היא עושה זאת במישפטים קצרים ללא מילים מיותרות.

על אשתו הוא מדבר בהערכה ובאהבה רבה. „כשסיימתי את הגמי־לה," הוא מספר, „היו לי ביד שתי מיזוודות, חובות בסך 700 אלף דולר ובנוסף לכל הצרות גם נזרקתי מהווילה שבה התגוררתי קודם למעצרי. רק על דבר אחד הצטערתי — על הסבל שגי־רמתי לבני־מישפחתי.

„שנה לאחר מכן, ב־25 בדצמבר 1980, היכרתי את סנדרה. הכרנו בסאונה של הילטון במינכן. שנינו היינו עירומים כמו ארם וחווה. באותה תקופה עבדתי על תקליט. נסעתי ארצה, ויום אחרי שחזרתי למינכן החלטתי לגשת לסאונה בהילטון. לאחר שראיתי אותה ניגשתי למנהל הסאונה וביקשתי פרטים עליה. הוא סיפר לי שהיא גרפיקאית. הכל קרה שלושה חודשים לפני שעמדתי להינשא לבחורה ישר־אלית ולחזור לארץ לצמיתות.

„אמרתי לו שאני רוצה להכיר אותה, כי אולי היא תוכל לעזור לי בעיצוב העטיפה של התקליט. כשהכרנו בי־קשתי ממנה לעצב לי סמל של מזל מאזניים. על צד אחד של המישקל ציור של הראש שלי, ועל האחר ראש כבד מלא סמים המטה את המאזניים למטה.

„קבעתי איתה פגישה וקיבלתי הלם [illegible] אותה. היא היתה אלגנטית [illegible] באתי זרוק בג'ינס. לא [illegible] הקטע הזה. הצעתי לה לבוא [illegible] הביתה ולשמוע כמה שירים, כדי [illegible] רקע לתקליט. היא באה, ומאז [illegible] ביחד."

אבי פונה לאשתו ואומר לה: „ספרי לו על מה שאמרת לאמך עלי." וסנדרה מספרת: „כשהייתי בת חמש היה לנו בבית תקליט שלו בשם השירים החדשים של העולם ואז אמרתי לאמא: איתו אני אתחתן! אמא אמרה לי שזה יהיה בלתי־אפשרי, כי הוא כבר נשוי. ואני לא ויתרתי ואמרתי: אז אני רוצה מישהו שייראה כמוהו ושישיר כמוהו."

„פחדתי ממיפלצת"

סנדרה מדברת עברית שוטפת כמעט ללא מיבטא זר. בהתחשב בעובדה שהיא קלטה את השפה רק משיחות עם בעלה או מביקורים בארץ, היא באמת מעוררת התפעלות, אך הקשר של סנדרה הלא־יהודיה לארץ וליהדות אינו נגמר רק בנישואין לאבי. כעת היא נמצאת בתהליך גיור ממושך, ונוהגת לבקר לפחות פעם בשבוע בבית־הכנסת בחברת שני ילדיהם.

אחרי היכרות של כמה שבועות חזר אבי עופרים לביקור בארץ, אך הג־עגועים לסנדרה גברו על כל השי־קולים האחרים, והוא חזר לגרמניה. למרות קשיים שהיו לסנדרה להיכנס להריון נולד, ב־13 באוגוסט 1982, בנם הבכור גיל דורון. 11 חודשים לאחר מכן הם נישאו.

את הפחדים שליוו אותו במהלך הריונה של סנדרה מתאר אבי: „פחדתי שתיוולד לי מיפלצת בגלל כל הסמים שלקחתי. בדקתי אותו איבר אחרי איבר לראות אם הוא בסדר. את האחיות הנזירות הנפתי באוויר מרוב שימחה. רצתי למכשיר־הטלפון כדי לבשר לכל העולם. הוצאתי, אולי, אלף דולר על שיחות לארץ וברחבי גרמניה."

הבן השני טל עימנואל נולד ב־24 באוגוסט 1984. בחודש האחרון של הריונה סבלה סנדרה מהתקפים לא־ברורים של חום גבוה. התינוק נולד כשהוא חולה בדלקת־קרום־המוח, וכמה ימים לאחר הלידה אושפזה האם בבית־חולים אחר. הרופאים לא מצאו את הסיבה לחום הגבוה.

כשביישר לו הרופא על מחלתו של הרך הנולד, יצא אבי את בית־החולים נסער וכועס, נכנס לריכבו ולאחר דקות ספורות של נהיגה פגע בשני רוכבי־אופנוע שנפצעו קשה.

במשך חודשיים לא ידעה סנדרה על מחלתו של בנה שזה עתה נולד. אבי היה רץ בין שני בתי־החולים. לדבריו, את השיער הלבן המעטר את רעמת שיערו הוא קיבל באותה תקופה.

שני ילדים נוספים שלו נולדו מהרפתקות־אהבים ישנות. האחד בן 30, מתגורר בארץ ועומד להינשא בקרוב, והשניה בת 18 המתגוררת במדינת לואיזיאנה בארצות־הברית.

כמה פעמים במהלך השיחה מזכיר אבי את אביו, צבי רייכשטט, שהתאבד כשאבי היה בן 20. אירוע טראומטי שילווה אותו עד סוף חייו. „כשנולד בני, גיל דורון, הרגשתי שאבי, שהת־אבד, נולד מחדש. גם השם עופרים מתקשר לשם האב. עופר הוא הבן של הצבי. ומכאן מקור השם עופרים."

כישוף שחור

המיסטיקה והסימליות שבשמות ובתאריכים מלווה את אבי כל חייו. הוא התעניין וניסה הכל, החל ממדיטציה וכלה בכישוף שחור. אך רק כיום, אחרי הגמילה והלידה המחודשת, הוא מרגיש שהוא יצירתי יותר מאשר בעבר.

בגרמניה יש לו שתי חברות: תיקווה המפיקה ומייצגת אמנים שונים, ומנר־הלת על־ידי אשתו סנדרה, וברמל שהיא חברה להוצאה־לאור של מוסיקה, קיתונות של בוז ושינאה על כך שבחר מרצונו החופשי לגור בגרמניה, הוא רגיש ביותר לנושא הציוני ומפעם ופעם הוא גולש לנושא ומנסה להבהיר את עמדותיו, גם כשלא מתבקש.

„נכון שקל לשבת במלון קרלטון ולבקר את מה שקורה כאן," הוא אומר, „אבל אני חייב לאמר כמה דברים. לא הייתי בארץ שמונה חודשים. אני מגיע לארץ לפחות ארבע פעמים בשנה. החלום שלי הוא להגיע למצב של חצי שנה בארץ וחצי שנה באירופה. באי־רופה אני אומר שאני גר כאן, בגרמניה, אבל הבית שלי הוא בישראל.

„הכל מאוד מעציב אותי. אבל אני כבר ה־ייתי בדאון ויצאתי מזה, ולכן אני אופטימי. עם קצת כבוד ויחס לארם נפתור הרבה. המילחמה היא לא בינינו לבין הערבים, אלא בינינו לבין עצמנו. תמיד אמרו שליהודים יש ראש טוב, אז למה הם לא פותרים את הבעיות של עצמם? אני לא יודע אם יש פיתרון למצב הפוליטי, כי זאת לא בעייה ספציפית של המאה הזאת.

זוהר אוהליאב ■

(המשך בעמוד 40)

הבנים טל־עימנואל וגיל־דורון
„אני לא מרוצה מזה שהם משחקים בנשקו"

אבי נידידות גרמניות (1971)
„היו לי סמים ונשים..."

אבי וסנדרה השבוע בארץ
היכרות בסאונה

בדיקת־ראיה חינם

אין ספק שללא ילקוט, כלי־כתיבה וספרים לא יוכל התלמיד להתחיל את שנת־לימודיו. אולם מה באשר ליכולת־הריכוז של הילד ולביטחונו העצמי?

קיים קשר הדוק בינם לבין כושר־הראיה, וחשוב לברוק, לאבחן ולטפל, כדי שיהיה קל יותר להתרכז בלימודים ולהשיג הישגים טובים יותר.

את כושר־הראיה של הילד מאבחנים מיד עם לידתו. אם מתגלה ליקוי, מועבר הענין לטיפול מקצועי של רופאי־העיניים. אולם ברוב המקרים מתחילים ליקויי־הראיה להופיע אחרי גיל 5, בתקופת הכניסה לעול־הלימודים.

הילד מתקשה בקריאה מהלוח? מתקרב מאוד לטלוויזיה, או מסיט ראשו הצידה כדי להיטיב לראות? אלה הם סממנים ברורים לליקויי־ראיה, ויש לקחת את הילד לאבחון סופי ולטיפול אצל אופטומטריסט מומחה.

לעיתים קשה להורים לעמוד על ליקוי הראיה ללא בדיקה מקפת של מומחה. לכן חשוב מאוד לערוך בדיקה שגרתית לילדים אחת לשנה עד גיל שמונה.

וחשוב מאוד לתקוף ליקויים מסויימים, כגון עין עצלה או פזילה, בגילאים מוקדמים (4–6). עם הזנחת האבחון והטיפול המצב יורע, הליקוי יוחמר והריפוי יהיה קשה וארוך יותר.

חברי אורית, רשת האופטיקה המובילה בישראל, רוצים לתרום להגברת מודעות ההורים בנושא זה, והעלאת כושר הלמידה של הילדים. לקראת שנת־הלימודים החדשה מתבצעת בסניפי **אורית** בדיקת־ראיה **חינם** לילדים. בעבר ערכו חברי **אורית** בדיקות־ראיה בכתי־ספר רבים ברחבי הארץ, ומקרים רבים של ליקויי־ראיה נסתרים מהורים ומילדים אובחנו וטופלו במועד.

הורים מתבקשים לצלצל אל סניף **אורית רשת אופטיקה** הקרוב ביותר למקום מגוריהם, לקבוע פגישה עם אופטומטריסט מומחה ולקחת את ילדם לבדיקת־ראיה **חינם**.

מסעדה מעולם אחר

מנגס הבלקן

חגיגה אמיתית של מאכלים בלקניים

★ קבב בולגרי ★ מבחר ממולאים ★ מרקים מיוחדים ★ סלטים וקינוחים אוריגינליים

מחירים עממיים — ניתן לקחת הביתה

יפו, שד' ירושלים 43, טל. 830719

תן טרמפ לחייל

למניעת אי־דס בסקס: השתמש בבחולה.

למניעת ציתות בטלפון: במכשיר BUGALARM.

אנו מספקים גם:
★ שירות לגילוי האזנות
★ מכשירים להקלטת שיחות
★ מזכירות אוטומטיות

רדיו דוקטור בע"מ
ת"א, שלום עליכם 18, טל' 286444

(המשך מעמוד קד)

יות ולסמכויות שיש להם השפעה על עתידם המיקצועי של בני מזל בתולה.

● כספים

זוהי תקופה לא־נוחה. מצד אחד יש סיכויים להרוויח כספים, ואף לזכות בהם ממקורות שונים, כמו ירושות, עסקים, עיסקות שבוצעו בעבר או אף הגרלות, אבל דרושה זהירות רבה בכל הקשור להשקעות ספקולטיביות. מומלץ להימנע מל־קחת סיכונים, כיוון שהתקופה מצביעה על כך שכל הימור יכול להסתיים בהפסד כספי שממנו לא תהיה תקומה בשנים הקרובות.

גם כשבסך־הכל יהיה נוח יותר, התחום הכלכלי לא יהיה קל. כדאי לארגן את כל העניינים הפיננסיים בידיעה שבשלוש השנים הבאות קשה יהיה לשמור על רמת חיים גבוהה, ויהיה זה כמעט בלתי־אפשרי להגדיל הכנסות.

● מישפחה וילדים

בתקופה הקרובה צריך יהיה להקדיש זמן לילדים, שכן בעיותיהם ישפיעו מיד על בני בתולה, שיצטרכו להתאים את עצמם ולשריין זמן כדי לעזור,

לבתולות מומלץ להימנע מלקחת סיכונים בתחום הכלכלי בגלל התקופה הקשה

לתמוך ולשמש כמישענת. נשים בנות בתולה הנמצאות בשלבי הריון שונים או מתכוונות להיכנס להריון כדאי שישגיחו על עצמן ויימנעו מכל סיכון או ממאמץ מיותר. שכנים וחברים יעודדו ויוכיחו את עצמם כמי שאפשר לסמוך עליהם בשעות קשות.

● בריאות

נקודה רגישה וחשובה היא הבריאות, שכן בחודשים הקרובים ייחלש כוח ההתנגדות. גם עכשיו סובלים בני בתולה מבעיות גופניות שונות בכלל ומבעיות עיכול בפרט. כדאי שיזכרו שמצבם אינו גרוע כפי שהם חוששים. גם אם יהיו רגעים שבהם הם יחששו, לא נראה שנשקפת להם סכנה.

בהמשך הם יחלימו ויוכלו לתפ־קד כרגיל. חשוב שיזכרו שאין ממה לחשוש וכדאי להתייחס לבעיות בפרופורציה ולא לפתח את הצדדים הפסימיים הקיימים באי־שיותם. באופן כללי יש טעם להיות אופטימיים בכל מה שקשור לענ־ייני בריאות.

● ומה שבינו לבינה

אוראנוס, שיימצא בבית החמי־שי, יביא להם חוויות בלתי־רגילות ומפתיעות. חיי־האהבה יהיו מלאי תהפוכות. אולם אסור לשכוח שגם סטורן יימצא בבית החמישי ולמ־רות שמזומנות להם הרפתקות ופרשיות־אהבה מרגשות הם יצ־טרכו לקבל אחריות על מעשיהם, ולהתחשב בצרכיהם של בני־זוגם.

פרשיה, שנראית קלילה ולא מחייבת, עלולה להביא לתוצאות בלתי־צפויות שיכולות להשפיע על חייהם. הגברים בני מזל בתולה יכולים להתעורר יום אחד בידיעה שבקרוב יוולד להם ילד מחוץ למיסגרת מקובלת.

בתחום חיי־המישפחה מצפה להם שנה פחות סוערת, ומי שסבלו מחוסר־יציבות יוכלו לשקם את חייהם מחדש.

„לילדים שלי יהיה דרכון ישראלי, הם יחליטו איפה הם רוצים לגור"

„בתקליט שלי מחר אשוב הביתה, שיצא לפני שלוש שנים, כתבתי שיר בשם „לילה בלבנון" לזכר שני חברים שלי שנפלו במילחמה. אז כולם אמרו לי: מה לך וללבנון? אסור לי לכתוב ולשיר? להביע את עצמי זה דחף, אך אני פוחד להביע את דיעותי. למרות שאני משלם מס־נסיעות ונוסע בדרכון ישראלי אני מעדיף לא לדבר על פוליטיקה.

„כשאני באירופה, ומישהו מעז לא־מר משהו נגד המדינה, אני מתנפל עליו כמו נמר, אך כשאני נמצא בארץ מתנפלים עלי כולם כמו נמרים כי לי אסור להגיד מה אני חושב.

„לא ראיתי בעולם כל־כך הרבה רלתות עם כל־כך הרבה מנעולים מורכבים. כולם פה פוחדים. שאלתי את דודתי: „למה את סוגרת את הדלת ברב בריח?' אז היא ענתה לי: „אתה לא קורא מה עושים בארץ לזקנים?'

„אם שואלים אותי אם אני ימני או שמאלי בדיעותי, אני יכול להגיד שבצעירי הייתי במכבי הצעיר, בצופים, במחנות־העולים ובשומר הצעיר. בכר־לם הייתי פעיל, כי בכל תנועה היתה לי חברה. חונכתי לשמאל ולימין, וכיום למדתי להיות מנומס.

„לילדים שלי גם יהיה דרכון יש־ראלי, אך הם יחליטו איפה הם רוצים לגור ולאיזה מדינה הם רוצים להש־תייך. אני לא יודע מה יקרה להם בגיל 18. כיום כילדים הם משחקים ברובים, למרות שאני מתנגד. אך כשהגדולים משחקים ברובים המחיר הוא כבד."

„אין לי מעצורים"

אבי עופרים נסחף בדיבורו ולקר־לו נוספים גוונים שלא נשמעו קודם לכן. ניכר עליו שהוא כועס ופגוע מהיחס אליו כאדם, להבדיל מהיחס המיוחד שהוא זוכה לו כאמן. הוא חוזר לסירוגין להבדלים בין אורח חייו כיום לזה שבעבר. הוא ממעט להזכיר את העבר אך מרגיש את ההווה והעתיד.

„היום השתניתי," הוא אומר. „אני מסוגל לבכות משימחה, מכאב, מאושר. אני יכול לצחוק בקול רם, דבר שלא עשיתי בעבר. אני עושה כיום את מה שלא עשיתי במשך 15 שנה. אין לי הרבה מעצורים כיום. אני יכול לאמר את מה שאני רוצה, אך משתדל שזה יהיה בצורה אמינה. דרך גידולם של הילדים למדתי לא לשחק ולהיות אני עצמי. עם ילדים אתה חייב להיות טיבעי. אי־אפשר לעבוד עליהם."

על מערכת יחסיו עם הזמר יגאל בשן, שהביאה בעקיפין למאסרו ולהס־תבכותו עם שילטונות־החוק בגרמניה הוא מספר: „פגשתי בו בכפר של רפי נלסון. הוא ניגש אלי ושאל אותי אם אני עדיין כועס עליו. אני לא כועס עליו מפני שזה נעשה בגלל חוסר־מחשבה."

על הפלייבוי שימעון עדן, מלך מועדוני־הלילה של ברלין, יש לו רק שבחים. הוא אומר שיש הרבה סיפורים על עדן, אך כשנפל והיה עצור היה זה שימעון עדן ששלח סכום כסף גדול כדי לשחררו בערבות וסירב לקבל את הכסף חזרה. הוא גם לא חוסך בסר־פרלטיבים כשהוא מדבר על השחקן הזמר אריה מוסקונה. לדבריו הוא כישרון בינלאומי שעדיין לא התגלה.

מערכת יחסיו עם הזמרת אסתר עופרים, שהיתה בת־זוגו לחיים ולצמד היא אמביוולנטית. „חיי עם אסתר היו שקר. כל מכוניות הפאר, ההיי־לייף, הכל היה שקר. שרתי וסבלתי. קול כמו שיש לאסתר זה דבר נדיר. כשהייתי על הבמה אימצתי את קולי ולה באו הדברים כל כך בקלות. לא קל לשיר ליד קול כמו של אסתר.

„צלילי קולה והגוון של הזמרת סימה עמיאל, המופיעה במחזמר עלובי החיים, רומים לאלה של אסתר, למרות שעמיאל שרה אחרת. כששמעתי אותה קיבלתי זנבוג. במשך שבע השנים ה־אחרונות לחצה עלי אשתי שאקים מחדש את העופרים, ואני סירבתי בגלל תקליט־הסולו שלי Newborn.

„כשהגעתי ארצה פגשתי את המע־בד המוסיקלי אלדד שרים שהזמין אותנו לראות את המחזמר. כששמעתי את סימה עמיאל עברה בי צמרמורת. אשתי סנדרה הסתכלה עלי ואני עליה ומבלי לדבר היה ברור לשנינו שאני מקים מחדש את העופרים. אחרי ההצגה ניגשתי אליה ואמרתי לה שהיא מזכירה לי זמרת מעולה ששרתי איתה.

„היא סיפרה לי שלפני 11 שנה היא היתה אצלי במינכן ואמרתי לה שיש לה קול רומה לזה של אסתר, ואפילו החשיבה שלה רומה, וכאשר היא תהיה מוכנה ויציבה שתבוא אלי. כיום היא לדעתי סופר־מיקצועית. כבר שבועיים אני עושה איתה חזרות והיא פשוט משהו בינלאומי. זה טוב שהיא עדיין לא התמסדה. היא לא משחקת את הסטארית.

„אנחנו עובדים עכשיו על הפקת תקליט חדש שייקרא Ofarim Alive. התקליט יהיה באנגלית. חציו יוקדש לשירים ישנים כמו „סינדרלה רוקפלה" בעיבוד חדש, וחציו לשירים חדשים לגמרי. חמש חברות גדולות בחו"ל נמצאות איתי במשא־ומתן על זכויות ההפצה. התקליט אמור לצאת בתחילת השנה הבאה.

„שתי קומות מתחתי במלון גר הבימאי ההולנדי ראלף ענבר. כשהוא שמע את הביצועים החדשים של השירים „הבוקר של חיי" ו„יקירי חזור הביתה" הוא ביקש את זכויות ההפצה בכל ארצות הבנלוכס. כשסימה עמיאל תגמור את ההקלטות ואת שאר החוזים שלה נצא למסע קידום־מכירות בארץ ובחו"ל.

„חברה קרובה, ששמעה את הביצוע של סימה עמיאל לשיר „היו לילות", לא מאמינה לי שזאת סימה והיא בטוחה שזה הביצוע של אסתר. הקול הנקי של סימה והקול המחוספס שלי [illegible] שילוב טוב."

גירסה נוספת, אולי לא [illegible] לצמד העופרים, שהחל את דרכ[illegible] קור עם אבי עופרים ושמוליק [illegible] המשיך בהרכב המפורסם־יותר ש[illegible] ואסתר, ואילו היום חוזר בש[illegible] פעולה של אבי עופרים וסימה עמ[illegible]

חיים מקבילים

„ההקבלות בין חיי ובין חיי אסתר הן ממש דבר מפחיד. אשתי, סנדרה, מיודדת עם כל חברותיי מהעבר. כשהיא היתה בחודש השני להריונה, גם אסתר נכנסה להריון מבן־זוגה לחיים. בנה, דויד בנימין, היה באותו הגן, וכעת הוא באותה הכיתה כמו בני, גיל דורון.

„אסתר התחתנה עם בחור צעיר זהה לגילה של אשתי סנדרה. הוצאתי תקליט בשם Much too Much. במקביל גם היא הוציאה תקליט שזכה להצלחה גדולה. כעת, כשאני מגיע ארצה כדי להוציא תק־ליט, היא מגיעה לסידרת קונצרטים. אני מקווה שב־שנה הבאה זה יהיה להיפך, שהיא תבוא להקליט, ואני אבוא לעשות כאן קונצרט."

כיצד הגיע יוסף קרלנבוים לממשלה, למה כעסה פולה בן־גוריון על בעלה ומי האיש שהגיש

כוסית ויסקי לגולדה

אלמוגי בשיאו (1959)
סטאלין הקטן, דוקטור לאירגון

אלמוגי מאחורי גולדה
כמו השמש בחוכייה

פ ולה בן־גוריון כינתה אותו „סטאלין הקטן", אחרים קראו לו „רוקטור לאירגון", אבל אחרי שגומרים לקרוא את 324 העמודים של ספר־זיכרונותיו (המאבק על בן־גוריון, הוצ' את ידיעות אחרונות) מן השנים שבהן היה מזכיר מפא"י (מיפלגת־העבודה בגילגולה הקודם), התואר ההולם אותו הוא „המצטט הגדול".

זהו איש חיפה יוסף אלמוגי (כיום בן 78), העורך בסיפרו חשבון עם כל אלה שצידדו בבן־גוריון, לחמו בבן־גוריון (וגם עם אלה שפסחו על שתי הסעיפים) בשנות ה־60 הראשונות, כאשר פרצה פרשת לבון, שהתייחסה למה שאירע ב־1954 („העסק הביש") כאשר שר־הביטחון פינחס לבון נתן, או לא נתן, את ההוראה להפעיל רשת־חבלה חוב־בנית בערי מצריים, מתוך כוונה לסכ־סך בין ארצות־הברית למצריים.

„גולדה פרצה בבכי!"

א למוגי, עסקן־פועלים, ששמו התחיל ללכת לפניו אחרי שהתנ־דב לצבא הבריטי של מילחמת־העולם השנייה, לחיל־החפרים (יחידות־עזר של חיל־ההנדסה המלכותי), נפל בשבי הגרמנים בקרבות יוון ועמר בראש השבויים הארצישראליים (יחד עם איש קיבוץ גבעת־חיים, יצחק בן־אהרון, לימים שר־התחבורה ומזכיר־ההסתד־רות).

הוא היה מזכיר מועצת־הפועלים בחיפה עת נקרא לעמוד בראש מטה הבחירות של מפא"י לכנסת הרביעית. הצלחתו יוצאת־הדופן (47 מקומות, המיספר הגדול ביותר של ח"כים שלו זכתה מיפלגה כלשהי בבחירות לכנסת כלשהי), הוליכה אותו הישר לתפקיד מזכיר־המיפלגה.

אך בין בחירות אלה לבחירות הב־אות (אחרי הדחת לבון, בהן ירדה

אלמוגי כאיש־חברה
מצטט נדול, סלע איתן

מפא"י ל־42 מקומות) נפלה עליו פר־שת לבון.

אלמוגי עמד לצד בן־גוריון כסלע איתן. לא כן ותיקי מפא"י. וכך מספר אלמוגי (שאגב, גם אינו מתלהב במ־יוחד מחלקם של צעירי מפא"י של אר־תם ימים והמבקר בצורה די חריפה את התנהגותם של משה דיין ושימעון פרס) על אחת הפגישות של ראשי מפא"י, שכנראה כראוי לצמרת מיפלגת־פוע־לים התכנסה במלון־היוקרה של שנות ה־60 דווקא, מלון השרון שעל חוף הר־צליה: בן־גוריון התקיף את שני יריביו, (או שר־החינוך) זלמן („זיאמה") ארן (ואז שרת־החוץ) גולדה מאיר. „זיאמה החוויר ...ואילו גולדה פרצה בבכי!"

הדוקטור לאירגון ידע מה לארגן לגולדה. נזכר אלמוגי: „קמתי וליווי־תיה לחדר הסמוך, ושם הרגעתי אותה בעזרת כוסית ויסקי."

„שרת היה חיוור כסיד!"

ו כך זה נמשך. באין־ספור ישיבות ופגישות ניסו כולם לשכך, בחורף 1961, את הסערה. ומה שהיה חשוב לא פחות לראשי מפא"י — להסתיר את חילוקי־הדיעות הפנימיים מאוזני העי־תונים. מה שלא עלה תמיד יפה.

משנתכנס מרכז מפא"י בבניין תי־אטרון אוהל (שבשולי כיכר דיזנגוף בתל־אביב והמשמש כיום כמרכז הפעי־לות התל־אביבית של אולפני גולן־גלובוס) לישיבת חיסולו הסופי של לבון כאיש־ציבור, על־ידי הדחתו מתפ־קיד מזכיר־ההסתדרות (הדחה שאכן הוחלט עליה ב־159 נגד 96 קולות חברי המרכז), גילו הסדרנים באחת מע־ליות־הגג שני צעירים מכורבלים במ־עילים עבים, שחדרו לבניין באישון־לילה כדי שיוכלו לעקוב מקרוב אחרי הדיון הסגור.

אחד מהם היה כתב העולם הזה והשני היה שלמה נקדימון, אז כתב יר־מון תנועת־החרות המנוח, ולי־מים יועץ־התיקשורת של ראש־הממש־לה מנחם בגין.

היתה זאת אותה הישיבה של מרכז מפא"י, שבה עלה משה שרת לדוכן „חיוור כסיד ורועד מחמת התרגשות" ותקף את בן־גוריון במילים שכבר נכ־נסו להיסטוריה: „לא הכבוד והצדק משמשים נר לרגלינו, אלא הפחד וה־חשבון!"

אבל אלמוגי אינו מסתפק בסיפרו רק במי נאם, מתי, היכן ועל מה במשך שלוש השנים שבהן שימש כמזכיר־המיפלגה. הוא גם מפזר כמה גילויים משעשעים, כמו זה שפולה בן־גוריון התרעמה על כך שבן־גוריון „החל להק־דיש זמן רב מדי לפילוסופיה" וכיצד הודיע לו בן־גוריון על מינויו הצפוי כשר בממשלתו.

„אתה מכיר את יוסף קרלנבוים?" שאל בן־גוריון את אלמוגי באחת מפ־גישותיהם אחרי הבחירות לכנסת הח־מישית. אלמוגי, שהכיר את יוסף קרלנ־בוים היטב (שכן נולד בשם זה בעיירה הפולנית רוביושוב), לא הבין בדיוק מה רצה ממנו בן־גוריון (שנולד בשם גרין), אך בכל זאת השיב בנימוס: „אני חושב שאני מכירו."

ואז סגר לו בן־גוריון עניין: „תאמר לו כי הוא יהיה שר־בלי־תיק בממשלה החדשה!"

גור־אריה חי וקיים

ב כל זאת, ישראל לפני 27 שנים היתה ישראל אחרת. אמנם נמצאו אנשים מפוכחים, שידעו להזכיר, נוכח הצלחת העיר דימונה בדרום, שיש עתיד לחזון ולשם כך הם הסתמכו על כך שרק כמה שנים קודם לכן הציע מי שהציע לקרוא לעיר־האטום בנגב „דימונה".

אבל החזון בהווה של 1961 היה עדיין ירחמיאלי למדיי. כך הכתיר הפועל הצעיר, שבועון מפא"י המנוח, שממנו מצטט אלמוגי בהרחבה, את המ־אמר הראשי שרן בהדחת לבון בכותרת „הכרעה אשר עיצבון בה". ואחרי ההצ־לחה היחסית בבחירות לכנסת החמי־שית הודיע הפועל הצעיר: „גור־אריה מפא"י חי וקיים וכוחו עימו!"

ואכן כוחה של מפא"י באמת היה באותן שנים עימה. כך, למשל, הוצב אהרון בקר, מי שירש את מישרת מד־כיר־ההסתדרות מפינחס לבון, רק כמ־קום ה־24 ברשימה לכנסת (בניגוד לישראל קיסר, למשל, המוצב ב־1988 במקום הרביעי ברשימה לכנסת ה־12).

ומי הוצב במקום ה־23 ברשימה לאר־תה כנסת? שימעון פרס. אבל הוא היה, כפי שאלמוגי טורח להזכיר על פני שני עמודים, שבהם הוא מפרט רשימת כל 120 מועמדי מפא"י לכנסת החמישית, במקום לא רע.

אחרי הכל הוצב באותה רשימה הצ־ייר וסופר־הילדים נחום (שביל תפוחי־הזהב) גוטמן רק במקום ה־101, שחקן הבימה אהרון מסקין במקום ה־103 ודמות־הייצוג של העדה הספרדית, הסופר יהודה (עלילות עקביא) בורלא רק במקום ה־120.

„הוא באמת הזדקן!"

324 עמודי סיפרו של יוסף אלמוגי גדושים מובאות אין־קץ מפי־הם של ראשי מפא"י, כל מובאה מנינה לפני עצמה, המעידה, בין השאר, מה הם חשבו באמת איש על רעהו.

- **כך, למשל, אמר דויד בן־גוריון על משה דיין: „חסרה לו אהבה לאנשים!"**
- **דיין לא נשאר חייב ואמר על בן־גוריון, שהיה בן 75, כאשר הרכיב את ממשלתו האחרונה בחורף 1961: „הוא באמת הזדקן!"**
- **לוי אשכול, בתגובה להצעת משה שרת, כי כל אחד יפעל בנושא הדחת לבון לפי מצפונו: „בשם המצפון אפשר לקיים את עשרת הדיברות, אך אפשר גם להרוס עולמות!"**
- **משה שרת, בתגובה לדרישת בן־גוריון להדיח את לבון ממיש־רת מזכיר־ההסתדרות: „ראש־הממשלה אינו יכול לומר למזכיר־ההסתדרות – התפטר! כי לדבר הזה אין גבול. מחר יהיה זה עורך־עיתון, מחרתיים יהיה זה ראש עיריית תל־אביב!"**
- **והשוואה משעשעת על תפקידו של שליח־ציבור, מפיו של ראובן ברקת, באותם ימים שגריר ישראל בנורבגיה (ולימים יו"ר הכנסת), כשנתבקש להחליף את אלמוגי בתפקיד מזכיר־המיפלגה, משזה נתמנה לשר בלי תיק: „תפקידו של שליח־ציבור כתפקיד השמש בחנוכייה – להדליק נרות ולשמור עליהם!"**

כשג'ט יגיע - אילת תראה אחרת.
אילת. ספטמבר 88'.

תשבצופן השלם הזה 2660

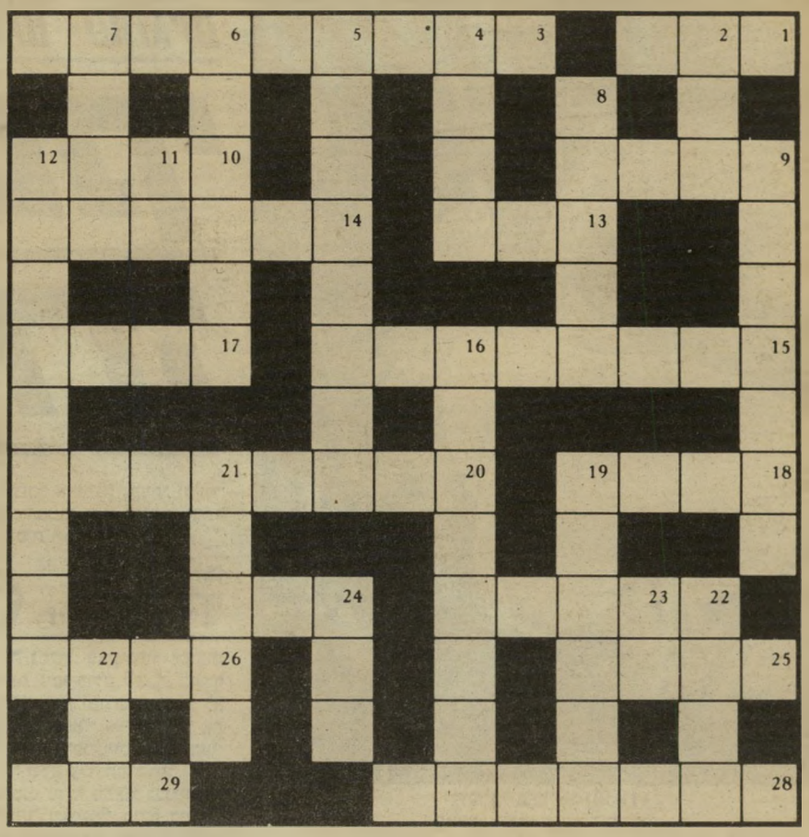

מאוזן:

1) השמיצו את חיה (3):
3) כשחיים משה גומר לשיר הוא מתנצל והולך, ומה עם ירוחם? (5,4):
9) שנים שזה כבר לא חשוב כל־כך (4):
10) ההמון ילך לקלפי ויבחר בטעם (4):
13) החברה תולה? (3):
14) והרמז הוא כי רי לו לחכימא בחלק משום (6):
15) פרס לא יקרא לשמיר... (4,4):
17) תבחר הר (4):
18) ברונו קולט רמזים (4):
20) שלושה מקטרים בעניני דיומא (8):
22) כבר ספרנו שרוצים שמני יחזור? (5):
24) צליל טוב שמעו החיים מן השוקת (3):
25) ממהר הביתה בגלל היצר (4):
26) גום קדם בעמק ואת השאר בהר (4):
28) הקטנים שומרים עלינו (3,4):
29) בעבר הוא עוד צעד (3).

מאונך:

2) המלך חזה מראש את אשר יקרה (3):
4) מועצת העיר מורשה לגבות מס (4):
5) נשמעת צבועה השבועה (8):
6) ע"פ הדיאגרמות, הן לא ישרות (6):
7) עזר יזקוף לזכותו מהירות המעשה (4):
8) הנקודה שבה נפגש חיל הרגלים עם הבהמה (5):
9) יהיה שלום! לכל היותר יהיה משא ומתן ארוך (7):
11) בני ששים לחיים ארוכים (2):
12) פוסט פקטום התברר שנתנו לבן אבויה את הקרדיט (5,4):
16) ט"ו, ט"ז, י"ז בתשרי (2,3,3):
19) את חשיבותה צינו בראשי תבות (6):
21) את עבודת הנקיון עשו השחקנים בבית העם בעצמם (5):
22) מדבר עם בן־דוד (4):
23) כל הבית עמד על הראש (2):
24) שאר ישוב לפסגה (3):
27) לכסף אין ריח נאמר, אבל יש צבע (3).

פתרון תשבצופן 2658

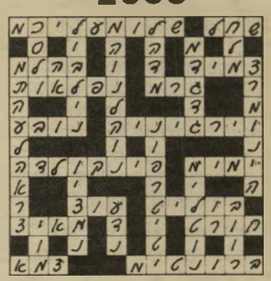

אביגיל ינאי

(המשך מעמוד 37)

מדוע, לפי דעתך, התנסלו על־ייך?

אם מישהו מצליח בחו"ל — כולם מפרגנים לו. בארץ — כשמישהו מצליח, זה נותן לאנשים להרגיש שגם הם יכלו, אבל לא עבדו ולא הצליחו. נוח לאנשים כאן להיות בינוניים. אנשים כאן לא אוהבים לעבוד קשה. ולאלה שלא עבדו מעולם בחיים, זה מרגיז שאחרים התאמצו ועבדו והשיגו: חלק מאלה שהתקיפו אותי פשוט לא הצטרכו לעבוד בחיים, הן מעולם לא עבדו.

● „הן" — זאת אומרת, שזוהי קינאת־נשים?

כן, זוהי קינאת־נשים!

● כאשה יפה, הצירוף של „יפה ומטומטמת" חדש לך?

„יפה ומטומטמת" — זהו מישפט שהמציאו המכוערים והלא־מוכשרים. זוהי פשוט קינאה. היית צריכה לראות איך נראות אלה שהתנפלו עלי ביום של המיבחנים...

● איך?

חיכו לי שם בחורות שהתרגזו — פשוט התרגזו, איך בחורה פשוטה כמוני, בלי שום ייחוס, מעזה לרצות...

● את מרגישה כאילו אומרים לך: „אילנה, אל תקפצי מעל הפופיק"?

אני מרגישה שאני מרגיזה הרבה־הרבה אנשים. כן, בעיקר — נשים, ברור. תמיד זה היה ככה. כבר התרגלתי. זה מפני שאני לא מתפשרת. תמיד אנשים התרגזו, אבל אני התעקשתי, ועובדה שהתקדמתי. הן כאלה טיפשות, כל אלה שמשמיצות: הקלטת זה לא עניין של איפור, אלא עניין של איך „להיות ליידי".

● ליידי מערכניקית... מדוע חשוב לך לזהות עצמך כמערכניקית?

אני תושבת שוה חשוב בגלל האמינות. זה לא כמו למכור מוצרי־קוסמטיקה. ברור שאני מוכרת מוצרים שבהלק מהם אני בכלל לא משתמשת, אבל כאן זה סיפור אחר.

● כלומר: אילו הליכוד היה פונה אליך, היית מסרבת?

הייתי אומרת: לא; גם פורסם שהם פנו אלי, ככה פורסם.

● את מופתעת מכל מה ש־קורה סביבך בימים האחרונים?

ביום־המיבחנים הרגשתי כמו... לא הופתעתי. ידעתי שהולכים לנגוס בי, ידעתי: חלק מזה זה חיסול־חשבונות, אז ידעתי.

● זה השפיע עלייך בעת ה־מיבחן?

הייתי נורא מתוחה. אפילו לא נתנו לי להתארגן, לא נתנו לי לנוח, להי־רגע — כלום. הם עלו אפילו לחדר־איפור אחרי.

● מי זה „הם"?

העיתונאים: מותר להם הכל: ציפיתי לקטעים של חיסולי־חשבונות. החוכמה היא פשוט לא להיות בארץ רוב הזמן — לבוא ולחזור.

● לפני ההתבטאויות כלפיך, תיכננת לשהות בארץ זמן רב?

כן, חזרתי כדי לעשות את הקלטת, את המיבחנים, וחשבתי, אולי, להישאר כאן יותר.

● אין לך עדיין מושג, אם תהיי הקריינית של תשדירי מיפלגת־העבודה?

לא, עוד לא קיבלתי שום תשובה. אבל ראה את זה מפיק בטלוויזיה, וממש פירגן לי. חוץ מזה, איציק (קול) רצה ללמד אותי להשתמש בטלפוינטר (מכשיר־עזר לקריינים). אמרתי לו שאת כל הקלטת שלי עשיתי בעזרת המכשיר, והוא אפילו לא הרגיש בכך! זוהי המחמאה הגדולה ביותר שיכולתי לקבל ממנו!

● אם לא תיבחרי, תעזבי בקרוב את הארץ?

אני ממילא מתוכננת לעבוד בחו"ל באוקטובר. אם אתקבל — אצטרך לבטל זאת, ואם לא — אסע!

● איזה דימוי נוצר לך?

אי־אפשר להגיד שאני לא יפה, כי יש על כך קבלות רישמיות, להגיד שאני לא אינטליגנטית — זה קשה, להגיד שאני לא מצליחה — אי־אפשר... מנסים, בעצם, מנסות ליצור לי תדמית של בחורה שמחליפה גברים וזה לא נכון. אין לי שום חבר עכשיו ואני לא מעוניינת כרגע בחבר. הן מנסות להגיד כאילו אני לא מוסרית. מי שמכיר אותי, יודע שזה לא נכון. תמי... היו לי רומאנים ארוכים.

את יודעת שבכלל לא היו לי הרבה רומאנים בחיי? עכשיו אין לי זמן לרומאנים. המחזרים שלי — כולם ע... רמה. מנסים לרמוז שאני מחליפה כל יום. יוצרים לי תדמית זולה. אני, בפירוש, לא כזאת. הן יודעות את זה; אחר הדברים שהן יודעות הוא שלמרות שאני כאילו נערת־זוהר — אני לא כזאת.

את מבינה? אני לא ממלאת את הציפיות שלהן. הוציאו לי את הרוח מהמיפרשים עם כל זה. האמת היא שחשבתי להישאר בארץ. אני נוסעת כבר בספטמבר. אם הענין עם המערך יסתדר — אחזור.

אני מאמינה שמי שצריך להחליט בענייני במערך, לא יתעסק במה שכל אחת כותבת. אם לא אבחר — אהיה על הקו תל־אביב־ניו־יורק. נראה לי שהכל סוחב לכיוון שאסע לאמריקה. דווקא חבל, בדיוק סידרתי לי דירה וחשבתי...

שושן בחדר־האיפור

„ידעתי שהולכים לנגוס בי. ידעתי חלק מזה חיסול חשבונות"

איתן עמיחי
הדברת מזיקים בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים, עירפול מיוחד לארועים למניעת יתושים וחרקים מעופפים.
רמת־גן רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272, טל. 777-22-75-03
1987
בשמירה על בריאותך ורכושך

שמיעה פוג'יקלית

בפעם הבאה שאתה מקליט,
נסה קסטות אודיו של פוג'י
ותבחין בין סתם שמיעה
לבין האזנה שמיימית.

אל תחסוך באיכות -
קנה קסטות אודיו פוג'י .

להשיג עכשיו במחיר מבצע
בחנויות המובחרות .

הטכנולוגיות החדשניות
של פוג'י בייצור קסטות אודיו,
העלו את רמת השמיעה לאוקטבות
שלא היו ידועות עד כה.

קסטות אודיו פוג'י נורמל, כרום
ומיטל מותאמות לכל סוגי
המכשירים ומפיקות חדות קול
ונקיון צליל מקסימלים.

לאוזן הפוג'יקלית שלך

FUJI CASSETTES

נציגים בלעדיים: קבוצת חברות שמעוני בע"מ טל': 888-302 • 888-521(03)

אדי מור

יוצא לאור מ־1950 | 24.8.1988 | גיליון 2660 | שנה 52 | המחיר: 5.00 שקלים (כולל מע"מ) | באילת: 4.55 שקלים

העולם הזה

צמד העופרים קם לתחייה!

אבי עופרים וסימה עמיאל

האיש המנסה לקנות את „בנק לאומי"

מי אתה, זיאק נאצר?